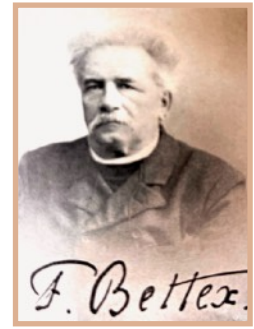

UIT ISRAËLS GESCHIEDENIS

door F. BETTEX

Uit het Duits vertaald door Elisabeth Freijstadt

Kampen - J.H. Kok - 1911

Het zijn opstellen over enkele voorvallen "Uit Israëls geschiedenis", welke de lezer hier worden aangeboden. De schrijver heeft ze oorspronkelijk gebruikt voor de Godsdienstoefening in zijn eigen gezin, en achtereenvolgens werden ze in diverse bladen gepubliceerd. Op herhaald verzoek werden ze daarna in een bundel verenigd en in boekvorm ter perse gelegd.

Men begrijpt vanzelf, dat de inhoud van zuiver stichtelijke aard is en dus een goede afwisseling biedt met de werken van natuur-wetenschappelijke of polemische aard (*een duidelijke stellingname*) van de geniale schrijver. Onnodig te zegt dat Bettex' Schriftbeschouwingen treffend en leerrijk zijn.

Een kostelijk boekje! Men leze, oordele en geniete.

E. F.

1 - ISRAËLS HONGEREN

Jehovah had het volk Israël uit Egypte in de woestijn gevoerd. Dezen hoop slaven, door lange dienstbaarheid verdorven, moedeloos en karakterloos geworden, wilde God, de grote Opvoeder, na een bepaald plan tot een volk opleiden. Eerst had Hij hun nood ten top doen klimmen, hen wakker geschud uit hun traagheid en lusteloosheid, waarmee zij zich vergenoegden met hun vleespotten, hun komkommers en pompoenen, hun look, hun ajuinen (*uien*) en knoflook van Egypte, en tevreden hun aantal tichelstenen leverden. De nood moest zó groot zijn, de last zó zwaar, de prikkel van Farao zó scherp, dat zij "tot God riepen", hetgeen zij waarschijnlijk lang niet gedaan hadden. Zo handelt God. Als Hij ons wil helpen, en eer Hij ons helpt, laat Hij de last ondraaglijk worden, opdat wij dan tot Hem roepen, Hem smeken, tot Hem roepen uit de diepste nood en de angst onzer ziel. Dat is goed, dat is gezond; dan ontwaken wij uit de slaap der zonde; dan erkennen wij onze onmacht en Zijn macht. "O God, help mij!" Daarin ligt veel opgesloten: het geloof aan God, dat Hij kan helpen, en het besef dat wij ons zelf niet kunnen helpen; en dat is de grond, in welke alleen de Goddelijke hulp groeien kan.

Vervolgens heeft God de Egyptenaren met herhaalde zware slagen bezocht wegens het onrecht, dat zij aan zijn volk begaan hadden; hun hardheid had Hij hun vergolden, hun genotzucht met afkeerwekkende plagen gestraft, hun hebzucht met de vernietiging van hun have en goed. Hij heeft hun bloed voor bloed gegeven en daarna door plagen, wier zinnebeeldige betekenis wij slechts gebrekkig begrijpen, tot in de duisternis heengevoerd, die allen verstokten ten deel zal vallen. Onder velen van de plagen heeft het volk van Israël mede moeten lijden. Dat is de gewone en rechtvaardige loop van Gods gerichten, opdat niemand denke rechtvaardig te zijn. Bij vele anderen heeft God klaarblijkelijk met uitgestrekte arm en grote macht de Zijnen beschut; het recht daartoe laat Hij zich niet ontnemen. Maar toen daarna, na vele slagen, die slechts zijn omgeving, zijn bezit, zijn hoogmoed troffen, de toorn Gods Farao met het verharde hart in het leven van zijn eerstgeborenen, zijn vlees en bloed aangreep, heeft God in majestueuze symboliek het grote, eeuwige verlossingsplan geopenbaard. "Gij allen, met uw eerstgeborenen, de vrucht uwer liefde en uwer kracht", zei Hij daarin ook tot Israël, zijt des eeuwige dood schuldig. Uit ontferming en eeuwige genade geef Ik echter *Mijn* Eerstgeborene over, om u te redden. Slacht het lam, evenals Hij onschuldig, bestrijkt uw deurposten met deszelfs bloed: dat bloed zal Ik aanzien als het bloed Mijns Zoons, en zo zal ik u niet verderven. Wie echter dat heil, die enige redding, versmaadt, zal ik vernietigen."

En zij trokken uit met ongeveer 600.000 man onder het weeklagen en het aandringen hunner verdrukkers, geheel een volk, juichend aan de tiran en de zweep des aandrijvers ontkomen, thans eindelijk vrije mensen. Langs de prachtige rijen van paleizen en tempels, van obelisk en sfinxen, stroomde onophoudelijk bij het licht van heen en weer flikkerend fakkellicht onder het gejammer der menigte van Egyptische vrouwen en kinderen, zwaar beladen, ook met goud en zilver, het loon van hun eeuwenlange leendiensten; want God had hen aangezien. Welk een nacht! Wél vermaant hen Jehovah, dat zij er de gedachtenis van tot in eeuwigheid zullen bewaren. Eindelijk hield de stroom der heentrekkenden op; de Egyptenaren bleven achter bij hun doden, nog gans verschrikt

en als overstelpt. Al te snel was het verderf over hen gekomen. Met haast trok een geheel volk in het geloof twee grijsaards achterna, de onbekende woestijn tegen.

Langdurige dienstbaarheid, slavernij, maakt lafhartig. Het eerste wat deze hoop volks, dat gepeupel, nodig had, was kloekmoedigheid (*onverschrokken*). Toen besloot God hun moed in te boezemen door zulk een grote uitredding, als ons nooit ergens elders gemeld werd. Hij voert he naar de zee, schijnbaar het verderf tegemoet, en als zij de uitgestrekte wateren vóór zich zien, dreunt achter hen, als een onweer, het gedruis van Farao's heir (*leger*). Welk een ontsteltenis en welk een roepen tot God! En ook welk een vertwijfelend versagen! Maar, wij weten het, God hielp.

Wonderbaar verlost Jehovah Zijn volk van de vervolgers, van de ijzeren krijgswagens, die de vluchtende menigte, de met buit beladen vrouwen en kinderen onbarmhartig vertreden zouden hebben. Luid weerklonk het overwinningslied van Mozes, en onder het geluid der trommelen en reien antwoordde Mirjam: "Zingt de Heere, Hij heeft het paard met zijn ruiters in de zee gestort!"

Zo had God zijn leidingen van het volk Israël met een grote, geweldige, wonderbare daad en redding als kenteken en uitgangspunt zijner geschiedenis aangevangen, opdat zij hierdoor zouden weten dat zij een God hebben. In de nacht, in het midden der Rode Zee, was Hem een volk onder angsten des doods geboren. Des morgens stonden zij aan de oever, geroepen tot een nieuw leven; vóór hen, de grote, hete woestijn, en daar achter een beloofd land van vrijheid en geluk.

Nu begint de grote Opvoeder terstond de opvoeding deze verwarde, verwilderde, tuchtloze, Godsdienstloze en wetteloze menigte van zonet vrij geworden slaven. Zijn grote gedachten, zijn eeuwige raadsbesluiten wil Hij aan de mensheid verwezenlijken, die als een geestverschijning uit de eeuwigheid voor een kort ogenblik op aarde verschijnt, om dan wederom in de eeuwigheid te verdwijnen. Het is er Hem om te doen, zo spoedig mogelijk aan alle leed en alle zonde een einde te maken. Daartoe moet het van vóór de grondlegging der wereld vastgestelde zielental geboren worden. Daartoe moeten in 50 jaar, de gemiddelde leeftijd van een geslacht, 1.600 miljoen mensen op aarde verschijnen, om dan weer voor een nieuw geslacht plaats te maken. Waar bevinden zij zich thans, waar is ook maar een enkele van hen, die vóór honderd jaren de wereld met gedruis en geschrei hebben vervuld, en zich aanstelden alsof zij hun ten eeuwige leven toebehoorde? Waar zullen in nogmaals honderd jaren - slechts een slingering van de slinger der klok des hemels en voor zonnen, die 30 miljoen jaren voor één omloop nodig hebben - al diegenen zijn, en wij met hen, die thans de aarde met hun arbeid en zorgen, met krijg en bloedvergieten, met daden des gewelds en met werken der liefde, met gebed en met lastering, met lachen en wenen vervullen? Alles gelijk een droom in de morgenstond verdwenen! Onophoudelijk gaan en komen, bloeien en: verwelken de geslachten, en God werkt aan hen naar Zijn welbehagen. In dit ogenblik, dat wij het aardse leven noemen, moeten zij beslissen, of zij in het eeuwige licht, of in de buitenste duisternis, Hem of Satan eeuwig willen dienen.

God begint de opvoeding Zijns volks hiermee, dat Hij hen voor de vraag stelt van het bestaan. Hij laat hen eerst, evenals ieder kindje, dat in de wereld komt, honger en.

Honger, het geheimenissvolle verlangen naar voedsel, versterking, aanvulling, dat elk schepsel gewaar wordt! Het ganse schepsel, zegt de apostel, zucht; en het ganse schepsel hongert. De aarde hongert naar vruchtbaar makende regen, het vuur naar brandstof, de plant naar water en de bloem naar zonneschijn. En het lichaam van de mens hongert naar spijs, zijn verstand naar kennis en openbaring, zijn ziel naar liefde, geloof, hoop, en zijn geest naar het ware, het goede en het schone, *naar God!* Het is een grote, ernstige, diepe waarheid, dat wij geen leven hebben in ons zelf. Wij kunnen niet zelfstandig bestaan, bevinden ons voortdurend in de ontzettendste afhankelijkheid van een voedende stof, zonder welke wij snel zouden wegwijnen en sterven. Welk een onmacht, welk een armoede! Wij moeten voedsel hebben, uitwendig voedsel, zoeken wat voor ons geschikt is, het bereiden, het tot ons nemen, of wij sterven. In de woestijn, op zee, of op de berg, op de aarde of onder de aarde, altijd en overal is het de eerste, gebiedende, netelige, in haar onverbiddelijkheid beangstigende vraag voor de armen zoon des stofs: Wat zal ik eten? wat zal ik drinken? waarmee zal ik mij kleden? Waarmee zal ik mijn armen aardse tabernakel ondersteunen, opdat hij niet instort? Waarmee de innerlijke, smartelijke leegte aanvullen, zodat ik mij weer gevoed en versterkt voel? Waarmee mijn gruwelijke, schandelijke, naaktheid bedekken, mij voor mijn medemensen omsluiëren, verfraaien, opsieren, opdat zij niet zien hoe ellendig, jammerlijk en naakt ik ben, in mijn ijdelheid en nietigheid zo verachtelijk mij voordoe? Wie zou willen, dat anderen zijn ontblote ziel, zijn naakte ik, zagen?

Waarom laat God Zijn schepselen, Zijn mensheid honger en? Het zou Hem gemakkelijk vallen dit te voorkomen. Zo bijvoorbeeld, als Hij door een kleine verandering in onze organen en de chemische samenstelling der lucht deze voedend voor ons maakte, zodat ademen gelijk stond met eten, zodat beiden, om zo te zeggen, onbemerkt en zonder ons toedoen geschiedde. Maar God laat ons honger en. Waarom? Ten eerste, om ons te verootmoedigen. Ziet een vader, dat zijn zoon aan een voornaam, een hoofdgebrek lijdt, dan zal zijn streven zich in de eerste plaats ten doel stellen hem daarvan te genezen, en daarop richt hij dan zijn tuchtmiddelen in. Het hoofdgebrek in de mens is hoogmoed, dat is zijn oorspronkelijk gebrek. Hij heeft het van Satan, die door hoogmoed gevallen is. Uit hoogmoed wilden Adam en Eva gelijk God zijn, en weten wat goed en wat kwaad is. Zij aten van de verboden vrucht, en van toen aan zijn zij en hun nakomelingen verteerd door honger; de honger naar brood, de honger naar weten en kunnen, naar geld, bezit en genot, naar kunst en wetenschap en eer, naar geluk en vrede. Omdat echter bij een barmhartig God straf ook een genade- en tuchtmiddel is, moet deze honger ons ootmoedig maken. Is het niet gelijk gezegd is, diep beschamend voor ons, die met zo grote en hooghartige woorden spreken van hetgeen door de wetenschap gedaan en verkregen is, en hoe wij ons de krachten der natuur onderwerpen en dienstbaar maken, en wat dies meer zij, dat wij altijd weer na enige uren voedingsstoffen tot ons moeten nemen? Hoe vernederend is ook de moeite en de arbeid, het dagelijkse zweet des aangezichts, waardoor wij ons dit vergankelijk voedsel moeten verwerven! Voorwaar, het moest ons beschaamd maken, dat wij moeten eten, en niet minder, dat zo velen, "wier

god hun buik is", zoals de apostel zegt, nauwelijks een ander levensdoel kennen dan dikwijls en veel, en - naar zij menen - zo goed mogelijk te eten en te drinken.

Gelijk echter de aardse honger naar aardse spijs ons dagelijks betuigt dat wij stof zijn, en tot stof zullen wederkeren, zo betuigt ons de honger der ziel naar geestelijke spijs, dat er nog altijd een Goddelijke ademtocht in ons leeft, die, omdat hij van zijn oorsprong is afgeweken en afgedwaald is, onverzadelijk en onverzadigd naar alle wilde, zure en bittere vruchten grijpt, die de om onzentwille vervloekte akker der wereld (Mattheüs 13 : 38) thans voortbrengt. Dat alles heeft nog nooit het hart eens mensen verzadigd; dat hebben van oudsher de wijsten en besten onder de mensen erkend. Dat wordt ook vertwijfelend erkend door de honderduizenden, die jaarlijks door zelfmoord het leven van zich werpen. Maar immer weer laat de duivel veelkleurige zeepbellen opstijgen, en ademloos stormt een hongerende en verhongerde menigte ze achterna. En meedogenloos verdringen en verpletteren zij elkaar in de wedloop naar goud, eretitels en ridderorden, het bezit van enige aardkluiten, of nóg fraaier kleren voor hun krank (*ziek*) lichaam.

Jehovah liet Zijn volk hongeren. *Moesten* zij dan hongeren? Neen. God had reeds op de eerste dag manna en kwartels in overvloed voor hen kunnen doen regenen. Waarom liet Hij hen hongeren? Dat verklaarde hun de grijze, 120-jarige profeet:

Gij zult gedenken aan de weg, dien u Jehovah uw God, deze veertig jaren in de woestijn geleid heeft; opdat Hij u verootmoedigde, om u te verzoeken, om te weten, wat in uw hart was, of gij Zijn geboden zoudt houden of niet. En Hij verootmoedigde u, en liet u hongeren", enzovoorts. (Deuteronomium 8 : 2, 3)

"Gij zult gedenken aan al de weg, dien u Jehovah, uw God, deze veertig jaren in de woestijn geleid heeft". Ja, God leidt. Wij geloven, na veel denken en beraadslagen met veel zorg en angst, dagelijks onze weg te kiezen - en worden geleid. "Wij zijn", schreef mij een Christen, "aan geen toevalligheden overgelaten". God voert de gewilligen en de wederhorigen (*ongehoorzamen*) door de woestijn dezer wereld. De gewilligen zal Hij over de Jordaan in het Beloofde Land voeren, "waarin gij brood zonder schaarsheid zult eten, en de Heere, uw God zult loven over het goede land, dat Hij u zal hebben gegeven". De wederhorigen zullen het goede land niet zien, hun gebeente zal in de woestijn dezer wereld blijven. Maar ook de gewilligen moeten, zoals een Jozua en Kaleb, veertig jaren lang "de grooten schrikkelijke woestijn" doorkruisen, en de schuld huns volks mede dragen.

Jehovah laat u hongeren, Israël, "om te weten wat in uw hart is". Weet God niet, wat in het hart is. Hij, wiens ogen aan alle plaatsen zijn, beschouwende de kwaden en de goeden"? (Spreuken 15 : 3) Voorzeker! maar God wil openbaring.

Om u te verzoeken en te weten wat in uw hart is, o mensankind, zendt God u geluk en ongeluk, vreugde en leed. Om te weten wat in uw hart is, verwoest de hagel uw velden en vernietigt uw hoop, of buigen zich uw bomen onder de last des zegens. Daartoe laat God u rijkdom verwerven, of erven, of met arbeid en zwoegen dag aan dag een stukje brood

verdienen voor u en uw kinderen, of u in schulden steken. Daartoe geeft Hij u een slechte man, of een boze vrouw, oppassende, of niet oppassende kinderen. Daartoe stierf uw enig geliefd kind, uw bloeiende dochter of veelbelovende zoon, opdat Hij wete, of gij "uw eigen leven haat om Zijntwil". Daartoe laat Hij u "rijden op de hoogten der aarde, melk drinken en honig eten", geeft Hij u wat uw hart begeert, om te zien, of Jeshurun, toen hij vet werd, vet en dik, ook overmoedig werd, achteruit sloeg, en God liet varen, die hem gemaakt had, en de Rotssteen zijns heils versmaadde", zie Deuteronomium 32 : 13-15. "Wat is de mens, dat Gij hem groot acht, en dat Gij uw hart op hem zet? En dat gij hem bezoekt in elke morgenstond, dat Gij hem in elk ogenblik beproeft? (Job 7 : 17, 18)

Het leven is een van de geboorte tot aan de dood voortdurende beproeving, waarbij de grote Examinator, God, een grondig, en geduldig, en wetenschappelijk onderzoek instelt, hoe de mens, Zijn schepsel, zich tot Hem stelt, of hij in Hem, of in zich zelf, zijn eeuwig heil zoekt, of hij tot Hem naderen, of zich van Hem verwijderen wil, of dit werk Zijner handen zich met Hem of Zijn vijand, Satan, wil verenigen en verstaan. Anders heeft ons kleine bestaan op deze kleine aarde, met deszelfs kleine vreugde en lijden, met onze kleine woorden en kleine werken geen waarde en geen doel.

"God openbaart diepe en verborgene dingen", (Daniël 2 : 22) en Christus spreekt het uit als een Goddelijke wet, dat er "niets verborgen is, dat niet openbaar zal worden". God heeft het zaad geformeerd, dat in de duisternis onder de aarde ontkiemt, maar Hij wil, dat daaruit de plant aan het licht komt, in het licht bloeien en vrucht zal dragen. Voorzeker is de huidige openbaring der wereld in haar hoofdtrekken een openbaring van haar god, de duivel, en der "ongelovigen, wier zinnen hij verblind heeft", en die "verloren gaan". En als zo iemand zegt: "Ik moet eens mijn hart uitstorten", dan komt uit deze fontein troebel water, het zwarte slijk des toorns, der afgunst en der razernij te voorschijn.

Ons hongeren dus, onze moeite en arbeid om deze honger te stillen, en de keus onzer spijzen, en de gretigheid en de dank, waarmee wij ze gebruiken en genieten - dat alles moet openbaren wat in ons hart is, "of wij Gods geboden willen houden of niet". Deuteronomium 8 : 2. Verootmoediging en openbaring: dat zijn de twee grote doeleinden van het bestaan, waarvan vele zotten, en ook vele wijzen dezer wereld erkennen: Wij weten niet, waarom of waarvoor wij bestaan", en nog onlangs heeft een schrijver verklaard: Het is maar al te waar: het leven is doelloos." Voorzeker! de gehele wetenschap zal dat ook niet aan het licht brengen. Geen toepassingen der natuurkrachten én der elektriciteit, geen wereldhandel of wereldtentoonstelling, geen beoefening of bescherming der kunst hebben ooit vermocht de mens op zijn vraag: Waartoe besta ik? een antwoord te geven. *Vandaar* de onbevredigbare honger! Wél ons, Christenen, dat wij een God hebben, die ons laat hongeren, maar ons ook *verzadigt!* Toen Israël hongerde en murmureerde, sprak Jehovah: "Ik heb uw murmuring gehoord." En 'toch: "Ik zal u brood uit de hemel laten regenen." Dat doet Hij ook nog heden.

"En de ganse vergadering der kinderén Israëls murmureerde tegen Mozes en tegen Aäron, in de woestijn." (Exodus 16 : 2)

Ons leven, het leven der ganse gemeente, is een voortdurend murmureren, bewust of onbewust, luid of stil, in de bitterheid of in de weemoed des harten. Al het klagen en beklagen, het betreuren, zuchten en kerien, het anders wensen dan het is, alle teleurstelling, het betreuren van hetgeen geweest is, het ongeduld "onder groot, of wel onbeduidend lijden, of de onaangenaamheden in het leven, ontevredenheid over armoede of krankheid, of over ons eigen gebrek aan gaven en talenten, of de onredelijkheid, hardheid, onhebbelijkheid, ongeschiktheid van anderen, onder duizenderlei dingen, onder gans gewone, dagelijks voorkomende dingen, ja zelfs onder het weer, dat zich niet naar ons wil schikken; ook het zich niet willen laten troosten, het zich niet kunnen troosten over een ongeluk of een vergissing, over het verlies of de dood van iemand, die ons lief was; het is alles een murmureren, een murmureren in de hete woestijn van het bestaan! "Wat klaagt dan een levend mens? Een ieder klage vanwege zijn zonde", Klaagliederen 3 : 39. De zonde, onze zonde, dat is de hartwortel, de grondoorzaak van alles, waarover wij klagen en murmureren. Waarlijk, de kinderen Israëls hadden wel reden te danken, dat zij aan de ondraaglijke tirannie van Farao, aan "de ijzeroven" waren ontkomen. Hoe lange jaren hebben zij er onder gezocht, geweend, tot God geroepen! Maar dat alles is nu vergeten, en zij gedenken nu slechts aan "de vleespotten, de vissen, die zij in Egypte om niet aten; aan de komkommers, en aan de pompoenen, en aan het look, en aan de ajuinen, en aan het knoflook." (Numeri 11 : 5) Zo doen ook wij. Zelfs aan een Christen stelt de duivel nu en dan voor, hoe hij het in z'n dienst gemakkelijker had, hoe hij toen zonder angst of gewetensbezwaar, frank en vrij de lusten der jeugd, de lust zijns hartens heeft kunnen volgen, maar verzwijgt en verbergt de ondraaglijke banden, waarin hij hem gevangen hield. De ganse gemeente murmureerde tegen Mozes en Aäron. Mozes de wetgever, is de staat, Aäron, de hogepriester, zijn broeder, is de kerk. Tegen deze twee autoriteiten, zoals zij in de wereldgeschiedenis steeds optreden, eensgezind en broederlijk, waar het naar Goddelijk recht gaat; murmureert ook heden ten dage de ganse gemeente. Laat zij toezien, opdat niet het vuur des Heeren ontbrande, en in het uiterste des legers vertere. "Wat zijn wij, dat gij tegen ons murmureert?" zeggen Mozes en Aäron; uw murmuringen zijn niet tegen ons, maar tegen de Heere." Ja, als Aärons zonen vreemd vuur in het heiligdom brengen, en God tot toorn verwekken, *dan* murmureert de gemeente niet; *daarom* bekommert zij zich niet veel, *dat* neemt zij niet zwaar op; maar als het op brood voor het lichaam aankomt, dan begint de murmuring, dan wordt dat murmureren tot een toornig donderen, tot Godslastering, en de ganse gemeente schroomt niet en schaamt zich niet uit te roepen: "Och dat wij in Egypteland gestorven waren door de hand des Heeren!" Vergeten zijn al de wonderen, vergeten de verlossing, de doorgang door de Rode Zee en de ondergang der Egyptenaren, vergeten het overwinningslied van Mirjam, waarvan de tonen nauwelijks zijn weggestorven, en een weerspanning, versaagt geslacht wenst zich de dood.

Mocht dan Israël, dat de scherpe tand van de honger voelde, zijn nood niet bekend maken? Voorzeker! Roept Mij aan in de dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eren." Waarom gingen zij niet ootmoedig met de belijdenis hunner onwaardigheid tot Mozes en Aäron zeggende: Bidt de Heere voor ons, opdat wij en onze kinderen in deze woestijn niet van honger sterven?

Verdelgt Jehovah nu met bliksemen van boven dit ondankbare, altijd murmurerende, alle wonderen en weldaden vergetende volk? Neen deze lankmoedige en barmhartige God zegt: *"Ik zal voor ulieden brood uit de hemel regenen."* Dag en nacht gaat van de aarde, van haar wereldsteden en eenzame woningen, een miljoenvoudige murmurering, een geklaag, een vloeken en lasteren ten hemel op. En God spreekt: "Ik heb uw murmureringen gehoord: Ik zal u brood van de hemel regenen." Waar is een God, gelijk Gij, die de overtredingen vergeeft en het werk uwer handen niet laat varen? Hij laat onophoudelijk brood uit de hemel voor ons regenen; Hij doet de vruchtbaarmakenden vroege regen en spade regen nederkomen, en in de nacht, binnen weinige dagen, groeien in Europa alleen miljoenen centenaars (*oude gewichtsmaat, ca. 45,8 kg*) gras en klaver voor het vee, koren en ooft (*boomfruit*), wijn en en olie voor de mensen. En wij geven er geen acht op, danken er niet voor, maar blijven murmureren.

En Mozes zei: *"Als de Heere ulieden aan de avond vlees te eten zal geven, en aan de morgen brood tot verzadiging, het zal zijn, omdat de Heere uw murmureringen gehoord heeft. ... En ziet, de heerlijkheid des Heeren verscheen in de wolk."* Nog driemaal murmureerde de ganse gemeente, en telkens verscheen voor allen zichtbaar de *Shechina*, de heerlijkheid des Heeren, glanzend in onvergelijkelijke schoonheid, tevens als ernstige waarschuwing: Maakt het niet te erg, o zondaren, opdat niet een vuur van Mij uitga en u vertere! Wat zijt gij, dat gij tegen de Heere der heerlijkheid murmureert?

Over de hete woestijn daalde de koelte aanbrengeende nacht neer, terwijl de hemel met sterren als bezaaid was. Het afgematte, bekommerde volk bad zich ter ruste begeven, maar menigeen van hen wentelde zich mismoedig heen en weer op zijn legerstede in de tent, en dacht: Hoe komen wij morgen en overmorgen en alle morgens aan brood in deze woestijn? *"Aan de morgen lag de dauw rondom het leger. Als nu de liggende dauw opgevaren was, zo ziet over de woestijn was een klein rond ding, klein als de rijm (rijp), op de aarde."*

Hoe is alles aan dat hemelse brood zo typisch en symbolisch! "Deze dingen allen", zegt de apostel "zijn hunlieden overkomen, tot voorbeelden, en zijn beschreven tot waarschuwing van ons." (1 Korinthe 10 : 11) In de nacht werkt God, die zich verborgen houdt; terwijl de mens in de onmacht des slaaps ligt verzonken, werkt voor hem Hij, wiens oog niet slaapt of sluimert, en verschaft hem brood voor de morgen. "Hij geeft het Zijn beminde als in de slaap". Ook aan ons! Terwijl wij onmachtig, moe en mat, in de verdoving van het zondige vlees voortleven als in een sluimering, werken Goddelijke krachten in de diepte onzer ziel, brengen tot haar voeding en versterking brood des hemels voort, en de Zoon werkt de trekking naar de Vader. Ja, God is een God, die zich verborgen houdt. Toont Hij ons dit niet in geheel Zijn schepping? Heeft niet in de duisternis, evenals de gedaanteverwisseling van pop in vlinder, ook het sterven van het tarwegraan, om nieuw leven voort te brengen, plaats; evenals het stille, maar zo machtige, doen van de wortel in zijn zoeken, uitkiezen en afzonderen van de stof, waaruit het in het oog vallende blad, de fraaie bloem, en de kostelijke vrucht worden zal?

"Een klein, rond ding, klein als de rijm, op de aarde", nietig en onbeduidend lag daar het hemelse brood. Want God is niet gewoon om met een geweldig gedruis van alle

elementen, met bliksemen en donderslagen en aardbeven aan de Zijnen grote voorraden te zenden.

Toen vroegen de kinderen Israëls: "*Man-hoe? Wat is dit? Want zij wisten niet wat het was.*" Zo vragen ook wij dikwijls, als de Vader ons brood uit de hemel regent. Bij nodige rust, werkeloze stilte, wellicht door een ongeval veroorzaakt, bij de overgang uit hetgeen ons behaaglijk is geworden in hetgeen ons vreemd, en daardoor onaangenaam is, een stoornis in, of een geheel ophouden van, een geliefkoosde studie - ach! er is zoveel, dat ons doet vragen: *man-hoe?* Want, gelijk Gods bestendige zorg de dagelijkse, lichamelijke voeding is van Zijn mensen en schepselen, zo is Gods groter doeleinde en gewichtiger doen de dagelijkse voeding onzer zielen, en dat - moge het in aanvechting, droefheid, ja, straf, bestaan, - is ook manna.

Mozes dan zei tot hen: Dit is het brood, hetwelk de Heere ulieden te eten gegeven heeft. ... Verzamelt daarvan een ieder naar dat hij eten mag, een gomer voor een hoofd. ... ieder zal nemen voor degenen, die in zijn tent zyn." En de kinderen Israëls deden alzo, en verzamelden, de een veel en de ander weinig. Doch als zij het met de gomer maten, zo had hij die veel verzameld had, niets over, en die, die weinig verzameld had, ontbrak niet; een ieder verzamelde zoveel, als hij eten mocht".

Ook heden leeft veeltijds de begeerte in ons, veel, zeer veel geestelijk brood oopen te hopen, en in feestweken, op conferenties, en broederlijke samenkomsten veel manna te verzamelen. Maar God is een God van orde en regelmaat: Hij wordt, zegt de Joodse wijsheid, *El Shaddai*, de Algenoegzame, genoemd, die daar spreekt: Het is genoeg. Hij heeft van ieder schepsel en van iedere ziel de grootte, de maat en het gewicht vastgesteld, en de hoeveelheid voedsel, die zij behoeft en hebben zal. Wil zij ook in geestelijke genietingen zwelgen, dan heeft zij tenslotte toch niet meer dan een gomer. En de arme, die door zijn levensomstandigheden eenzaam daar staat, stil zijn weg gaat, schijnbaar zonder enigerlei verkwikking, heeft toch ook niet minder dan hij eten mag en zal. Onze God houdt in alles maat. Of Hij aan Zijn schepselen, Zijn kinderen, een lang leven of een vroeg sterven toebeschikt, of Hij vreugde of leed toezendt, kracht of zwakheid, rust of een werkzaam leven geeft, bezit of armoede, honing of bittere artsenij hun deel laat wezen, Hij verrekent zich nooit, geeft nooit een druppel te veel, een grein te weinig, geeft al is het ook, dat de mens zuchtend uitroept: Het is te veel! of wel smeekt om "nog meer! nog meer!"

"En Mozes zei tot hen: Niemand late daarvan over tot de morgen. Doch zij hoorden niet naar Mozes." Wanneer zullen wij de grote leer van het dagelijkse begrijpen en aan die Goddelijke wet gehoorzamen? Is het dan te vergeefs, dat God ons elke avond het licht der zon onttrekt, de aarde in nacht hult, waarmee onze arbeid zich afsluit en ons noodzaakt op te houden en het veld zijn rust te laten? Moeten wij dan met koortsachtige onrust, met een angstig hart, met een bezorgdheid, die ons niet toelaat te slapen, ook zorgen voor de volgende dag, waarvan wij niet weten, of wij hem zullen beleven? Zegt niet Hij, die de ganse last des aardse levens op zich heeft genomen, met een hart vol erbarmen over onze moeite en arbeid medelijdend: "Elke dag heeft genoeg aan zijn eigen

kwaad?" Arme broeders, zegt Hij, Ik beklaag uw moeite en uw kommer, neemt niet te veel op u! Draagt de last en de hitte van heden, en laat Mij zorgen voor de dag van morgen, daar ik alle dingen draag door het woord Mijner almacht. Ik zie de morgen, Ik weet welke plaag, of welk verdriet hij u brengen zal, hetzij groot of klein, en morgen ben Ik hier, dezelfde als heden en tot in eeuwigheid. Werpt uw zorgen op Mij! Maar wij willen niet. Bezorgd te zijn valt ons lichter, ja is ons liever dan niet bezorgd te zijn. Wij *willen* bezorgd zijn, en als wij er geen redelijke grond voor hebben, dan scheppen wij er ons een. En voor zulk onnodig, door God verboden, volstrekt nutteloos en dwaas bezorgd zijn voor een ons onbekende en niet in onze, maar in Gods macht, staande toekomst vergeten en verzuimen wij het ons van God geschonken tegenwoordige te genieten. Omdat ons hart zo ledig is, zo weinig vervuld is van God, moeten wij het - wij kunnen niet anders - vervullen van zorgen. Wij moeten bezorgd zijn, ons bekommeren, ten eerste voor ons zelf, daarna voor de onzen, voor onze kinderen, - dat is immers trouwe liefde, plicht! - dan ook voor zoveel in de wereld, voor het lot van ons volk, van ons vaderland en onze kerk, voor de zending, voor de geheelonthouding, voor de bescherming van dieren en voor de rechten der vrouw, voor de schulden en het bestaan van zovele werken der Godsvrucht of der filantropie, enzovoorts. Hoe zou God met alles klaar komen, als wij niet mee zorgden? "En Jehovah zei: het volk zal uitgaan en verzamelen elke dagmaat op haar dag, opdat Ik het verzoeke of het in Mijn wet ga of niet". Maar zij gehoorzaamden niet. "Sommige mannen lieten daarvan overig tot de morgen. Toen groeiden daar wormen in, en het werd stinkende." Hoe hebben duizenden welwillende en welmenende mensen, ook Christenen, zich verteerd in zorgen over de toekomst hunner kinderen, ook hunner geestelijke kinderen. Zij wilden hun een vast inkomen, een solide betrekking bezorgen, aan hun dochters een rijk huwelijk doen aangaan, voordelige verbintenissen doen aanknopen met alle waarborgen voor hun aards geluk. Aan hun werken der Godsvrucht wilden zij door stichtingen, legaten, benoemingen van besturen duurzaamheid verschaffen, en dan legden zij zich des avonds rustig neer in het graf, in het geloof, dat zij een goede voorraad manna voor de volgende dag hadden verzameld! Maar in de nacht groeiden er wormen in en het werd stinkende.

Zo zie dan een ieder toe hoe het hierin met hem gelegen is. De een is verordineerd om rusteloos voor zijn medemensen, of als een Paulus, voor God en Zijn rijk werkzaam te zijn, de anderen om werkeloos daar te staan, gelijk Mozes 40 jaren lang bij de kudde van Jethro, of gelijk de Profeet Elia "vele dage" bij de weduwe te Sarepta. (*Lukas 4 : 26; Zarfath; 1 Koningen 17 : 9*) Heere! Uw wil is goed, de mijne is niet goed - niemand oordeelt een ander. Intussen is er reeds zoveel over het niet bezorgd zijn en het moeten zorgen van de Christen geschreven en gesproken, dat wij hierover niet verder zullen uitweiden.

Maar voor de sabbat gebod God: Verzamelt voor twee dagen, en het hemelse brood bleef goed. De aard van het manna bracht niet mee, dat het des nachts bedierf. Geschiede dit, dan was het niet volgens een wet der natuur, maar onder de toelating Gods, gelijk zo veel, ja gelijk alles in de wereld. God heeft een regeling vastgesteld, maar de regeling bestaat slechts in Hem en door Zijn wil, en wil Hij eens niet meer, dan treedt een andere regeling of orde in. Na het woord van de dwaas: Er is geen God! er is voor de engelén géen grotere dwaasheid dan ons geredeneer over "natuurwetten" welke, indien

zij al, gelijk menigeen toegeeft, door een God zijn vastgesteld, toch slechts door een innerlijke kracht voortbestaan en de wereld regeren. Natuurwetten? Dus geldend voor de natuur en door deze natuur vastgesteld, zeggen haar navorsers! Wie is deze natuur? Waar zit zij? Wat vermag dit schepsel onzer onwetendheid en van onze inbeelding? Dat droombeeld, dat fantoom heet nog wel wijs, zorgzaam, ja een liefdevolle moeder te zijn. Anderen echter, die haar ook gedurende lange tijd bestudeerd hebben, beweren, dat zij een oude idioot is, die zonder reden of verstand, zonder te weten waarom of waartoe, om de onbewuste verveling harer eeuwigheid te verdrijven, haar kinderen voortbrengt, om ze dan evenzo door zogenaamde elementair-gebeurtenissen weer te vernietigen. Wij kunnen hierin niet beslissen, de zaak niet uitmaken, daar wij deze raadselachtige, nevelachtige persoon niet kennen, en niet eens geloven, dat hij bestaat. Wij zien en kennen slechts een schepping Gods, die in Hem leeft, zich beweegt en is, van wie de 24 ouderlingen, Hem aanbiddende en lovende, die leeft in alle eeuwigheid, en hun kronen voor de troon werpende, zeggen: "Gij Heere! zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid, en de eer, en de kracht; want Gij hebt alle dingen geschapen, en door Uwen wil zijn zij, en zijn zij geschapen." (Openbaring 4 : 11)

"Het manna was als korianderzaad, wit, en de smaak daarvan was als honingkoeken," Hiermede is dit Goddelijk natuurverschijnsel nauwkeurig beschreven en scherp gekenschetst, opdat het boze, ongelovige hart des mensen in latere tijden niet vrage: Was het geen blote inbeelding? en is dit verhaal niet maar een mythe, waaronder slechts iets natuurlijks verborgen ligt? Neen! Des morgens lag om het ganse leger, als rijp, een laag van witte, ronde korrels, die de smaak hadden van honingkoeken, en in zo grote hoeveelheid, als volkomen toereikend was, om het ganse volk te voeden; dus in elk geval meer dan ganse een miljoen kilo, dagelijks, en dat wel 40 jaren lang. Hieruit blijkt het ongerijmde van de rationalistische verklaring, dat het de vrucht was van de zogenaamde mannastruik, een vrucht, die niet voedzaam, ja ongezond is, en noch klein, noch wit is, wier jaarlijkse totaal opbrengst op het Sinaïtische schiereiland op 40.000 pond geschat wordt, dus niet eens voldoende voor één enkele maaltijd van het volk Israël geweest zou zijn.

Met dit *Goddelijk* en wonderbaar en toch, in zover het veertig jaren lang aanhoudende natuureigenschappen van grootte, vorm, kleur, smaak en bederf bezat, ook *natuurverschijnsel*, is de bewering weerlegd van hen, die heden ten dage tot vervelens toe herhalen: De Bijbel wil geen leerboek der natuurwetenschap zijn. Neen, hij wil geen leerboek der plantkunde of der sterrenkunde zijn, maar veel meer, want hij heeft waarlijk iets hogers en beters te doen dan ons alle planten- of diersoorten der aarde te beschrijven, of ons een lijst van alle sterren te geven. Dat kunnen mensen met meer of minder geschiktheid en kennis doen, en het groot en gewichtig noemen. Omdat echter de Bijbel ingegeven is door de Heilige Geest, die zelf bij de schepping der wereld meegewerkt heeft, en broedend over de afgrond heeft gezweefd, gaf hij zo treffend de grondtrekken, de beginselen en wetten dezer natuur aan, en weet zeer goed, zoals hier, het wonder in de natuurwet, en het natuurlijke in het wonder voor te stellen. Hij leert, dat het wonder niet (zoals bijvoorbeeld dikwijls in een sprookje) iets onnatuurlijks, maar iets bovennatuurlijks, en dan toch wederom Goddelijk natuurlijk is. Wél zou God Zijn volk onmiddellijk en zonder enigerlei uitwendig voedsel veertig jaren lang in kracht en

gezondheid hebben kunnen onderhouden. Maar Hij deed het niet, doch koos daartoe een wonderbaar, en toch weer natuurlijk, middel, om ons te tonen, enerzijds, dat Hij op die natuurlijke weg wonderen kan doen, en van de andere zijde, dat Zijn wonderen in dezelfde Goddelijke wetten wortelen, die Zijn natuur regeren. Al het doen van God is steeds wonderbaar, en daarbij in, en van uit de Goddelijke natuur, gans natuurlijk. Maar wij, vergankelijke schepselen, onderscheiden tussen hetgeen sedert enige ogenblikken der eeuwigheid zich regelmatig voor ons herhaalt - dat wij natuurlijk noemen - en hetgeen, wat in een eeuw, of in duizend jaren slechts éénmaal voorkomt en dat noemen wij wonderbaar. Het een verstaan wij al even weinig als het andere, het ontkiemen van het tarwegraan even weinig als de opstanding der doden. Indien God sedert 6.000 jaren iedere nacht manna had laten regenen, zouden wij het even natuurlijk vinden, en het daarbij even weinig verstaan, als het ontstaan van de rijp en de hagelkorrels, die God ook voedend had kunnen maken.

Ook zei Mozes tot Aäron: *"Neem een kruik, en doe een gomer vol man daarin, en zet die voor het aangezicht des Heeren, tot bewaring voor uw geslachten."*

"Opdat zij zien het brood, dat Ik ulieden heb te eten gegeven in deze woestijn", zei de Heere. En Aäron deed alzo. En dit man bleef tien en wel honderdtallen van jaren zuiver en onbedorven, want het stond in het heiligdom, ja in de gouden ark des verbonds, waarop Jehovah zich tussen de cherubim openbaarde. Wat God in Zijn heiligdom tot zich neemt is daardoor aan de wetten der vergankelijkheid, der sterfelijkheid en van het bederf ontrukkt. Voor die dingen, voor deze wezens is er geen dood meer. (Openbaring 21 : 4) Zij zijn in het rijk der eeuwigheid overgebracht. Ook hier in het Oude Verbond een beeld van hetgeen Christus in deze woorden heeft uitgedrukt: "Die Mij gezond heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis, maar is uit de dood overgegaan in het leven."

Zo keert alles naar zijn oorsprong terug. Het manna kwam van de hemel en ging in het heiligdom. Toen het opgehouden had voor het volk Israël elke nacht te vallen, bleef er het kruikje in de tabernakel over. Al het aardse, deze schepping, die eens op het woord Gods ontstond, zal eenmaal, door vuur gelouterd, in het hemelse heiligdom wederkeren. "Wij komen van God, en keren tot God terug", zongen eenmaal de belijders in Klein Azië op hun weg naar de marteldood. En het grote einddoel is: "Opdat God in alles alles zij."

"En de kinderen Israëls aten man veertig jaren, totdat zij kwamen aan de pale van het land Kanaän." Vers 35. Jehovah regende manna en stilde de honger Israëls. Wij lezen niet dat het volk aanbidde neerviel en Jehovah voor dit hemelse brood gedankt, of ook maar Mozes verzocht heeft, Jehovah zijn dank over te brengen. Zij zagen het aan, en vroegen: *"Man? Wat is dit?"* Zij aten het, vonden het smakelijk en gingen toen aan het inzamelen, ook in voorraad voor de volgende dag, niettegenstaande het verbod. Juist zoals wij doen. Wie is er, die dagelijks van harte dankt voor het dagelijks brood, voor levenskracht en levensmoed, voor gezondheid, voor zijn ledematen en zijn zintuigen, voor zijn beroep en voor de bescherming der wet, voor vrienden en bloedverwanten? Het smaakt: dat is voor de meesten genoeg! Wie leeft in vertrouwen op God, en "is niet bezorgd voor de

morgen" en verzamelt geen schatten voor zich en zijn kinderen, en spaart niet voor tijden van krankheid en voor de ouden dag?

"En Jehovah spijsde u met het man, dat gij niet kende, noch uw vaderen gekend hadden, opdat Hij u bekend maakte, dat de mens niet alleen van brood leeft, maar dat de mens leeft van alles, wat uit des Heeren mond uitgaat," Wie onzer ziet ook dat in zijn dagelijks voedsel? Wij leven van Jehovah's woord op de derden dag der schepping: "Dat de aarde uitschiete grasscheutjes, kruid zaadzaaiende, vruchtbaar geboomte, dragende vrucht naar zijn aard"; en van zijn woord tot Noach: "Al wat zich roert, dat levend is, zij u tot spijs, Ik heb het u al gegeven, gelijk het groene kruid." Indien God het niet alles door Zijn woord had geschapen, en indien Zijn woord het ons niet tot voedsel had geschonken, dan zouden wij met al onze macht en wetenschap het ons niet kunnen nemen, en dan zouden wij in een wereld vol van planten en dieren wegwijnen, verhongeren en vergaan. Zo beken dan in uw hart, dat de Heere, uw God, u kastijdt, gelijk als een man zijn zoon kastijdt."

"Opdat Hij u bekend maakte, dat de mens niet alleen van het brood leeft, maar dat de mens leeft van alles, wat uit des Heeren mond uitgaat." Wij leven in ieder opzicht, in betrekkelijke, en ook in volstrekte zin, naar lichaam, ziel en geest van Jehovah's woord, van alles wat uit Zijn mond uitgaat. Niet wij alleen, maar alle schepselen in het wereldruim en op alle wereldlichamen, en zij niet alleen, maar ook alle engelen in den hemel en alle duivelen in de hel. Uw woord, o God, is onze en hunne spijs. Immers, is er zo ver de schepping, het wereldal reikt, een atoom, dat niet door het woord Gods is geschapen? Heeft dat woord niet de miljoenen vormen voortgebracht, die ons omringen? De kleuren, die ons opvrolijken, de krachten wier wonderbaar spel wij natuur noemen? Uit deze ons omringende natuur, waarvan wij zelf een deel uitmaken, zuigen wij door alle poriën onophoudelijk, evenals de leven bevattende lucht, ook indrukken, voorstellingen, opwekkingen, beelden, gevolgtrekkingen, kortom: denksstof in, die aan onze ziel even onontbeerlijk is, als brood aan het lichaam. Wij leven feitelijk van het woord Gods. Ja, een ieder van ons is: een woord Gods.

En omdat wij dit zijn, leven wij ook van elkaar. Het kind leeft, gelijk lichamelijk, zo ook geestelijk, van zijn ouders, de vrouw van haar man en de man van zijn vrouw, en iedere mens van een andere mens, met wie hij, al is het nóg zo vluchtig, of oppervlakkig, in aanraking komt. En omdat Satan in alles het tegenovergestelde is van God, zo sterven wij van ieder woord, dat uit des duivels mond uitgaat. Wij leven van het eeuwige, Goddelijke *Ja*, wij sterven van het voortdurende, duivelse *Neen*.

In al deze woorden spreekt God zich zelf uit. De schepping, het *Al*, is het uitspreken in Zijn oneindige vormen van de naam, die geheiligd moet worden.

En "de Heere, uw God, brengt u in een goed land, een land van waterbeken, fonteinen en diepten, die in dalen en in bergen uitvlieten; een land van tarwe en gerst, en wijnstokken en vijgenbomen en granaatappelen. ... een land, waarin gij brood zonder schaarsheid eten zult; ... Als gij dan zult gegeten hebben, en verzadigd zijn, zo zult gij de Heere, uw God loven over dat goede land, dat Hij u zal hebben gegeven." (Deuteronomium 8 : 7-10)

De honger en de woestijn zullen *niet eeuwig duren*, Die God, die ons hier beneden laat hongeren, zal ons eenmaal verzadigen. Van deze belofte is Zijn woord vol. Met de uitroep: Die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet", besluit het. Water des levens, vruchten van de boom des levens, woorden uit Gods mond zullen lichaam, ziel en geest verzadigen. Zij zullen niet meer hongeren en niet meer dorsten. Want het Lam zal hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren."

Daarnaar heeft van ouds de arme, hongerende en verhongerde mensheid gesmacht. De in zonnegloed versmachtende Arabier, de bewoner van de Sahara "het land van de dorst", zoals hij het noemt, heeft een smachtend verlangen naar een paradijs, waar frisse, heldere waterbeken eeuwig murmelen. De Indiaan, die dagen en weken lang in de prairie door honger wordt gekweld, de Eskimo, wiens visvangst mislukt is, de Tungusiër op zijn bevroren, onherbergzame steppe, verlangt naar een land, waar hij nooit meer zal hongeren. Het arme hart smacht in onze levensnacht, in deze wereld vol angst en pijn, naar een wereld van licht en vrede, waar de honger naar geluk, waardoor het op aarde verteerd wordt, eindelijk verzadiging zal vinden. En die God, die de honger en het voedsel heeft geschapen, en die ons hier beneden laat hongeren, om ons te verootmoedigen en te beproeven, om te weten wat in ons hart is, en of wij Zijn geboden willen houden, of niet, is niet van zins om Zijn kinderen altijd te vergeefs om brood, om een ei, om een vis te laten vragen. Kent Hij ons als de Zijnen, dan zal Hij ons verzadigen, en dan zullen wij Hem eeuwig loven.

"Het manna hield op des anderen daags. ... en de kinderen Israëls aten van de inkomst des lands Kanaän." (Jozua 5 : 12) Ook voor ons zal eens de dag komen, wanneer wij na lang omzwerven in de hete zandwoestijn dezer wereld over de Jordaan in het beloofde land zullen komen, dat overvloedig van melk en honing, hetwelk God gezworen heeft ons tot een eeuwig bezit te zullen geven. Dan zal het manna, waarmee de Vader in de hemel ons naar lichaam - en ook naar de ziel - gespijzigd heeft, "opdat Hij ons bekend maakte, dat de mens niet alleen van het brood leeft, maar van alles, wat uit des Heeren mond uitgaat", ophouden, en van dien dag af zullen wij van de vruchten des lands eten, en van het kristalheldere water des levens drinken, hetwelk de dorst voor altijd lest, eten van de vruchten van de boom des levens, "die in het paradijs Gods is", niet om het eeuwige leven te verkrijgen, want wij zullen het in ons als "een gave Gods" hebben, maar tot onuitsprekelijke verrijking van dat leven! Mochten zeer velen met ons daartoe geroepen zijn, en met ons er God tot in eeuwigheid om loven!

2 - MOZES' BEDEN

"Er stond geen profeet meer op in Israël, gelijk Mozes, dien Jehovah gekend had van aangezicht tot aangezicht. ... in al die sterke hand, en in al die grote verschrikking, die Mozes gedaan heeft voor de ogen van gans Israël".

(Deuteronomium 34 : 10-12)

Voorwaar! wel een machtige, een koninklijke geest! Alles in zijn leven is groot. Nauwelijks is het kindje geboren, of God grijpt het aan met Zijn machtige hand, en leidt zijn lot, zijn bestemming. De koningsdochter moet afgaan naar de Nijl, het kindje moet wenen, en de trotse Farao, die Israël verdrukt en onder een hard, zwaar juk doet zuchten, moet de redder van dit volk, de man, die hem en zijn geslacht de ondergang zal berokkenen, in zijn paleis herbergen, hem dagelijks aan zijn eettafel zien, in de schone jongeling (Exodus 2 : 2) een welgevallen hebben, hem laten onderwijzen in alle kunsten en wijsheid dezer Egyptenaren, die wel met enig recht een Griekse wijsgeer konden toeroepen: "Gij Grieken, zijt, bij ons vergeleken, toch slechts kinderen!" Deze Hebreëer groeide op als een jonge vorst en wandelde onder de granieten tempels met hun obelisk en sfinx-lanen en de palmbosjes aan de Nijl en beschouwde de piramiden. Het is merkwaardig, dat ons van zijn pleegmoeder, aan wie hij voorzeker met liefde en eerbiedige verering gehecht was, verder niets bericht wordt. Door wie en wanneer werd hem het geheim zijner geboorte onthuld? Heeft zijn moeder nog lang bij hem in het paleis mogen vertoeven? Als nu Mozes tot een krachtig man was opgegroeid, (Exodus 2 : 11) ontwaakte in hem de vurige begeerte, om zijn volk te verlossen, en hij versloeg de Egyptenaar. Maar gelijk het dikwijls gaat, hebben zij, die hij had willen helpen, zijn hulp laf afgewezen; en Mozes zelf was ook nog niet rijp voor het grote werk; maar toch wilde hij het in eigen kracht aanvangen. God had echter wat anders met hem voor. Hij moet vluchten naar de woestijn, en wel naar Midian. Op de dag, toen hij er aankwam moeten de dochters van Jethro naar de waterput gaan, en moeten de herders haar van daar verdrijven. En nu is de voorname hoveling een herder, en drijft, misschien wel te paard en gewapend met een lans, zoals nog heden de kinderen Abrahams, de Arabieren, zijn kudden heinde en ver, waar ook maar op het Sinaïtische schiereiland in de dalen gras groeit; drinkt ze aan de bronnen, en rust uit onder de zeventig palmbomen van Elim. Wederom veertig jaren, een half mensenleven, doorleeft hij in deze buitenmate geweldige, in haar eenvoudige lijnen zo grootse natuur, bij de graniet-kolossen van Horeb en Sinai.

Wat heeft gedurende al die lange jaren de vluchteling uit Egypte gedacht? Was het hem te moede, zoals Elia en Johannes de Doper in de eenzaamheid der woestijn? Moesten hem niet de pracht en de kunst en geheel de Egyptische beschaving als een vage droom toeschijnen? zijn leven; een raadsel! wellicht als verloren te beschouwen! Hoe weinig dacht hij, als hij naar de trotse kruin van de Sinai opzag, dat aan de voet van deze berg eenmaal een groot volk gelegerd zou zijn! Wel heeft hij toen niet in het minst gedacht of vermoed, dat hij, de aanvoerder van dat volk, de top zou bestijgen, om gedurende veertig dagen de gast van Jehovah te zijn en van Hem tien geboden te ontvangen, die thans nog, na duizenden van jaren in de wereld weerklinken! Heeft Mozes in die lange jaren het boek Job geschreven? Heeft hij hem, de zwaar beproefde, wellicht gekend, die volgens menige

plaats in zijn boek, ook op het Sinaitische schiereiland heeft geleefd, misschien wel een der vorsten van Edom geweest is? En de tijd ging voorbij en de jaren volgden elkaar op aan de Horeb, de herinnering aan Egypte verflauwde; Mozes had van de vroegere eierzuchtige plannen afgezien en was niet meer begerig iets stouts (*dapper*) te doen of te ondernemen. *Maar nu wilde God*. De doornbos vlamt en bliksemt, en daaruit weerklinkt een stem, gelijk later "van tussen de twee cherubim" (Numeri 7 : 89) en Jehovah-Christus, de openbaring der onzichtbare Godheid, één met de Vader, maakt aan de sidderende Mozes zijn naam bekend: "Ik ben, die Ik ben"; de alleen Zijnde, de Onveranderlijke, de Eeuwige, in altijddurende, onveranderlijke majesteit en rust boven alle scheppingen en wereldallen verheven, Bron van alle bestaan, in Zichzelf volkomen, niets behoevende en leven van zich doende uitstralen.

Zijn ook wij dan niet? Neen! Wij *worden*. Onbemerkt, onophoudelijk als de tijd, loopt en verloopt ons leven, en even onophoudelijk worden wij ieder ogenblik tot iets nieuws en iets anders dan wij in het vorige ogenblik geweest zijn. Evenals de boom onophoudelijk bij dag en bij nacht, in de zomer en in de winter groeit en groent, bloeit en vruchten draagt, zo wordt ongemerkt het kind tot jongeling, de jongeling tot man, de man tot grijsaard, terwijl hij eet en drinkt, gaat en staat, groeit en slaapt. Uit dat worden bestaat het leven der schepselen, en wel in die mate, dat het schepsel van een wezenlijk *zijn*, buiten het *worden* even weinig begrip heeft of hebben kan, als het het tegenwoordige vermag te bannen, dat onophoudelijk uit de toekomst te voorschijn treedt, en bliksemsnel tot verleden wordt. De naam: "*Ik ben*" komt aan geen schepsel toe. Maar het leven Gods is een eeuwig, onveranderlijk volstrekt *zijn*, waarvan niets afgaat, waaraan niets toegevoegd wordt, alle mogelijkheden, alle vormen en gestalten, alle krachten des zijns in zich bevattende.

Hoe zal nu de eeuwige en alomtegenwoordige God met Zijn slechts in de tijd en de ruimte, en krachtens de tijd en de ruimte, bestaande schepselen verkeren; hoe op hen en door hen werken, indien niet hierdoor, dat Hij in de tijd, en evenzo in de ruimte, ja in de stof intreedt, welke drie *Hij* niet, maar *wij* wél voor het bestaan nodig hebben. Dat heeft God gedaan in Zijn Zoon, "den Eerstgeborene aller creaturen". Hierdoor is deze Zoon tot Middelaar geworden tussen de onzichtbare, ongenaakbare, oneindige Schepper, en Zijn eindige schepselen. Daarvan hebben alle Heidenen een duister vermoeden gehad, en, op hun wijze, aan een vleeswording der Godheid geloofd. Diegenen echter, die de Middelaar Christus, God en Mens, loochenen, zijn logisch, als zij zeggen dat een oneindige Godheid buiten getal en tijd en ruimte niets van ons, noch wij van Hem, weten kunnen. Dan hebben wij geen God en al het spreken van Hem is doelloos en overtollig.

Verder weten wij van Mozes, dat hij, die eens zo gereed was om in plotseling opbruisende toorn voor zijn volk op te treden, thans versaat en vreest, en zich met zijn doorn in het vlees: de zware tong, het niet ter spraak zijn, verontschuldigt, en hoe God hem Aäron mee gaf om hem ten mond te zijn, en hoe die beiden - met welke gevoelens! - weer naar Egypte togen, met een boodschap der verlossing voor het volk Israëls traden, en deze twee reizigers, alleen en ongewapend met hooghartig woord de machtige Farao te midden van zijn hof dreigden; hoe zij in de kracht van Jehovah in tienvoudige kamp met hem streden, die God wilde verderven, hoe in een gedenkwaardige nacht een volk, door

hen, die het tot nu toe hadden verdrukt en gepijnigd, maar die thans door dodelijke schrik waren bevangen, uitgedreven werd. Toen volgde een der meest grootse tonelen uit de wereldgeschiedenis! In de nacht stormt de vertoornde Farao met zijn ratelende krijgswagens het angstig luchtende en weeklagende volk achterna. Wie van beiden is de ondergang gewijd? Daar ziet Jehovah vanuit de wolkkolom op Zijn vijanden neer (Exodus 14 : 24) en de raderen zijn weggestoten van de krijgswagens, zodat zij zwaarlijk voortvoeren. Te laat echter bemerken zij ondergang en verderf. Reeds verheffen zich, op Mozes' bevel, de schuimende golven torenhoog, en verzwelgen Farao en zijn leger. En aan de morgen weerklinkt bij de aanblik der dode lichamen aan het strand het juichende zegelied van Mirjam.

Het is niet nodig hier verder te verhalen, hoe deze Mozes nu veertig jaren lang dit halsstarrige, weerspannige, in goed en kwaad sterke volk Gods leidt en draagt als een kind, dat hij gebaard had, (Numeri 11 : 12) hoe hij dan op de Nebo het Beloofde Land aanschouwt, en sterft "aan de mond Gods", en door God zelf wordt begraven, (Deuteronomium 34 : 6) hoe de grote vorst Michaël, die voor de kinderen Israëls voor God staat, (Daniël 10 : 21), met Satan om zijn lichaam twistte; hoe deze Mozes verheerlijkt op de berg Tabor met Elia, de wet en de profeten, ter rechterhand en ter linkerhand, van Christus stond, en hoe eenmaal de zaligen en de overwinnaars met harpen Gods "het gezang van Mozes, de dienstknecht Gods" zullen zingen. (Openbaring 15 : 3)

Voorwaar een der machtigste figuren uit de wereldgeschiedenis! Als een geesteloos en armzalig, brutaal en lafhartig geslacht heden ten dage deze Mozes, als een verbleekt, *misschien* toch historisch beeld minachtend voorbijziet, ofwel als een fictie van onbekende priesters uit de tijd van Ezra behandelt, dan getuigt het daarmee van zijn eigene geestelijke bekrompenheid. Als men zelf niet groot is, dan behoort men er ten minste naar te streven grote mannen te verstaan. Maar hoe zullen mensen, die naar Renan, Ibsen, Tolstoi, Hartmann, Nietzsche en Häckel als geestelijke leidlieden opzien, enigerlei begrip van een Mozes of een Elia hebben? Wat weet de uil van de in lichtende ether rondvliegende adelaar?

Maar het getuigt ook van de zwakheid van geest van vele Christenen heden ten dage, die niet eens tegenover monistische of spiritistische, of Bijbel kritiserende beschouwingen stand houden, die nooit vervolging hebben geleden, maar zich voor ieder oordeel van mensen buigen en de eer der mensen zoeken, als zij de mannen van het Oude Testament, deze reuzen des geestes en persoonlijke vrienden Gods, zonder verstand of inzicht, geringschatten. Zo bijvoorbeeld een Mozes, aan wien Jehovah-Christus veertig dagen lang op de Sinaï de schatten Zijns huizes blootlegt, en er hem, zoals aan niemand onzer, de grote, diepe waarde van openbaart. Dat was wezenlijke, innige gemeenschap met de Heiland! Zo ook een Job, ten opzichte van wie de Allerhoogste voor de kinderen Gods met Satan de weddenschap aangaat en wint. "Strek nu uw hand uit", roept Satan, "en tast aan alles wat hij heeft, zo hij u niet in uw aangezicht zal zegenen", dat is: vloeken. En God spreekt: "Welnu! beproef het!" Een Elia, die God Zijn vuur toevertrouwt, en dien Hij met "een vurige wagen en vurige paarden", levend tot zich laat halen; een Jesaja, de machtige ziener en profeet, die in de gezichten Gods Jezus' wandel op aarde en Zijn sterven aan het kruis, maar ook Zijn wederkomst en zijn duizendjarig rijk ziet; Jeremia,

wie Jehovah Zijn "woorden in de mond legt, en hem stelt over de volken en de koninkrijken, om uit te rukken, en af te breken, en te verderven en te verstoren; ook om te bouwen en te planten." (Jeremia 1 : 9, 10) Wie van ons is ooit zulk een opdracht gegeven, aan wie onzer viel ooit zulk een macht ten deel? Ezechiël, die herhaaldelijk de "Shechina", de heerlijkheid van Christus, die hij eenmaal aan Zijn discipelen tonen zal, (Johannes 17 : 24) heeft mogen aanschouwen; Daniël, de "zeer gewenste man", aan wie op zijn gebed door expresboden van de hemel, (Daniël 9 : 23; 10 : 12, 21) de raadsbesluiten van het geheime goddelijke kabinet omtrent de wereldgeschiedenis tot aan haar einde worden medegedeeld! Aan wie van ons is het ooit vergund geworden om, niet in een vaag, onbestemd voorgevoel, maar in een heldere profetische aanschouwing in de toekomst te zien, al was het ook maar die zijner eigene kinderen?

Hier ziet men grote, van Gods Geest doordrongen personen, die aan de Goddelijke majesteit beantwoorden. Wat hebben *wij* tegenover zulke ontzaglijke *feiten* over te leggen, of te tonen? Meestal slechts vrome *woorden*. En met een valse exegetische stellen wij ons als "de minste in het koninkrijk der hemelen" (Mattheüs 11 : 11) boven hem, die van zijner moeders lijf aan met de heilige geest vervuld was, (Lukas 1 : 15) de Doper, die Christus toch onder hen, die van vrouwen geboren zijn, als de grootsten verklaart. Alsof wij Christenen, niet ook allen van vrouwen geboren zijn! Daarbij is het hier bedoelde "koninkrijk der hemelen" volstrekt niet de kerk, van welke Jezus niet spreekt met de Joden. Ook niet in Mattheüs 13 : 24-30. De akker is de wereld, vers 38. Maar dit koninkrijk der hemelen, is, volgens Mattheüs 8 : 11, 12, en ook Lukas 13 : 28, het hemelse rijk Israël, waarin "Abraham, Izak en Jakob en alle profeten", dus ook Johannes de Doper, zullen "aanzitten". Maar in bovengenoemd woord zegt Jezus eenvoudig en woordelijk tot de Joden: "In de hemel is de minste nog meerder dan op aarde de grootste."

Hier hebben wij voorzeker slechts met een episode uit het zo rijke leven van de grote man te doen, maar het is een, die wegens haar geestelijke hoogte van grote betekenis is. Veertig dagen vertoefde hij bij Jehovah op de Sinai. En zie, daar beneden in het leger waren de verschrikkingen der wet reeds vergeten, evenals hun ernstige, plechtige belofte, en de man, die in de naam zijns Gods hen zo trouw en wonderbaar geleid heeft, en ook de vuurkolom, die hen op hun tocht door de Rode Zee voorgelicht heeft. "Maak ons goden!" roept het tierende volk tot Aäron, want deze Mozes, dien man, die ons uit Egypteland uitgevoerd heeft, wij weten niet wat hem geschied zij. *Goden* moet men hun *maken*! Welk een onbewuste bespotting voor hen zelf ligt in dat woord! Maar van oudsher heeft de van God afgevallen menigte dit haar aanvoeders of leidslieden toegeroepen. Maak ons een god! zeggen ook duizenden beschaafde, ontwikkelde lieden tot Nietzsche of tot Häckel, of tot een andere blinde leidsman, die voor ons aangezicht heengaat, die wij na kunnen lopen: de oercel, of de übermensch, de heilige kunst, of de heilige wetenschap, of de vrijmakende beschaving en ontwikkeling. Wat de oude Bijbel betreft en Mozes, wij weten niet wat van hen geworden is; wij weten niet meer welken God wij zullen nawandelen! Deze Mozes had de wateren van de Rode Zee gekliefd, voor Israël manna van de hemel afgebeden, voor zijn zonde om vergeving gesmeekt, opdat het niet verdeld zou worden, en tot dank weten zij nu niets meer van hem! Laat het u gezegd zijn, o gij priesters en apostelen der hedendaagse schare, en aan u, predikers van een modern

Christendom, die toch nog bij lange na geen Mozessen zijt. Gij zoekt eer bij de mensen, maar vóór dat uw gebeente nog in het graf vermolmd is, zult gij vergeten zijn, en eenmaal zal uw doen als stro en stoppelen door de vlam verteerd worden, en wat blijft er dan nog aan de overzijde?

Van de Sinai ziet Jehovah neer op het afvallige volk, en zegt tot Mozes: "Laat Mij toe, dat Mijn toorn tegen hen ontsteke, en hen vertere; zo zal Ik u tot een groot volk maken." Hoe zou bij menigeen, ook bij menig groot man, dit woord eens Gods, die macht heeft te doen wat Hij zegt, de flikkerende vlam der eerzucht hebben aangeblazen, en slechts aan zich zelf denkende, zou hij hebben uitgeroepen: "Heere! doe naar dit Uw woord?" Maar Mozes stelt zich voor deze zondaren in de bres en smeekt: "O Heere! keer af van de hittigheid Uws toorns, en laat het U over het kwaad Uws volks berouwen!" (Exodus 32 : 12) En met dit vurig smeken, met deze kreet uit het diepste zijner ziel, wendt deze man de wereldgeschiedenis van andere banen af. Want waarlijk - en eenmaal zullen wij het in de hemel aanschouwen, - Jehovah zou het gedaan hebben; Hij zou Zijn hand hebben uitgestrekt, en de verderfengel zou het ganse volk als verdord gras hebben weggemaaid, en Mozes zou het hoofd zijn geworden van een nog machtiger en meerder volk. (Deuteronomium 9 : 14) Toen echter, zelfs nadat trouwe Levieten 3.000 man hadden gedood, Mozes ziet, dat Jehovah's toorn nog ontstoken is, ontbrandt in hem het heilige vuur der liefde, en vervoert hem tot het stoute, bovenmenselijke woord: "Indien Gij hun zonden vergeven zult! doch zo niet, zo delg mij nu uit Uw boek, hetwelk Gij geschreven hebt!" (Exodus 32 : 32) Zo spreekt een aardworm met de Almachtige! Hier ontstellen wij voor zulk een stoutheid (*sterkte*) en zulk een voor ons onbereikbare geestelijke hoogte. En wee hem, die in eigene kracht deze hoogte zou willen beklimmen! Heeft echter ook niet een Paulus gewenst, verbannen te zijn van Christus voor zijn broederen"? En is niet ons groot Voorbeeld, Christus, in werkelijkheid een vloek voor ons geworden? Is Hij niet aan het kruis door God verlaten geworden, opdat *wij* tot God zouden genomen en nimmer van Hem verlaten zullen worden? Dat deze kreet van Mozes niet misdadig was, bewijst het vriendelijke antwoord van Jehovah: "Dien zou Ik uit Mijn boek delgen, die aan Mij zondigt. Doch ga nu heen, leid dit volk, waarheen Ik u gezegd heb ... Doch ten dage Mijns bezoeken, zo zal Ik hun zonde over hen bezoeken." En Hij heeft het gedaan. Lang verdroeg Hij het hardnekkige volk, immer weer vergaf Hij hun misdaden, zond Hij hun Zijn profeten. Als nu echter deze landlieden zelfs de Zoon buiten de wijngaard wierpen en Hem doodden, toen is de maat van hun ongerechtigheid vol geworden, en bij de verwoesting van Jeruzalem stierven zij in hun zonden.

En wat hebben de overigen van toen niet onder alle volken geleden? Voorwaar, het is een geschiedenis van bloed en tranen, martelingen en doodsangsten, beroving en onderdrukking, "totdat de tijden der Heidenen vervuld zullen zijn", en God Zijn volk zal gedenken, en hen terug zal brengen in het land, dat Hij Abraham, Izak en Jakob gezworen heeft hun te zullen geven. Dan zal in het duizendjarige rijk de *Shechina* weer lichtend en schitterend in Ezechiëls tempel komen (Ezechiël 43 : 1, 2) en alle de overgeblevenen van alle Heidenen zullen optrekken naar Jeruzalem om het Loofhuttenfeest te vieren, (Zacharia 14 : 16-19; Micha 4 : 2) Want alzo spreekt de Heere tot Israël: "Jehovah zal u weer vergaderen uit al de volken, waarheen u Jehovah, uw God verstrooid had." (Deuteronomium 30 : 3) "Ik zal ulieden vergaderen uit de volken, en Ik zal u

verzamelen uit de landen, waarin gij verstrooid zijt, en Ik zal u het land Israëls geven". (Ezechiël 11 : 17)

Doch laat ons terugkeren tot Mozes' bede. "Ik ken u bij name", zegt de Heere tot Mozes. Aan hen, die Hij kent, geeft Hij zich *te kennen*. Een bekend criticus drijft de spot met "de vromen, die doen, alsof zij God persoonlijk kenden. Tot zulke spotters zei Christus: "Gij kent noch Mij, noch Mijn Vader, indien gij Mij kentet, zo zoudt gij ook Mijn Vader kennen." En met Hem zeggen wij: "maar wij kennen Hem, en indien wij zeiden, dat wij Hem niet kennen, zo zouden wij leugenaars zijn gelijk gij zijt." (Johannes 8 : 55) Want de Zoon heeft ons den Vader geopenbaard.

En nu verzekert God aan Mozes Zijn hoogste gunst: "Ik ken u bij name! gij hebt genade gevonden in Mijn ogen." Wil God daarmee zeggen, dat Hij weet, dat de door Faraö's dochter geredde Hebreëër, Mozes - in het Hebreuws Moshé, - heette? Neen ! Maar gelijk al het aardse en vergankelijke slechts een gelijkenis, een zwak, bleek, flauw beeld der eeuwige dingen is, zo is ook onze aardse naam een nietig, schier geesteloos en onbeduidend beeld, een omhulsel van den ware naam, die ons eerst in den dood voor de eeuwigheid geopenbaard zal worden, de naam, die niemand volkomen en tot in zijn diepten kent dan God, en hij, aan wien Hij hem geeft. "Die overwint, Ik zal hem geven een witte keursteen, en op de keursteen een nieuwe naam geschreven, welke niemand kent, dan die hem ontvangt." (Openbaring 2 : 17)

Deze naam omvat in hemelse spraak alle krachten en eigenschappen, al het tegenwoordige en toekomstige des genoemden, is de levende levensuitdrukking zijner ziel in God. Dat alleen God en de bezitter van dien naam hem geheel kennen, dat vormt die onuitsprekelijk zalige gemeenschap der ziel met haar God, welke zo nauw en zo innig is, dat geen schepselen, al waren het cherubim of aartsengelen, tussen die beiden kunnen treden. En als God tot een mens zegt: "Ik ken u bij name", dan dringt dit woord door tot de diepste grond van het schepsel, en maakt het levend. Het is de hoogste genade! En de hoogste ongenade is: "Ik ken u niet!" (Mattheüs 25 : 12) Ook dit is niet zó bedoeld, dat er voor Gods vlammenogen een verwoorpene, of ook maar een duivel, verborgen blijft, maar wél zó, dat God, die liefde is, Zijn liefde, Zijn aangezicht van hen afwendt. En al is het nu, dat zij nog willen bidden en smeken, of wel tandenknarsend vloeken en lasteren, hun woord en hun doen breekt zich ongehoord aan het duistere verwulfsel (*gewelf; zoldering*) der hel; God kent hen niet. Hebben reeds mensen, in vertwijfeling wegens de ongenade van hun vorst, die tot hen zei: "Voortaan ken ik u niet meer", zich van het leven beroofd, welk een ontzetting zal dan niet de zielen bevangen van hen, die op de aarde God niet wilden kennen, wanneer hun dit woord: "Ik ken u niet" als een donderslag in de oren zal klinken! Afgehouden takken, uitgedelgd uit het boek des levens, gescheiden van de bron des levens, van alle macht en alle blijdschap, onmachtig in zichzelf, aan een eeuwig verdorren en verwelken overgegeven, zullen zij eeuwig de tweede dood sterven, altijd sterven, nooit vernietigd zijn. *Ik ken u niet!*

Als een koning een onderdaan van zijn hoogste gunst en genegenheid verzekert, dan is dit gelijkkluidend met: "Vraag om een gunstbewijs!" Zo ook vat Mozes het op. Waar zal hij nu om bidden? Boven de kleine verzoekschriften, waarmee wij, en vele andere

Christenen, Gods troon belegeren, was hij verheven. Geld was voor hem drek, en zelfs de welstand van een Job was hem onverschillig; eer van mensen was hem verachtelijk, daartoe kende hij het hardnekkig geslacht te goed. Of zal hij om de macht bidden om wonderen te doen, of zijn vijanden door een plotselinge dood te vernietigen, of om macht over de elementen of om een engelenwacht, een lijfwacht tegen een woest volk, dat hem met de dood dreigt? (Numeri 14 : 10; 16 : 41) Neen, want Mozes heeft reeds gebeden! *Uw naam worde geheiligd, Uw koninkrijk kome, Uw wil geschiede!*" Ook daarom bidt bij niet eens, dat zijn zonen met macht, aanzien en wijsheid begiftigd, en als zijn opvolgers aangesteld zullen worden, hij wil in Gods raadsbesluiten niet mede spreken. Voor deze Hem genadig aanziende God wordt hen al het aardse gering en nietig; maar in één wens, geeft hij de diepe, vurige begeerte zijner ziel te kennen: *"Toon mij nu Uw heerlijkheid!"*

Heeft Mozes God niet reeds gezien? Ja sprak hij in dat ogenblik niet met Hem van aangezicht tot aangezicht, zoals een man met zijn vriend spreekt? Hoe kan Mozes nog bidden: "Toon mij nu Uwe heerlijkheid?" Maar geen Christen heeft daarop een antwoord nodig. Hij weet, dat het hier om verschillende graden van openbaring te doen is. Op andere wijze toont zich Jehovah-Christus, die het afschijnsel is der onzichtbare Godheid, van wien de apostel schrijft: "Niemand heeft ooit God aanschouwd! De Zoon heeft Hem gezien, en heeft ons de Vader verklaard." ("Die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien.") Aan Abraham aan de eikenbossen van Mamre anders dan aan Elia op de Horeb; en nog heerlijker aan Ezechiël. En toch was dit alles nog niet de volheid der heerlijkheid van de eeuwige Godheid, zoals zij in de hemel der hemelen troont. Naar de aanschouwing van deze heeft Mozes gedorst, maar nog was hij mens, in een zondig lichaam van vergankelijke stof. Vernietigd, in zijn elementen opgelost, zou dit nietige lichaam *definitief verdwenen* zijn, eer Mozes God had aanschouwd. Om de heerlijkheid Gods te zien moet Mozes wachten, tot hij op de Nebo voor het aangezicht van Jehovah "aan Zijn mond" (volgens de grondtekst in Deuteronomium 34 : 5) sterft. Vandaar dat Jehovah hem goedertierenlijk antwoordt: "Gij zoudt Mijn aangezicht niet kunnen zien, want Mij zal geen mens zien en leven." Maar "Ik zal u in een kloof der steenrots zetten, en Ik zal u met Mijne hand overdekken, totdat Ik zal voorbijgegaan zijn." En deze God, die hem bij name kent, geeft hem als onderpand Zijner Goddelijke vriendschap *Zijn Naam* nog dieper en inniger te kennen. "Als nu de Heere voor zijn aangezicht voorbij ging, zo riep Hij: Heere, Heere, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid." (Exodus 34 : 6) Hij, die zich aan Mozes in het brandende braambos reeds als de Zijnde: "Ik ben, die Ik ben", heeft geopenbaard, deelt thans aan Mozes een Naam mee van nog diepere betekenis, opdat Mozes, Hem van deze Goddelijke zijde nog inniger kennende, ook deze Naam zal heiligen: "Jehovah, Jehovah, Elohim! barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid! die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft; die de schuldige geenszins onschuldig houdt, bezoekende de ongerechtigheid der vaderen aan de kinderen, en aan de kindskinderen, in het derde en in het vierde lid." (Exodus 84 : 67) Ook wij lezen deze nieuwe Naam, ook ons is het troost en versterking, dat de ontzaglijk Verhevene ook door ons als de Barmhartige en Genadige en Lankmoedige, als de Heere, groot van weldadigheid en waarheid gekend wil wezen. Maar nooit kunnen wij nagaan of beseffen wat dit Goddelijk uitspreken van Zijn eigen Naam - in de majestueuze Hebreeuwse taal

vol geest en leven - voor Mozes geweest is, en aan Mozes gegeven heeft. Hierop doorstroonden onvergankelijke, onverdelgbare krachten der toekomstige wereld zijn ziel. Uit deze samenkomst, en na deze ongehoorde genadebetuiging van Jehovah trad hij te voorschijn als een gelukkiger, rijker, machtiger man dan ooit de rijkste of machtigste mens in deze wereld geweest is. Hij heeft het Woord gehoord, dat "in de beginne bij God was, en God was", en "door hetwelk alle dingen gemaakt zijn."

Er is in de Bijbel een groot hoofdstuk van bidden en ontvangen. Hoe zou het ook anders zijn? Hoe zouden wij, arme, vergankelijke schepselen op aarde, door velerlei nood en ellende gedrukt, door velerlei behoeften bezwaard, wij, van de Vader afgefallen kinderen, van wie Hij zich in Zijn hemel teruggetrokken heeft, niet bidden? Wat is geheel ons leven, zo niet een wens, een smeken, een smachtend verlangen, een grote bede, ook zonder woorden? "Ach Heere God!" zucht de ganse mensheid. Dat smeken en bidden is de enige bemiddeling tussen het schepsel en zijn Schepper, tussen God en Zijn mensen. Omdat deze God ons liefheeft, wil Hij dat wij tot Hem zullen bidden. Hij wil, dat wij daarmee ons geloof zullen belijden en het door daden bewijzen, want, wie bidt, moet geloven dat er een God is, dat deze God hem hoort en hem zijn bede schenken kan, en schenken zal. Ieder gebed is een geloofsbelijdenis en geeft God de eer.

Wat zullen wij van God bidden? Laat ons veeleer vragen: Waar zullen wij niet om bidden? In onze armoede, onze nood, weten wij immers nauwelijks waar aan te vangen. Waar hebben ook mannen Gods al niet om gebeden? Een Job, een Elia, een Jeremia bidt, dat hem het leven benomen zal worden. "Neem nu, Heere! mijn ziel, want ik ben niet heter dan mijn vaderen!" Een koning Hizkia bidt om verlenging van zijn leven, en God schenkt hem vijftien jaren. Aan de klagenden beneemt Hij echter het leven niet, want Hij is een God, die niet neemt, maar geeft. Een Abraham bidt om genade voor Sodom en Gomorra, zo daar slechts vijf rechtvaardigen in gevonden werden. Een David bidt: "O Heere! straf mij niet in Uw toorn, en kastijd mij niet in Uw grimmigheid!" Een koning Salomo bidt om wijsheid voor zich, om zijn volk te kunnen regeren. En in heilige toorn bidt Jeremia: "Gij, Heere! weet al hun raad tegen mij ten dode; maak geen verzoening over hun ongerechtigheid, en delg hun zonden niet uit van voor Uw aangezicht!" (Jeremia 18 : 23) En Christus vermaant ons: "Bidt, en u zal gegeven worden", maar met deze bijzondere bepaling: "*Zo gij iets begeren zult in Mijnen naam, Ik zal het doen.*"

Om wat deze Geest van Jezus bidt, dat heeft Hij zelf ons in het Gebed des Heeren blootgelegd. Als Christus waarschuwt: "Het is bezwaarlijk, dat een rijke in het koninkrijk Gods ingaat", dan waarschuwt Hij ons hiermee, dat wij in Zijn naam niet om rijkdom zullen bidden. Als Hij zegt: "Zijt niet bezorgd tegen de morgen", dan wil Hij niet, dat wij voor ons of voor onze kinderen plannen zullen beramen voor de toekomst. Dat wij niet moeten bidden om eer bij de mensen leert Hij ons, als Hij ons beveelt ons te verblijden, als wij door hen veracht en vervolgd worden. "Bidt, en gij zult ontvangen, opdat uw blijdschap vervuld zij", zegt de Schrift. Een schone, grote belofte, die ons tegelijk heenwijst naar hetgeen waar wij om moeten bidden. Wij moeten bidden om de dingen, waarvan het toestaan - en dus de verhoring van ons gebed - onze blijdschap zal vervullen. Vraag, eer gij bidt, u zelf af, of gij die blijdschap daarmee verkrijgen zult. Zou eer bij de mensen, waardering in uw beroep, ja zelfs gezondheid naar het lichaam, een

volkomen blijdschap voor u zijn, een blijdschap zonder aardse, flauwe bijmaak van onvolmaaktheid en vergankelijkheid en de vrees van het verkregene weer te verliezen? Neen, bid dus om eeuwige dingen, om schatten, die de roest en de motten niet verderven, welker bezit u hier reeds een reine blijdschap en in de hemel een volkomene blijdschap bereiden zal. Dat heeft Mozes geweten, en hij bad om hetgeen alle blijdschap in zich sluit. Wie God zou mogen aanschouwen, zou ook in het midden van een gloeiende oven gelukkig zijn, zegt de Arabier. Laat ons dus om alles bidden, waar de wereld niet om bidt, want dat is in de geest, de gezindheid, van Jezus. Om liefde, geloof, hoop; om geduld, om moed en ootmoed en om zachtmoedigheid; om onbaatzuchtigheid en tevredenheid; om de Heilige Geest, die de Trooster heet, en ons troosten kan in al onze droefenissen, en ons in alle waarheid kan leiden, en om de rede Gods, die alle verstand te boven gaat; om kracht, en geest en vuur, om Gods naam en Zijn woord tegenover een hoogmoedig en verdwaasd geslacht vrijmoedig te belijden; om woorden en daden van troost voor zo vele bedroefden; om het licht en het zout der aarde te mogen wezen; om dat alles mogen, ja behoren wij te bidden. O er is zo veel waar wij om kunnen bidden; wij zijn zo arm en God is zo rijk! En onder al dat bidden is er in de diepte van de gelovige ziel het onuitsprekelijk zuchten des Geestes, die ons in onze zwakheid te hulp komt, een zuchten, dat eenmaal tot paradijswoorden zal worden, maar nu nog tot onuitsprekelijke woorden, (2 Korinthe 12 : 4) des danks, der innige vreugde, en der aanbidding rijpen zal.

En nu: waar bidt *gij* om? - Want God, die de hoogste ik-heid en persoonlijkheid, de alles overweldigende individualiteit is, bemint het persoonlijke en individuele. En zo wil Hij bij zijn kinderen ook geen nageknijpte patronen. Hoe scherp getekend zijn de persoonlijkheden, zo vol van karakter, van een David en Salomo, van Jesaja en Daniël, van Paulus en Johannes! Zou God, die zich in miljoenen van onderscheidene organismen, van kristallen en planten openbaart, niet ook in Zijn hoogste schepping, in de nieuwe mens in Christus, miljoenen van individualiteiten kunnen scheppen? - Voorzeker! - en het is slechts aan ons gemeenschappelijk kleingeloof, dat wij het zo dikwijls schablone-achtige, vervelende, insluimerende, eentonige wezen in toon en spraak en gestalte in de Christelijke gemeente en in het kerkelijk leven hebben te danken.

Aan uw gebed kunt gij u zelf kennen. Naar de diepste wens zijns harten kan men de mens afmeten. Dat is zijn fundamentele liefde, die hij met zich neemt in de eeuwigheid. Bij de Christen is deze voorzeker: God. Toch kan en mag deze zich op aarde verschillend en individueel openbaren. Zo kan een kind van God, zoals eens een bejaard Christen, bidden: "Geef, dat ik mij om geen ander bekommer!" en een tweede: "Geef mij een warm hart voor allen, die U niet kennen!" De een bidt: "Zet een wacht voor mijn lippen, en laat mij U in stilheid loven!" En een ander: "Geef mij overvloedige woorden om Uw naam te belijden en te prediken." De een bidt: "Voer mij in de woestijn en spreek aldaar tot mijn hart!" Een ander: "Geef mij een groot arbeidsveld onder de duizenden in deze wereldstad!" De een bidt: "Geef mij kracht en gezondheid!" En een ander zegt: "Ik dank U, dat Gij mijn dartel, weelderig vlees door zwakte en krankheid temt!" De een bidt om wijsheid, een helder inzicht en veel weten, om het voor God te gebruiken, een ander, dat hij alles zal vergeten en van niets meer zal weten dan van God alleen. En alle deze beden, tot een heerlijke bloemruiker verenigd, tot een grote garve van bloemen, aren en vruchten samengebonden, brengt de Zoon met een Goddelijke glimlach tot Zijn Vader. Dat zijn de

gebeden van hen, die Hem de Vader gegeven heeft, opdat Hij hun het eeuwige leven geve, van hen, die Hij zich aan het kruis heeft verworven; dat zijn de eerstelingen van de lofzangen der eeuwigheid, die Johannes reeds mocht horen, door de donder der gouden harpen begeleid.

Eenmaal wordt ook aan u Mozes' bede toegestaan. "Indien gij gelooft, zult gij de heerlijkheid Gods zien." "Vader! ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen." (Johannes 17 : 24) "Zij zullen God zien" (Mattheüs 5 : 8) Ja, daar zal geen gebed meer voor nodig zijn. "Eer zij roepen, zo zal ik antwoorden." (Jesaja 65 : 24) Hoe zal daar de zalige, zelf lichtend als de zon, in het Goddelijk licht het licht zien, en in dat licht van het Goddelijk aangezicht, worden hem het Goddelijke denken, de besluiten en voornemens Gods van eeuwigheid af helder en duidelijk: de val van Satan en zijn engelen, de verlossing en de grote verborgenheid van het sterven van Gods Zoon aan het kruis. En aanbeddend zal hij juichen over zo veel, wat hem hier beneden een grote geheimenis, een duister raadsel, een onverklaarbare tegenstrijdigheid toescheen. Van dit aanschouwen van een eeuwige, onuitsprekelijke, al het zijnde in zich bevattende heerlijkheid hebben onze zielen in het zondige lichaam slechts een oneindig zwak voorgevoel. Er behoort om haar te kunnen dragen een in zwakheid gezaaid, maar in kracht verzezen lichaam, toe, en daarin een van zonden rein gewassen, met onsterfelijkheid beklede ziel. Tot aan die tijd mogen wij echter in een ootmoedige, blijde hoop met de profeet zeggen: "Ik zal Uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken." (Psalm 17 : 15)

3 - DE TABERNAKEL

En Mozes was op dien berg veertig dagen en veertig nachten.

(Exodus 24 : 18)

Gij zult de tabernakel oprichten naar zijn wijze, die u op de berg getoond is.

(Exodus 26 : 30)

Mozes heeft dus op de Sinaï het voorbeeld van de tabernakel aanschouwd, de hemelse tempel uit hemelse stof, niet met handen gemaakt, waarvan het in de Openbaring heet: "De tempel Gods in de hemel is geopend geworden, en de ark Zijns verbonds is gezien in zijn tempel." (Openbaring 11 : 19) Is deze tempel reeds het allereerste begin, de oeraanvang der schepping en der Goddelijke oergedachte der stof? Wij weten het niet. Omdat alles echter een hemelse, eeuwige betekenis heeft, moeten ook alle bijzonderheden van de naar het hemelse voorbeeld opgerichte tabernakel een diepe en hoge betekenis hebben, die de engelen voorzeker wel helder en duidelijk is. Dat *wij* daar nauwelijks iets, een beetje, van weten, getuigt van onze geestelijke blindheid; en zij, die zeggen: Ik kan niet geloven, dat God er zich mee inlaat, om de bestanddelen van welriekende olie en van reukwerk voor de tempel voor te schrijven, (Exodus 30 : 23-38) tonen hiermee hoe klein hun God is. Een god, voor wien er klein en groot is, is een menselijk uitgedachte god. De Schepper van het heelal tekent met dezelfde nauwkeurigheid en liefde de vleugels van het mugje, ja de organen van het raderdiertje in de waterdruppel, als de vaste landen en zeeën van de wereldbollen, en de kronkelende banen der veelvoudige zonnen; en indien Hij slechts iets zeer gerings aan de waterstofmolecule zou veranderen, waarvan de scheikundige zegt, dat 288 quadrijloenen er van slechts één milligram wegen, dan zou de zichtbare schepping een andere zijn.

Juist omdat God groot is, is er voor Hem niets, dat klein is; en ook niets dat groot is. Of het een zandkorrel is of een zon, een waterdruppel of een oceaan, seconden of aeonen, het is alles een spel Zijner wijsheid; iets groots want het is een openbaring van Hem zelf, en toch voor Hem een niets, dat Hij niet nodig heeft.

Maar die God, die het heelal, en daarin miljoenen werelden schiep, en voor wie de volken zijn als een druppel aan de emmer, behaagt het aan een hoop slaven, die Hij uit zware, harde dienstbaarheid verlost heeft, een tot in de kleinste bijzonderheden getekend voorbeeld Zijns tempels te schenken. Daarin wil Hij bij hen wonen, daaruit zal hun Zijn wet lichten; Zijn dienst zal de kern en het middelpunt huns levens zijn. De voornaamste, de ganse wet in kiem in zich bevattende geboden zijn deze twee: *Gij zult God liefhebben met geheel uw hart. Gij zult uw naaste lief hebben als u zelf.* Niet alleen het geweten, maar ook de eenvoudigste logica zegt ons: Is God onze Schepper en Vader, de Grond en oorzaak van ons bestaan, in wie wij leven, ons bewegen en zijn, dan kan en zal slechts Zijn wil de volstreckte, en enige wet zijn voor alle Zijn schepselen. Wat Hij wil, is het goede en is der moeite waard; wat Hij verbiedt, is het boze en moet gestraft worden. Hij is de opperste Heerser, de Heere aller heren en de Koning aller koningen. Maar hoe gans anders is het bij ons, zogenaamde Christenvolken, met onze wetten, en met geheel onze

beschaving! Was zelfs voor de Egyptenaren en de Assyriërs de tempel tegelijk ook paleis van de priesterkoning, gelijk ook de Farao's slechts uit het priesterschap gekozen mochten worden, *wij* hebben sinds lang reeds paleis en tempel, raad- en rechthuis van de kerk gescheiden, en van een Godsdienstige grondslag en een vragen naar Gods wil en van Zijn twee grootste geboden weten onze wetten onze wetgevers niet meer.

Wat in grote trekken van de zinnebeeldige betekenis van de tabernakel te zien, of te onderscheiden, is, hebben wij elders besproken. Hier nog slechts het een en ander hierover. Ten eerste, het gronddenkbeeld der verdeling in voorhof, heilige, en heilige der heiligen, zoals lichaam, ziel en geest, en de drie trappen, welke de spraak en alle menselijk doen aankleven: goed, beter, best; of na, nader, naast aan de Godheid, die alles vervult, die tegelijk in de hoogste hemelen en in de diepste hel is. Dus drie openbaringen. De eerste in het voorhof, gegeven aan de mensheid, die over het geheel nog aan God gelooft (want buiten is duisternis, de woestijn, die noch het water des levens, noch iets groenends kent, niet anders dan de vurige slangen), allen Heidenen als natuurwet in het hart geschreven, geopenbaard, (zie Job) de openbaring des waters en des vuurs, van een voortbrengende en levenwekkende, en eens verdelgende en verterende God. Zonder water geen leven, is de wet der aardse schepping. In het vuur geen leven; evenzo. De liefde tot God, en de vreze Gods; de neiging tot de lieve God, en de vreze voor Zijn heiligheid, het koperen wasvat, welks water de onreinheid afwast, en het koperen altaar, Ariël, de leeuw Gods, welks vuur de zonde verteert, dat zijn de twee elementen van alle Godsdiensten. Hoe helderder, groter, onweerstaanbaarder, hoe meer alles beheersend deze twee grote gedachten zijn: God is liefde, en God is een verterend vuur, hoe warer en dieper de Godsdienst is. Een Godsdienst zonder Ariël, zonder vuur, is er geen, is een mislukt menselijk probeersel.

Treedt de ontzondigde zondaar in het heiligdom, dan wordt hem hier de drie-enige God geopenbaard in de tafel met de toonbroden als de Vader, die dagelijks de twaalf stammen met twaalf broden voedt; in het reukaltaar, als de Zoon, wiens voorbede steeds als een liefelijk reukwerk opstijgt. (Openbaring 5 : 8) In de gouden kandelaar als een zevenvoudige vlamme Heilige Geest. (Openbaring 1 : 4) In het heilige der heiligen echter troont in duisternis tussen de cherubim God, die geen mens kan zien en leven, en tot wie eenmaal in het jaar de hogepriester, het type van Christus, met de gouden schaal vol bloed van het lam, mag naderen, terwijl hij de grote *Naam*, de "*Shem*", waarvan het uitspreken anders verboden is, met bevende lippen zacht voor zichzelf uitspreekt.

Waaruit zal nu deze kopie van de hemelse tempel op aarde vervaardigd worden? Het antwoord volgt vanzelf, maar is toch van diepe betekenis. Uit aardse, aan de drie rijken der natuur ontleende stoffen; doch in een andere volgorde, dan die wij gewoon zijn. Slechts aan de buitenzijde mogen vellen van dieren als bedekking gebruikt worden. Uit sittimhout bestaat de bouw en de meubilering; met goud overtogen is het binnenste, terwijl het hoogste, de borstlap des hogepriesters van edelgesteenten gevormd is. Aldus moet de stof in haar onderscheidenste vormen ten dienste Gods gebruikt worden; dat is haar hoogste bestemming.

Wat is deze stof; wat in het algemeen is stof? Wat is haar wezen, wat haar doel? In het dagelijkse leven houden wij haar voor iets zeer bekends en begrijpelijks, voor een ondergeschikt iets, een gehoorzame knecht; iets dat wij voor onze doeleinden vormen, gieten, smeden, door warmte vloeibaar of gasvormig maken. Maar de scheikundige, die het zich ten levenstaak heeft gesteld deze stof, haar eigenschappen en haar doen nader te onderzoeken, erkent dat hij voor haar als voor een omsluierd beeld staat, waarvan hij de sluier niet vermag op te lichten, welks aangezicht niemand ooit aanschouwd heeft. Hij ziet, hoe de onverbiddelijke wet van het getal, en onuitroeibare sympathieën en antipathieën deze, zogenaamde, dode stof verlevendigen en beheersen, zoals liefde en haat nauwelijks een mens verlevendigen of beheersen. Hij ziet, hoe stoffen zich haastig en gretig op elkaar storten en vaste verbindingen vormen, hoe anderen slechts gedwongen en met tegenzin tot elkaar naderen, om zich zo snel mogelijk weer van elkaar te scheiden. En dan ziet hij daaronder weer grote zelfstandige, zich nimmer verloothenende persoonlijkheden, elementen, die geen aardse kunst of kracht vermag te veranderen, en steeds meer huiveringwekkend wordt hem - zoals alle grote en zo eenvoudige vragen der schepping - de vraag: Waarom is een atoom goud niet een atoom ijzer? Hoe kunnen twee volstreekte *eenen* zich van elkaar onderscheiden?

Omdat echter de kleine mens, in weerwil van zijn onwetendheid, altijd meer pronkt en praat met zijn weten, heeft God, die de loop der wereldgeschiedenis tot in de kleinste bijzonderheden beheerst, het heden ten dage zo bestiert, dat de mens "toevallig" de Röntgenstralen, toen de [Becquerelstralen](#), daarna weer het radium ontdekt heeft, en zo is dan nu geheel onze kennis van de stof en van haar krachten ondersteboven gekeerd. Wij kennen thans lichtstralen, die door loodplaten en hout heendringen, koude stralen, die brandwonden veroorzaken; stoffen, waarvan een milligram, zegt een geleerde, in de loop des tijds zoveel kracht kan ontwikkelen, als gelijk staat met het verbranden van 1.000 centenaars kolen; elementen, die zich in nieuwe elementen veranderen, enzovoorts. En die in de hemel troont lacht om onze wetenschap.

Van deze wonderbare stof hebben niet slechts vele ontwikkelden, maar ook vele Christenen een onvoldoende en armerlijk begrip, als van een geringe en onvolkomene, of zelfs zondige materie, van een belemmering en een boei voor de geest. Daartoe heeft God haar echter niet geschapen. Dat was zij niet in het paradijs, noch in de boom des levens, noch in het heerlijk lichaam van Adam. Maar de zondeval, die ons ganse leven op veel diepere wijze heeft verdorven, dan wij wel beseffen of vermoeden, heeft ook de tweestrijd teweeggebracht tussen stof en geest, tussen lichaam en ziel, die geheel ons aardse bestaan benauwt en beklemt. Vandaar dat wij de stof niet kennen, en haar niet in waarheid en wezenlijkheid zien kunnen, die God eenmaal even rein, heilig en eeuwig, en naar dezelfde wetten schiep als de geest. Maar toen Satan van God afviel, schiep hij de duisternis, (in God is geen duisternis - 1 Johannes 1 : 5; Jakobus 1 : 17) en tegelijk stelde en bevroor toen in een halve dood de stof van geheel zijn rijk en gebied, of hetgeen het voor ons zichtbare wereldal is. Gekluisterd, in harde boeien geslagen is nu deze stof; dat bemerkt men aan de bestendige, onbetwistbare verandering, die onmerkbaar, doch onophoudelijk in alle stof plaats heeft. Er is geen stukje materie, dat zich niet voortdurend verandert; vergankelijk zijn alle stofverbindingen, en zelfs het diamant vervluchtigt zich, dat is: het verbrandt langzaam in de lucht. Nog beter bemerkt men de kluisters (*keten*

voor de voeten) en boeien der stof, als zij ze verscheurt. Wat is al ons buskruit, dynamiet, meliniet, enzovoorts anders dan gedwongen verbindingen der stof, die zij zo spoedig mogelijk met geweld en gedruis uit elkaar doet springen? Wat drijft over het land automobielen, en, door de golven motorboten? De herhaalde ontploffingen, dus uitbarstingen van toorn, van een gele, door een vonk tot leven ontwaakte, vloeistof. Wat drijft over de vaste landen talloze personen- en goederentreinen, en door storm en baren de reusachtige stoomboten? De ontzettende kracht des waters, dat ook door de warmte verlevendigd, in een hogere vorm overgaat en naar vrijheid streeft.

Is dat de normale toestand der stof? Neen, hij is dit evenmin, als dat ons zwak, krank, sterfelijk lichaam de oorspronkelijke, van God gewilde toestand is van ons lichaam. Lees in 1 Korinthe 15 : 35-49 de beschrijving van het ware lichaam uit hemelse stof in de opstanding. Wie kan aan deze onnatuurlijke toestand een einde maken? Wie zal het ganse zuchtende schepsel (Romeinen 8 : 19-25) aan de vrijheid helpen, die het verwacht? Dat zal het Lam doen, dat waardig is de zeven zegelen van het van binnen en van buiten, naar de geest en naar de stof, verzegelde boek te verbreken. (Openbaring 5) Dat dit verbreken dezer zegelen ook een losbarsten van ontzettende gerichten over de aarde bewerkt, is een logisch gevolg van het sedert 6.000 jaren voortdurende misbruiken der stof door de mens. Waartoe hebben zij het goud Gods en Zijn ijzer niet al misbruikt?

Na deze gerichten zal de verlostte stof haar ware bestemming volkomen vervullen; zij zal namelijk de openbaring, het zichtbaar en tastbaar maken zijn van de geest. Dat zij daartoe geschapen is, zien wij aan ons lichaam en voorts aan al onze kunsten, maar het meest wel hieraan, dat de ziel haar nodig heeft om aan het onuitsprekelijke leven des geestes uitdrukking te geven. Een wezenlijke abstracte, slechts geestelijke spraak is er niet, en is onmogelijk. Aan het kind moeten alle denkbeelden en grondbegrippen, zoals licht en duisternis, groot en klein, warm en koud, hard en zacht, nabij en verre, vorm en zichtbaarheid, goed en kwaad door de stof duidelijk en begrijpelijk worden, eer het die op de geest overbrengt. Want de wetten der stof, gelijk aan de talloze wetten van ons lichaam te zien is, bevatten in kiem die des geestes, zoals ook aan de gelijkenissen van Christus bespeurbaar is. Dat doel zal eenmaal in nooit gedachte heerlijkheid en doelmatigheid door de stof tot stand worden gebracht, zowel in het glanzende lichaam der zaligen en in hun witte kleren, als in het nieuwe Jeruzalem in de nieuwe hemel en op de nieuwe aarde, met haar kristallen stromen en bomen des levens. Want volstrekt geesteloos en onbijbels is de bewering van hen, die zeggen, dat ons in de hemel niets dan geestelijks geboden zal worden. Waartoe dan de opstanding? En zal dan de nieuwe aarde slechts geest zijn? Zegt niet de uit de doden opgestane Christus: "Een geest heeft geen vlees en benen, *gelijk gij ziet, dat ik heb.*" "En wij zullen Hem *gelijk wezen.*"

Zo moest dan het beste en schoonste dat Israël aan aardse schatten bezat, tot stichting en meubilering dienen van het huis Gods, van Zijn woning onder Zijn volk. Volgt hier ook een bevel uit aan ons, om onze kerken met alles wat de kunst bieden kan, met goud en edelgesteenten te versieren, en onze priesters in kostbare gewaden te kleden? Neen; want, ten eerste heeft God bevolen Hem slechts één tempel te bouwen, ten tweede, heeft Christus zelf van deze Gode geheiligde tempel gesproken, zeggende: "De ure komt, en is nu, wanneer de ware aanbidder de Vader, noch op deze berg, noch te Jeruzalem zullen

aanbidden, maar Hem aanbidden zullen in geest en waarheid." Ook daarin is Zijn koninkrijk niet van deze wereld, dat, gelijk Hij Zijn zichtbare kerk en gemeente der heiligen op aarde elke staatsmacht en erkentenis van de zijde der wereld ontzegt, Hij ook in haar eredienst van alle praal en pracht afziet, en dat Zijn apostelen ook aan rijke gemeenten met geen enkel woord het stichten van schone Godshuizen aanbevelen. Als echter eenmaal alle koninkrijken van God en Christus zullen zijn, dan zal de eer en heerlijkheid der volken Hem ten dienste moeten wezen. (Openbaring 21 : 26)

Aan wie heeft God nu de uitvoering van dat heerlijke werk toevertrouwd? De opperste leiding ervan gaf Hij Mozes in handen; want wie anders had het hemelse voorbeeld aanschouwd en tot in de kleinste bijzonderheden bestudeerd? Weshalve het herhaaldelijk heet: "En Mozes maakte"; gelijk ook bij het einde: "Alzo voleindigde Mozes het werk." (Exodus 40 : 33) Doch voor het materiële werk neemt God niet deze profeet, noch Aäron, de hogepriester, noch een van de richteren Zijns volks; want God weet voortreffelijk een ieder op zijn eigene plaats te stellen, en hem de voor hem passende arbeid te geven. Ach! dat zo vele Christenen dit toch mochten geloven, zij zowel, die zich onder een roeping of plichten, die hun te hoog en te zwaar dunken, gedrukt voelen, als ook de nog meerderen, aan wie de arbeid, hun door God aangewezen, te gering, te vervelend en eentonig, te geesteloos en te weinig stichtelijk voorkomt. "Ziet", zei Mozes tot de kinderen Israëls, "Jehovah heeft met name geroepen Bezaleël, de zoon van Uri, de zoon van Hur, van de stam van Juda; en de Geest Gods heeft hem vervuld met wijsheid, met verstand, en met wetenschap, namelijk in alle handwerk; en om te bedenken vernuftige arbeid, te werken in goud, en in zilver en in koper, en in kunstige steensnijding, om in te zetten, en in kunstige houtsnijding; om te werken in alle vernuftig handwerk. Hij heeft hem ook in zijn hart gegeven anderen te onderwijzen, hem en Aholiab, de zoon van Ahisamach, van de stam Dan. Hij heeft hen vervuld met wijsheid des harten, om te maken alle werk eens werkmeesters, en des allervernuftigste handwerkers." (Exodus 35 : 30-35)

"Zie, Ik heb met name geroepen Bezaleël." Zou God, die alles weet, niet geweten hebben, dat Bezaleël, de zoon van Uri, van de stam Juda was? Voorzeker. Maar hier is geen spraak van de aardse naam. God heeft Zijn eigene spraak, waarin Hij Zijn grootboeken houdt, in welke de namen van alle Zijn schepselen staan opgetekend; allen staan in het boek hunner werken, waaruit velen dan in blinkend schrift in het boek des levens overgeschreven worden, en wederom anderen in gloeiende letters van vuur in het boek des doods op de grote balansdag. "Ik ken u bij name", zegt God tot Zijn kind. "Ik heb u nooit gekend", zegt Christus tot Zijn vijanden.

Ten eerste vervuld God de door Hem geroepene met de geest Gods. Alle schepselen zijn slechts vaten, die ergens mede gevuld moeten worden. Zo wordt elke plant met haar cellen vaatweefsels met een sap gevuld, dat tegelijk ook kracht is; nu eens schadelijk, narcotisch, verdovend, giftig; dan weer verkwikkend, verfrissend, voedend, genezend moet werken. Alle vaten in de wereld worden onophoudelijk door God of door de duivel met hun geest, met water des levens, of gloed der hel gevuld; dat wasemen zij uit; daarnaar ruiken en smaken zij; in dit sap, in deze kracht werken zij. Dat is bezieling, ingeving.

God heeft Bezaleël vervuld met de geest Gods. (zie Exodus 31 : 3) Er staat niet geschreven, dat Hij hem vervulde met de Heilige Geest. Hier is een te weinig opgemerkt verschil. Er is een Geest Gods, die tot alle leven, werken en doen bekwaam maakt, gelijk de sterke God, *El Gibbor*, de God is, in wiens kracht en sterkte de zonnen aan de hemel om elkaar dwarrelen, in, en door wiens adem - geest - alle schepselen leven. (Psalm 104 : 29, 30) En er is een Heilige Geest Gods, die God slechts schenkt aan hem, die door de Zoon, Christus, Zijn kind geworden is. God, de Vader van alle geesten."

Zo vervulde God Bezaleël met de geest Gods. En wel ten eerste, "*in wijsheid*". Hier wordt de goddelijke wijsheid bedoeld, waarvan Salomo, in deze zelfde wijsheid, prachtig schrijft: "De vreze des Heeren is het beginsel der wijsheid." Hier hebben wij de granieten grond- en onderlaag van alle menselijke doen, zonder welke al zijn streven, zijn inspanning en zijn kunst, luchtkastelen, op zand gebouwde monumenten uit strohalmen blijven; een werken uit het niet en in het niet, uit de nacht en in de nacht. Alleen de vreze des Heeren geeft aan het doen des schepsels een blijvend gehalte.

Jehovah vervulde Bezaleël voorts "*met verstand*", inzicht of begrip. Uit de goddelijke wijsheid komt het inzicht, het verstand, het begrijpen voort, het inzicht in hetgeen wij zijn en kunnen, of niet kunnen, in het mogelijke en bereikbare, dat de grondslag moet wezen van ieder werk. Door goddelijke wijsheid verkrijgt de mens een inzicht ten eerste, in hetgeen hij zelf is, ten tweede, in hetgeen anderen zijn, daarna in hetgeen door tijd, omstandigheden, vermogen, en wat dies meer zij, bepaald wordt. Zonder dit inzicht heeft reeds menig goed bedoelende, geestdriftvolle Christen zijn kracht aan het onbereikbare, en praktisch waardeloze verbeuzeld en verkwist. Hij wilde niet uit goddelijke, maar uit zijn eigen wijsheid inzicht putten.

Uit dit inzicht zal dan voor Bezaleël "*wetenschap*", of kennis voortvloeien. Zo is het ook met iedere mens. Indien wij, in plaats van over al het mogelijke in- en buiten ons te klagen, om dan verder dag aan dag in gewone oppervlakkigheid en gedachteloosheid voort te leven en ons te vergeefs te vermoeien, ernstig streefden naar inzicht uit Goddelijke wijsheid, en er God om baden, dan zouden wij uit het inzicht in hetgeen wij zijn, en niet zijn, hetgeen wij kunnen en niet kunnen, hetgeen onze medemensen zijn, en hoe wij ons tegenover hen hebben te gedragen, en uit een juiste kennis en beoordeling der omstandigheden, waarin de kinderen dezer wereld wijzer zijn dan wij, weldra tot "*wetenschap*" of kennis komen, en uit deze kennis en verstand, tot eer van God, met zekerder en vaster schrede voorwaarts gaan.

Deze wijsheid en verstand en wetenschap schonk Jehovah aan Bezaleël "om te bedenken vernuftige arbeid" en dien arbeid uit te voeren. Ach! denken velen - denken wij allen - God kan voorzeker onze hemelse Vader zijn, ons zalig maken, en ons tot recht verstands Zijns woords en voor ons godsdienstig levenswerk wel geestelijke gaven en krachten der toekomstige wereld schenken, maar dat Hij ons ook voor allerlei werk des dagelijkse levens, ons handenarbeiders en fabrikanten, boeren en architecten, schilders en muzikmeesters, gelijk Bezaleël met de geest Gods kan vervullen in wijsheid en verstand en in wetenschap en allerlei werk; - dat vertrouwt men Hem niet toe. En dan denkt men verder: Aan Bezaleël heeft Jehovah de geest der wijsheid in verstand en wetenschap tot

een heilig doeleinde geschonken, tot stichting van de tabernakel, het Hem gewijde heiligdom. Maar ik, denkt menigeen, ben niet tot zo groot en verheven een werk geroepen, en, eerlijk gesproken, bouw ik slechts aan mijn eigen hut, en zo kan ik dan ook niet verwachten dat God mij daarvoor een bijzondere geest der wijsheid, des verstands en der wetenschap zal schenken. Welnu, dan weet gij niet recht, waartoe God u geschapen heeft. "Wij zijn Gods medearbeiders", zegt Paulus. Als gij met uw planten en bouwen, hetzij schuur of prieël, villa of kasteel, niet ook aan de tabernakel bouwt, dan heeft uw bouwen geen zin en geen doel. Ook het sittimhout, het hout van de in de woestijn groeiende acacia, de rams- en dassenvellen, de edelgesteenten uit de rotsen van het Sinaïtische schiereiland, moesten bijdragen om God te loven, als Bezaleël ze voor de tabernakel bearbeidde. Doe gij evenzo.

En de kinderen Israëls brachten hun gaven: haken, oorsierselen, en ringen, en spanselen, alle gouden vaten, hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en fijn linnen, en geitenhaar, en roodgeverfde ramsvellen en dassenvellen, zilver en koper. En alle vrouwen, die wijs van hart waren, sponnen met haar handen. En alle vrouwen, welker hart haar bewoog in wijsheid, die sponnen het geitenhaar. De oversten nu brachten sardonixstenen en vulstenen tot de efod en de borstlap, ... totdat alle wijzen, die al het werk des heiligdoms maakten, tot Mozes kwamen, zeggende: "Het volk brengt te veel, meer dan genoeg is ten dienste des werks, hetwelk Jehovah te maken geboden heeft!"

Maar toen Mozes de oprichting van de tabernakel voleindigd had, lezen wij in Numeri, hoe de oversten der kinderen Israëls hun inwijdingsgaven des altaars brachten. "En Jehovah zei tot Mozes: Elk overste zal (een ieder op zijn dag) zijn offerande offeren ter inwijding des altaars." En het geschiedde. "Die nu op de eerste dag zijn offerande offerde, was Nahesson, de zoon van Amminadab, voor de stam van Juda". En hem volgden de 12 oversten der stammen Israëls.

Daarbij herhaalt de Bijbel twaalf maal: Zijn offerande was een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig sikkelen; een zilveren sprengbekken van 70 sikkelen, naar de sikkel des heiligdoms; zij waren beide vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer; een reukschaal van tien gouden sikkelen, vol reukwerks; een var, een jorg rund, een ram, een lam, dat éénjarig was, ten brandoffer; een geitenbok ten zondoffer; en ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf éénjarige lammeren." Waartoe dit? Wij zouden ongetwijfeld geschreven hebben: De 12 vorsten, of oversten, brachten ieder ... en daarmee dan bericht hebben, dat 12 keer hetzelfde geschied was. Maar ook hier weet de Bijbel het beter. Als een mens en een aardse naam hetzelfde doet als een andere mens en weer een andere naam, dan kan het *voor ons* wel hetzelfde zijn, doch niet *voor God*. Gelijk er van de aanvang der wereld voorzeker nog nooit twee mensen geweest zijn op aarde, die in lichaamsgestalte en massa, in inwendige bouw, in aangezicht en getal der haar, der bloedbolletjes en der hersencellen, in stem en beweging wezenlijk dezelfde waren, zo hebben ook nog nooit twee mensen werkelijk hetzelfde gedaan of ook maar gezegd. En al hebben ook twee, en wellicht dikwijls, hetzelfde woord gezegd, zo was het toch niet slechts in stem en klank, maar ook in verband met het voorafgaande en het volgende, in betrekking tot tijd en plaats en de personen tot wie het gezegd werd, met, of zonder bedoeling, met, of zonder nadenken gesproken werd, een ander woord.

Eens toonde mij een voornaam schilder honderden studies van menselijke gestalten, in de meest verschillende, of zoveel mogelijk gelijke houding, en hij zei mij de overtuiging te hebben dat nooit twee mensen, of zelfs ook maar een, dezelfde beweging gedaan of dezelfde houding aangenomen hebben, zonder dat de een of andere spier, al was het slechts $\frac{1}{2}$ millimeter, zich anders heeft gesteld, sterker of zwakker daarbij uitgekomen is. Nog minder mogelijk is het, dat twee mensen - of ook maar dezelfde mens - *in waarheid hetzelfde woord spreken, of hetzelfde doen*. In geheel de schepping Gods is er nooit een herhaling, en zij kan er ook niet zijn. Evenals na duizenden en duizenden van jaren - indien zij zo lang bestaan - de miljoenen van zonnen in het wereldruim zich met haar planeten en kometen, met anderen vergeleken, nooit weer aan dezelfde plaats, in dezelfde relatieve afstanden, met dezelfde snelheid weer zullen opstijgen, en voor elkaar weer dezelfde zullen worden, die zij bij de schepping waren, even weinig zal dat het geval wezen bij de talloze atomen van een waterdruppel in de schuimende golven van de Atlantische Oceaan of de bruisenden Rijnval, welke door de eeuwige, en elke seconde afwisselende aantrekking, luchtdruk, temperatuur, enzovoorts, in altijd nieuwe afwisseling van het bestaan overgebracht worden. Nog veel minder kan zich in de menselijke ziel, deze wereld, dit zonnestelsel, dit heelal van geestelijke atomen, uit ons onbekende, hemelse stoffen, van geheimenisvolle, gistende, opbruisende, zacht suizende, lispelende, fluisterende krachten, van machtige, verbrekende wil, van de wereld en God gretig aangrijpende kennis, van nimmer rustende, scheppende verbeeldingskracht, in de twee onafzienbaar grote, elkaar vijandige rijken van het goede en het boze, in waarheid hetzelfde herhalen.

In waarheid, wij zijn naar Gods beeld geschapen! Oneindig groter dan wij denken of vermoeden, door God met de goddelijke vrijbrief begiftigd Hem lief te hebben of te haten, Hem en Zijn heilige engelen, of Satan en zijn demonen te verblijden of te bedroeven, het vermogen begaafd, zaligheid of verdoemenis te verkiezen, kan ons in eeuwigheid niets verbreken. Wij zullen eeuwig in het licht, of in het vuur, met onze liefde, of met onze toorn God loven. Eeuwig snelt onze ziel henen door altijd nieuwe tijden en gewaarwordingen en wording, eeuwig dezelfde, de van God geschonken, onverbreekbare diamant der ik-heid-bevattende, en in eeuwig nieuwe gewaarwordingen en gedachten, zich eeuwig nieuw vormende en openbarende. En hoe snel! Na slechts weinige jaren is het kindje, dat op de schoot der moeder stamelde, een man geworden, staande in de volle strijd des levens, of een gade (*echtgenote*), een moeder, wellicht reeds een weduwe, Zelfs in het eentonigste, vervelendste mensenleven, dat schijnbaar slechts uit een geestdodende herhaling van onbeduidende voorvallen bestaat, dwarrelen rusteloos miljoenen van zielenatomen om elkaar heen, groeperen zich tot nieuwe verbindingen, en na tien jaren is deze mens een oudere en een andere geworden; gezicht stem, gemoed, mensen- en wereldbeschouwing hebben zich ontwikkeld, of versteend; denkbeelden hebben zich, evenals rimpels, dieper ingegrift, en de gehele persoonlijkheid heeft zich van het oorspronkelijke doel, God, verwijderd of is er naderbij aan gekomen.

Geen leven is onbeduidend. Er is geen onbeduidend woord, noch gebaar, geen dromen, dat onbeduidend en zonder gevolgen is, geen zich vervelen of niets doen, dat volkomen zonder betekenis is! Even weinig als het atoom (het kleinste chemische deeltje) van het

een of ander lichaam: zandkorrel, of lucht, staal of water, ook maar gedurende het miljoenste deel van een seconde rusten kan, even weinig kan het atoom der ziel. Gelijk de boom in zomer en winter, bij dag en bij nacht, bij storm en windstilte, bij regen en zonneschijn, zolang hij leeft onophoudelijk groeit, en sterft op het ogenblik, waarin hij niet meer groeit, gelijk, zolang wij leven, ons lichaam, ons haar en onze nagels altijd toenemen, zo is het ook met onze ziel. Zij is heden niet, zoals, en wat zij gisteren was: zij is nu reeds meer dan vanmorgen, toen zij ontwaakte; zij zal zich vanavond onbewust nieuwe indrukken toegeëigend hebben, ze tot haar eigendom, tot haar vlees en bloed gemaakt hebben. Zonder dat wij er ons van bewust zijn, laat deze ziel nooit los wat zij eens heeft aangegrepen, maar sluit het in de stalen kast van haar onbewuste schat. Nooit vergeet zij iets, al schijnt het nog diep onder de oppervlakte verzonken te zijn. Laten wij op onze hoede zijn! Met ieder woord, dat wij - al is het ook onbezonnen of achteloos - spreken, met iedere glimlach, met elk fronsen van het voorhoofd, met iedere regel, die wij vluchtig in boek of nieuwsblad lezen, met iedere blik, die wij op de ons omringende wereld werpen, op de natuur, of op de mensen, griffelen wij met een stift van diamant onuitwisbare letters in het kristal onzer ziel, geheime tekens, hiërogliefen, en eenmaal zullen wij ons verbazen, verschrikt zijn, of juichen over onze grote zieleschat!

De oversten van het volk Israël en van zijn stammen, aanvoerders van legerkorpsen, elk van ongeveer 50.000 geharde strijders, brachten met een blijmoedig hart zilveren en gouden vaatwerk en offerdieren aan de God Israëls, Jehovah. Wonderbaar ook dat! Het scheepsel brengt de Schepper als geschenk een zandkorreltje, een stofje van hetgeen Hij geschapen heeft en Hem toebehoort. Welk een nederbuiging, welk een genade Zijnerzijds, dat Hij wil dat wij Hem iets schenken, dat het Hem behaagt iets van ons aan te nemen. Er zijn toch op aarde genoeg zondaren, die in domme hoogmoed zeggen: "Ik laat mij niets geven", en niet weten, dat zij dag en nacht van geschenken leven, van geschonken levenskracht, van geschonken lucht en warmte, van een geschonken bodem om er op aan, van licht, waarbij zij zien, gezwegen nog van de zintuigen, die hun geschonken zijn, om er de wereld mee waar te nemen! Deze hoogmoedige zondaren zijn, gelijk wij allen, *bedelaars bij Gods genade*.

Heeft God enige zilveren schalen nodig? Neen. Hij heeft noch de gave, noch de gever nodig. Hij heeft ons niet nodig, Hij heeft ons doen niet nodig, onze arbeid en onze moeite niet. In Hem is geen arbeid en geen moeite. Hij wenkt en het geschiedt; Hij spreekt en er ontstaan werelden en "de aarde is des Heeren, en de volheid derzelve." Doch het behaagt Hem ons een werk op te dragen, talenten toe te vertrouwen, waarmee Hij ons kan belonen. En dat wel niet slechts in werken, het koninkrijk Gods betreffende, niet slechts in geestelijke arbeid, in de zending of de diaconie. Neen, in elk beroep, in iedere arbeid arbeiden wij voor God of voor de duivel, wij verrichten hem in Gods toorn of in Gods liefde. Wij arbeiden met God aan de voleinding van het wereldal. "Wij zijn medearbeiders Gods," roept de apostel. Welk een grootheid, welk een waardigheid, welk een verantwoordelijkheid!

Vanwaar hadden deze oversten Israëls in de woestijn hun zilveren en gouden schalen? Waarschijnlijk van de Egyptenaren, die zij, om hun rechtmatig loon voor hun slavenarbeid, dat hun eeuwenlang onthouden was, geplunderd hadden. Zo moet de mens, die Gods

kind geworden is, wat hij in de dienst van "Egypte" verkregen heeft: talent, ervaring, bekwaamheid, redenaarsgave, volken-, mensen- en natuurkennis, invloed, rijkdom, het heiligdom toewijden. Alleen dat stoffelijke, of lichamelijke, of geestelijke bezit heeft waarde, dat voor de tabernakel besteed, tot verheerlijking Gods gebruikt wordt, hetzij middellijk, of onmiddellijk, in dit of dat beroep, naar zulk of zulk een temperament en karakter. God gebruikt niet slechts fijn goud voor de ark des verbonds, en edelgesteente voor de borstlap des hogepriesters, maar ook koper, sittim- of cederhout, wol en linnen, rams- en dassenvellen. Arbeidt *gij* voor de tabernakel met hetgeen *gij* hebt?

Gestorven zijn nu deze oversten Israëls, van de aarde verdwenen, vergeten, nadat zij kort geleefd, hun gaven voor Gods huis hadden gebracht, en er zich over verblijd hadden. Ach! hoe kort duurt ons doen en onze vreugde, ons verblijden! Gestorven en vergeten zijn zij. En toch leven zij nog, thans zijn zij pas onsterfelijk: zij oogsten wat zij gezaaid hebben, zij eten de vruchten van hun arbeid, staan nog immer in het grootboek Gods, en hun doen en hun schuld in de boeken der werken. Ook wij zullen sterven, op aarde vergeten zijn, en toch in Gods boeken met ons doen onuitwisbaar ingeschreven zijn, en toch leven, zo God wil, een onvergankelijk eeuwig leven in Zijn eeuwig licht!

"Waartoe toch al deze ons onbekende namen en geslachtsregisters, die voor ons geen waarde hebben?" vragen velen; "en waartoe al die herhalingen, zoals bij het opsommen van de geschenken der oversten?" Hier moeten wij ons van het menselijk op het Goddelijk standpunt stellen. Van God is alles wat in de wereld leeft en is. Hij is de Schepper en Bezitter, niet slechts van iedere ster, en van elke ververwijderde zon aan de hemel, maar ook - zoals het in zeker kinderlied heet - van ieder visje in de zee, elk mugje, dat in de zonnestraal danst, ja van elk, voor het blote oog onzichtbare infusiediertje in de waterdruppel. Gelijk Hij dat is, zo is Hij ook de Schepper en Bezitter, de Heer en Meester van ieder der 1.600 miljoenen mensen, die voortdurend in- en uit het aardse leven treden, en Hij is de Beheerser en Bestuurder van hun doen. Zou Hij dan niet van deze Zijn have en goed, van Zijn dienstknechten en dienstmaagden een nauwkeurige opgave hebben? Zou er in de hemel der hemelen geen grootboek der schepping zijn, waarin ieder schepsel, ook met de seconde van zijn geboren worden en zijn sterven en met hetgeen het was en deed, met volstrekte nauwkeurigheid en waarheid opgetekend staan? Dat zulk een grootboek in het bewustzijn van een alwetende God bestaat, is duidelijk, want Hij moet niet slechts weten van alles wat is, maar alles, wat is, is slechts *door* Hem, gelijk de Schrift zegt: "In Hem leven wij, bewegen wij ons, en zijn wij"; en er is geen wezen, geen nog zo klein deeltje der stof, dat ook maar één ogenblik zonder Hem en buiten Zijn kracht zou kunnen bestaan, dat zonder Zijn leven zou kunnen leven; want dat zou dan naast God een zelfstandige God zijn!

Maar wij mogen hier niet bloot vermoeden of gissen, want de Schrift, "die niet gebroken kan worden", spreekt herhaaldelijk van onderscheidene "hemelse boeken". Zij verhaalt van een *geheim boek Gods, met zeven zegelen verzegeld*, dat engelen noch duivelen kunnen openen, totdat het uur slaat, wanneer de Zoon de zegelen verbreekt, en aan de schepselen, aan alle engelen en duivelen, tronen, heerschappijen en machten het geheime raadsbesluit Gods openbaart, waarin onder anderen ook aangetoond is, waarom Hij de val van Satan en de engelen, en hun verleiding van de mens toegelaten heeft, hoe,

en waarom, en hoeveel zielen daarbij verloren en gewonnen zijn. Dan maakt de Bijbel ook melding van een ander boek, *het grootboek des levens*, waarin al het levende staat opgetekend. "Al deze dingen waren in Uw boek geschreven, de dagen als zij geformeerd zouden worden, toen nog geen van die was." (Psalm 139 : 16) Uit dit boek wordt geschrap - uitgedelgd - hetgeen en wie aan de tweede dood wordt overgegeven. Verder spreekt de Schrift van "een ander boek", (Openbaring 20 : 12) een boek der schuld, van debet en credit, waarnaar de mensen geoordeeld worden "naar hun werken". Deze hemelse boeken zijn de oertypen van al onze groot- en rekeningenboeken, van onze natuurbeschrijvingen, staten, en classificaties van de ons bekende schepselen, dieren en planten, van onze bevolkingsregisters en geschiedenis tabellen. Al het vergankelijke is slechts een gelijkenis.

Beschouwen wij in dat licht het boek van Numeri en andere opgaven en geslachtsregisters in de Bijbel, dan bemerken wij, dat het enkele bladzijden zijn uit de boekhouding Gods over Zijn schepselen, en hier over Zijn uitverkoren volk, geschreven "ter gedachtenis voor de Heere", Zij bevatten een menigte van namen, die ons onbegrijpelijk, ja dood voorkomen, terwijl in het Hebreeuws ieder derzelve zijn eigene betekenis heeft; zij duiden levende, onsterfelijke, eeuwige scheppingen aan, zoals wij mensen allen zijn, die op dien en in dien tijd, die of die plaats in de lotgevallen Israëls hierdoor hebben ingenomen, dat zij ter bestemder ure in dat en dat geslacht en gezin, als Eliab, de zoon van Helon, Nathanaël, de Zoon van Zuar, enzovoorts, op aarde zijn verschenen. Voor ons is van gewicht en belang hetgeen ons aangaat, en voor God is het van even groot, ja van nog groter gewicht en belang bij al deze zonen Israëls, Zijns volks.

Tot nu toe spraken wij slechts van vrije gaven, waarvan God, de Gever van alle goed, het aan ieder der kinderen Israëls overliet, wat en hoeveel hij uit vrije aandrang graag en gewillig geven wilde. En Hij, de hartenkenner, wist het ook, gelijk van al ons doen, of de gave van ganser harte, of slechts halfhartig, alleen Hem tot eer, of ook ten gevalle der mensen gegeven werd. Maar gelijk in al Zijn doen; naast de liefde de gerechtigheid, en naast de vrijheid de wet, zo is het ook hier. Reeds bij de telling der kinderen Israëls had Hij bevolen: "Als gij de som van de kinderen Israëls opnemen zult naar de getelden onder hen, zo zullen zij een ieder de verzoening zijner ziel aan de Heere geven, als gij hen tellen zult, opdat onder hen geen plaag zij, als gij hen tellen zult. Dit zullen zij geven, al die tot de getelden overgaat, de helft eens sikkels, naar de sikkels des heiligdoms... De rijke zal het niet vermeerderen, en de arme zal niet verminderen van de helft des sikkels... Gij dan zult het geld der verzoeningen van de kinderen Israëls nemen, en zult het leggen tot de dienst van de tent der samenkomst". (Exodus 30 : 12-16)

Heeft Jehovah gaven nodig? Neen, Hem behoort het heelal en behoren ook wij. Door één woord zou Hij het met alles wat er in is, kunnen laten vergaan, en zich ook door één woord een nieuw scheppen. Voorwaar, o Christenen, Hij heeft uw en mijn arbeid niet nodig. En juist omdat Hij alles geeft, behoren wij dit met een gave onzerzijds te erkennen, en deze erkentenis vast te stellen. Wat moest het volk Israëls, wat zullen wij Hem geven? "*De helft eens sikkels*". Waarom de helft? God is toch een gehele God, en Hij verlangt dat alles geheel zij. Opdat het ons duidelijk wordt, dat wij Hem slechts ten halve kunnen betalen, en Hem de andere helft eeuwig schuldig zullen blijven. Laten wij ons toch niet

inbeelden, dat wij met bidden en vroom zijn, met zending drijven en prediken, en "in Jezus' voetstappen te treden" Hem ooit onze schuld kunnen afbetalen! Een schuld, die slechts ten halve betaald is, blijft schuld, en ook de halve sikkels, dien wij Hem brengen, heeft Hij ons eerst gegeven; wij zijn Gods schuldenaren, en blijven tot in eeuwigheid Zijn bedelaars.

Welke gave verlangt God van Zijn volk en van ons? "*De helft eens sikkels naar de sikkels des heiligdoms*". Maat en gewicht van het heiligdom waren verschillend van die der wereld en des dagelijks gebruik. God meet met een andere maat dan de wereld. Geen 500 bijeenkomsten van het Leger des heils, en geen half miljoen dollars van een Amerikaan, en niet zo zoveel arbeid voor de inwendige zending, en niet zo en zoveel duizenden voor kerkbouw en voor [de Gustaaf Adolf vereniging](#), en niet zo en zoveel exemplaren van de Bijbel zijn de sikkels van het heiligdom.

"De rijke zal het niet vermeerderen en de arme niet verminderen van de helft des sikkels." Wat vraagt God naar onze aardse begrippen van hetgeen naar positie, rang, bezit, behoort of niet behoort? "Gehoorzamen is beter dan slachtoffer"; ook daar geven wij geen acht op, en willen meer dan de halven sikkels geven, en menen daardoor groot te zijn. In theorie geloven wij allen, dat armen en rijken voor God gelijk zijn, maar niet in de praktijk; en menig Christen heden ten dage acht de rijke man van hoge positie boven de arme, en in zendings- en andere bladen wordt zijn doen en zijn gave als iets groots geprezen. En als zo iemand, een generaal of een vorst, eens de moed heeft zijn Christendom openlijk, of slechts half openlijk, te belijden, dan wordt hij daarvoor door Christelijke bladen onnodig en onrechtvaardig bewierookt. In het heilige geldt de halve sikkels des armen evenveel als de halve sikkels des rijken. Laat ons luisteren naar Gods gebod, en doen wat Hij wil, dat wij doen zullen! Gij, onrijpe Christen en jongeling, denk niet, dat gij, als een geroepen apostel, tijdiglijk (*op het juiste moment*) en ontijdiglijk (*onverwachts*) moet prediken, en zo wellicht meer aan spot en ergernis dan aan de Geest plaats geeft. Gij vrouw, wil het niet beter weten dan de Heilige Geest, en zwijg in de gemeente. God zal ook zonder uw gepraat met de wereld wel klaar komen. Gij sociale prediker, geloof niet, dat God grote waarde hecht aan uw bemoeiingen voor arbeiderswoningen en goedkope steenkool; dat is wel heel mooi en goed, en als Christelijke sport en persoonlijke liefhebberij moogt gij er u ook goedsmoeds mede bezighouden. Maar "één ding is nodig!" Gij allen, betaalt uw halve sikkels *naar de sikkels des heiligdoms*.

"Om voor uw zielen verzoening te doen voor Jehovah." Hij is zo goed, en wil onze nietige, onbeduidende gave, minder dan een zandkorrel in het heelal, dan waterdruppel in de zee, als een bijdrage ter verzoening onzer ziel beschouwen en laten gelden.

Dat de halve sikkels geen ziel van een Israëliet heeft verzoend, weten wij, maar God ziet het harte aan. Die gave is een deel van de gever. Met de gave geven wij iets van ons zelf, zo bijvoorbeeld geeft menigeen er iets mee van zijn hoogmoed, van zijn pralerij, van zijn eigengerechtigheid, ja geringschatting en minachting van de nooddriftige, die de gaven behoeft. En zo kan het ook in de beschaafde, voornaamste kringen zijn; men geeft om "flink voor de dag te komen", om te tonen, dat men het kan, om zijn goede smaak, zijn

edele zin, zijn vrijgevigheid voor de mensen te laten schitteren. En ... op de gave drukt een vloek, en er gaat een boze geest van uit en prikkelt tot hoogmoed en domme weelde, tot een praalvertoon met het nietige en nutteloze, en werkt tot in het duizendste lid schadelijk op de industrie en handel en bedrijf, bederft de smaak van het volk, leidt de arbeid en de moeite der mensen op verkeerde banen. Menigeen geeft ook uit zorgeloze verkwisting, omdat er hem weinig of niets aan gelegen ligt, geeft wat hij niet nodig heeft of gebruikt, en de dank van de begiftigde, de naam van een vrijgevige te zijn, streelt zijn ijdelheid. Laat ons leren naar de sikkels des heiligdoms onze schulden te betalen. Laat ons van God, de Gever van alle goede en volmaakte gaven, ook leren geven, met wijsheid en verstand, met ernst en bedachtzaamheid, geven ook aan de onwaardigen, maar toch niet aan hem, die de gave op schadelijke wijze gebruikt, niet met plotselinge aanvallen van weldadigheid, maar met bedachtzame volharding, geven als een plicht, als een voorrecht, met de bewustheid, dat wij met elke stoffelijke gave, ook een geestelijke gave, iets van onze geest geven, en dat alles naar de sikkels des heiligdoms, en er God ootmoedig voor danken als Hij ons uit genade deze gave ter verzoening onzer ziel aanrekent.

4 - VREEMD VUUR

Leviticus 10 : 1-7

Een kort, ernstig hoofdstuk uit de wonderbare geschiedenis van het merkwaardigste volk, dat ooit geleefd heeft. Jehovah had zijn volk geleid in de grote, schrikkelijke woestijn met haar meedogenloze verzengende zonnegloed, met haar palmbosjes en waterbronnen en haar zich stout verheffende granietkolossen Horeb en Sinaï, om "tot hun hart te spreken"; ook een handeling Gods, die ieder Christen in zijn leven ervaart. Hij had dit volk met manna en kwartels gespijzigd, was het in de wolkkolom voorgegaan, had er op Sinaï de wet aan gegeven - wat zou een volk zijn zonder wet? - en deze was, gelijk in de hemel der hemelen en voor de engelen tegelijk ook Godsdienst. En Hij had reine Levieten en priesters afgezonderd, die in witte kleren in de prachtige tabernakel, boven welke overdag de wolkkolom en des nachts de vuurkolom zweefde, aan het koperen en gouden altaar de offerdienst verrichtten en de eredienst leidden. Alles daaraan was schoon, verheven, zinnebeeldig, vol lering en wijsheid ook voor ons, zo wij het slechts verstonden. En nu waakt deze God met grote ernst er over, dat Zijn wet ook gehouden, Zijn geboden opgevolgd worden. "Den Heere geheiligd", dat is: Hem "afgezonderd" te zijn, voortaan Hem alleen toebehorende; wee hem, die zich aan het bezit des heiligen Gods vergrijpt, of het ontwijdt! Want Hij is niet de zwakke, onverschillige God, die de modernen zich maken. Wel is het mode en zede geworden, als een mens, een zwak Christen, geen verband, geen bemiddeling, geen verklaring ziet, waardoor zijn ingebeelde wetenschap en zijn zwak geloof of ongeloof met elkaar in harmonie komen, "de liefde Gods", "de Algoede", de "goede Vader boven de sterren", aan te roepen, die met een vriendelijke glimlach troostend zegt: "Kinderkens, geloof wat gij wilt, zo gij daarbij slechts humaan en verdraagzaam blijft; en geloof dan ook van Mij, dat Ik een beetje kritiek op, en ongeloof aan, Mijn woord, en naturen, die niet gans en al deugdzaam zijn, wel verdragen kan." Maar met deze karakterloze liefde in uw beeld zult gij, mensen, de gescheurde muur niet overpleisteren! "Er zal een stormwind komen", zegt de profeet, en als die wand zal gevallen zijn, zal dan niet tot u gezegd worden: "Waar is de pleistering, waarmee gij gepleisterd hebt?"

Met uw gepraat over de algoede God, en de goede Vader kunt gij wel u zelf en anderen bedriegen, maar niet God. Leert, eer gij van de liefde Gods spreekt, aan Zijn almacht en Zijn gerechtigheid geloven. Erkent, dat deze Schepper der hemelen macht heeft over het werk Zijner handen; en dat Zijn wonderen - of het het stilstaan der zonnen in haar banen, of de bekering ener ziel betreft - de Almachtige oneindig minder moeite kosten, dan het u moeite kost, wanneer gij u bukt, om een ter aarde gevallen veer op te rapen. Of hebt ook gij jarenlang, misschien wel op de kansel, van een almachtige God en Schepper van hemel en aarde gesproken, en daarmee uzelf en anderen misleid, en er een onmachtige God onder verstaan, wiens handen en voeten gij met het prikkeldraad en het spinnenweb der eeuwige natuurwetten zo in netten verward hebt, dat hij slechts voorzichtige stapjes doen kan, en uit wetenschappelijke gronden, geen wonderen kan verrichten? Welnu, werp dan deze afgod weg en beken ronduit: "Ik heb nog nooit een God gehad! Wat ik daarvoor hield, was een maaksel van mijn eigen, armzalig vernuft, waarover Hij, die in de hemel is, verachtelijk lacht." Gij hebt u laten misleiden door dwazen, die zeggen: "Eeuwig zijn de

natuurwetten, eeuwig de natuurkrachten, eeuwig is de stof en de kracht." Hoe weten zij het? Wie heeft het hun gezegd? Laat u toch niet bedriegen? Zijn Häckel, Dodel en hun medegenoten er bij geweest, toen God deze krachten en wetten schiep en vaststelde! "Waar waart gij, toen Ik de aarde grondde?" roept God met vernietigende spot tot Job. Gij eendagsvlieg in het heelal, waarvan vóór nauwelijks honderd jaren niemand vermoedde, dat zij eenmaal bestaan zal, en na nog eens honderd jaren niemand meer zal weten, dat zij bestaan heeft. Laat u niet misleiden! Als een mens van iets, buiten God, beweert, dat het van eeuwigheid is, dan praat hij wat hij niet weet en niet weten kan. "Wij zijn van gisteren en weten niets" roept Bildad, (Job 8 : 9) en met onze wetenschappelijke beweringen maken wij ons slechts belachelijk voor de engelen.

Is deze Jehovah en alleen ware God niet alleen op het papier en in de mond van enige mensen, maar in waarheid *almachtig*, dan is Hij ook *allerrechtvaardigst*; want anders ware Hij een almachtige duivel. Maar de bovenvermelde moderne god der blote liefde, die toegevend is en alles maar door de vingers ziet, de zonde niet straft en op de zondaar niet toorn, is een onrechtvaardige god. En gelijk wij altijd onrechtvaardiger worden, altijd meer elke wet, gebod en verbod zoeken af te schudden, wensen wij ons ook immer meer een onrechtvaardigen god en haten immer meer de onbuigzame, onverbiddelijke, rechtvaardige God des Bijbels. Is God echter de enige en almachtige Schepper aller dingen en aller wezens, dan heeft Hij het recht deze dingen en deze wezens wetten te geven. Deze wetten moeten ter onderhouding, en dus tot welzijn, dienen van deze door Hem geschapen wereld, gelijk Hij tot Israël van het houden Zijner geboden spreekt, zeggende: "*Dat is uw leven*", want anders zou Hij zich zelf tegenspreken, en zou de Schepper er naar streven Zijn schepping te vernietigen. Het niet houden van deze geboden moet schadelijk, verderfelijk, een zelfmoord zijn voor het schepsel. En dat toont ons de materiële schepping met haar zogenaamde "natuurwetten"; in waarheid Gods wetten. De wetten der stof zijn echter ook wetten des geestes; "*een enige God*" heeft ze uitgesproken, en voeding en wasdom, krank zijn en gedijen, leven en sterven des lichaams, geschiedt krachtens dezelfde wetten als die des geestes. Hoe ongerijmd is het, angstvallig op de gezondheid des lichaams te letten, en die der ziel te minachten, altijd zuiverder ozonrijke lucht zoeken te verkrijgen, en daarbij in de meest verpeste atmosfeer van zedelijke onreinheid en goddeloosheid in kunst en litteratuur, in beeld en schrift onbekommerd voort te leven.

Heeft nu de almachtige Schepper goede, doelmatige, heilzame wetten gegeven, dan zou Hij geen goede, geen rechtvaardige God zijn, als Hij de niet opvolging ervan niet meedogenloos strafte en het boze niet uitroeide. God moet, niet slechts om de wille Zijner gerechtigheid, maar ook om de wille van het tijdelijke en eeuwige welzijn en heil der wereld, en der mensheid "de overtreding" der wet straffen. Hij zal het eenmaal doen, en in het duizendjarige rijk zal Hij elke morgen de goddelozen met de adem Zijnsmonds vernietigen, "dan zal de werking der gerechtigheid, gerustheid en zekerheid zijn tot in eeuwigheid."

Laat ons thans het voor ons liggende korte, maar betekenisvolle verhaal van naderbij beschouwen.

Aäron had vier zonen, Nadab, Abibu, Eleasar en Ithamar. Dezen waren met hem door God tot het hoogste priesterambt verkoren en plechtig in dienst gesteld. (Leviticus 8 en 9) Twee hunner, deze zelfde Nadab en Abibu, van wie hier verhaald wordt, en die, naar de opgave in Exodus 28 : 1 waarschijnlijk de oudsten zijn geweest, zijn zelfs met hun vader, met Mozes en de zeventig oudsten verwaardigd geworden de God Israëls Jehovah-Christus, op de Sinai te aanschouwen, evenals later de drie discipelen op de Tabor. "Mozes Aäron klommen opwaarts, ook Nadab en Abibu en zeventig van de oudsten van Israël. En zij zagen de God van Israël, en onder Zijn voeten als een werk van saffierstenen, en als de gestaltenis des hemels in zijn klaarheid. Doch Hij strekte Zijn hand niet tot de afgezonderden van de kinderen Israëls; maar zij aten en dronken, nadat zij God gezien hadden. (Exodus 24 : 9-11)

Maar ach! hoe nabij elkaar zijn heerlijkheid en schande, vreugde en rouw! "Van de hoogsten bergtop", zingt een Perzisch dichter, "dreigt de diepste val." Zo even waren Aäron en zijn zonen in het ambt van hogepriester gesteld, zijn zij met de prachtige priestergewaden bekleed en met hun voorrechten begiftigd geworden. Mozes had de hogepriester versierd met de uit twaalf edelgesteenten bestaanden borstlap, hem in het heiligdom geleid en voor God gesteld. Aäron trad naar buiten in zijn nieuw ambtsgewaad met de schitterende stenen, Licht en Recht, met de gouden tiara en het gouden schelletje, "*en zegende het volk.*" (Het is merkwaardig, dat niet Mozes door God tot hogepriester, noch zijn zonen, in plaats van die van Aäron tot het voornaamste priesterambt verkozen werden). En alles was gejuich en heerlijkheid, en wél kon des hogepriesters hart wegens zo ongehoorde verhoging met een blijde fierheid bewogen zijn geweest. Waar is een aardse waardigheid, waar een menselijke eretitel, die met deze, door God ingestelde, in gewichtigheid, in eeuwige waarde en schoonheid gelijk gesteld kan worden? Daarbij vergeleken, is alles, wat de wereld aan pracht en heerlijkheid biedt, slechts armelijke theaterdecoratie. Daar naderen de eerste priesters, zijn zonen, mede in een wit gewaad gekleed, met de gouden wierookvaten, steken ze zorgeloos het vreemde vuur in het onreine leger aan, leggen er reukwerk op en bewegen ze voor het altaar.

Vreemd vuur! Er bestaat in het heelal slechts tweeërlei vuur: het vuur Gods, de reine, heilige vlam des levens en der liefde, zonder welke het heelal in dode as uiteen zou vallen, en ook de zielen zouden verwelken; en een vuur van Satan en de hel, in de macht van de toorn en de haat, hetwelk alles om zich heen zou willen verteren. Wél dunkt het ons, dat wij ook een eigen vuur hebben, dat noch Gods vuur, noch des duivels vuur is, en dat wij bij deszelfs zachte warmte en licht vele fraaie kunsten en wetenschappen kunnen beoefenen, waardoor ons leven veraangenaamd wordt. Wie zal, zeggen de modernen, daarbij nu alles, gelijk men in de middeleeuwen deed, tot God of tot de duivel in betrekking brengen? Er is toch ook een beschaafd, neutraal gebied, waarop men "menselijk" kan leven! Misleiding en zelfbedrog! Er zijn slechts twee beginselen van alle dingen. Wat niet goed is, is kwaad; wat niet van God is, is des duivels. Dat leert niet slechts de Schrift, maar ook een heldere wereldbeschouwing. Nu verlangt God voorzeker niet van ons, dat wij altijd en overal in dit bewustzijn zullen leven en handelen, maar gelijk Hij voor ons zwakke ogen de verblindende waarheden der Goddelijke voorbeschikking omhult, gelijk Hij ons een geestelijk perspectief vergunt, waarnaar hetgeen nabij is, groot, en hetgeen veraf is, klein schijnt, zo vergunt Hij ons ook, om, als kinderen, onbekommerd

om de ons omringende afgronden, ons zorgeloos met de bloemen aan de weg te vermaken en rustige ogenblikken te genieten. Maar Hij wil niet, dat wij zulke Bijbelse waarheden voor ons zelf zullen loochenen.

Vreemd vuur! Hoe brandt gij overal op het altaar van onze harten, nu eens smeulend onder de as, dan weer in lichterlaaie, hoog opflikkerende vlam, en altijd onuitblusbaar! Hels vuur van hoogmoed en zelfzucht, van zelfbewondering en kinderachtige aanbidding van het eigen weten onder de firma "Wetenschap", en van het eigen kunnen onder de firma "Kunst", en van de Mammondienst als verdiend geld en spaarzaamheid, en van het eigen volk als schone vaderlandsliefde, of van de blinde liefde voor eigen kinderen, omdat zij *onze* kinderen zijn. Wat brandt daar niet al en wordt door de blinde, kleingeestige wereld en haar kinderen met verbazing aangestaard, aangeblazen, naarstig met nieuwe brandstoffen gevoed! En juichend dansen zij er om heen! En hoe spoedig zullen er slechts gruis en as van overblijven!

De zonen van Aäron namen vreemd vuur "*en leiden reukwerk daarop*". Dat kunnen ook wij! Zo wij slechts reukwerk op onze met vreemd vuur gevulde wierookvaten leggen, en ze dan vroom en plechtig voor het altaar heen en weer bewegen, dan geloven wij iets groots en Gode welbehaaglijks te doen. Men gaat bij rechtvaardigen en onrechtvaardigen, bij Christenen en Godloochenaars met lastige aandrang om geld vragen voor kerk en zending, en houdt dan zalvende, stichtelijke inwijdingsredenen. Hoeveel vrome wierook wordt daar niet op het vreemde vuur verkwist en misbruikt! Men organiseert bazars voor weldadige doeleinden, voor de bouw van kinderasielen, kindertehuizen, enzovoorts; en Christenvrouwen en jonkvrouwen lenen er zich toe, om in fraai toilet, met innemende, valse glimlachjes en gemaakte liefvalligheid voor meestal nutteloze en waardeloze dingen geld, zo mogelijk, véél geld, uit de zak van [geblaseerde](#) wereldlingen te krijgen, die er heengaan om een uur lang de leegte en de verveling van hun bestaan te vergeten. Onrein reukwerk op vreemd vuur! En wat zal men van de gewetenloze, uitbundige lof toezwaaiende recensies in zovele Christelijke bladen van zouteloze, zedelijke knoeiwerken of psychologisch verdorven, zogenaamd Christelijke, romans zeggen? Of men doet zijn best om illustere namen te verkrijgen, bestelt beroemde predikers, die origineel en pakkend spreken, en zo krijgt men dan volle kerken! Reukwerk op vreemd vuur!

Waarlijk, de apostel Paulus zou in Rome buitengewone, en zeer "actuele" onderwerpen voor pakkende redevoeringen volop gehad kunnen hebben; hij zou over Nero's rijkdom, lusten en wreedheid, over de ongelooflijke zedeloosheid der senatoren en der Romeinse dames, over het ontzettende, brandende vraagstuk der slavernij sensationele straatpredicaties hebben kunnen houden en sociale brieven hebben kunnen schrijven! Maar daarover zwijgt hij. Hij beroemt er zich op niets anders te weten dan Jezus Christus, en dien gekruisigd. Hij veracht "de beweeglijke woorden der menselijke wijsheid." (1 Korinthe 2 : 4) Wanneer zal ook onder ons wederom de waarheid ongekunsteld en onopgesmukt, eenvoudig, kuis en met majesteit verkondigd worden, en zich door zich zelf bewijzen aan hen, die uit de waarheid zijn? Al het gemaakte en gedwongene en sensationele, het vleien en lokken der lieden is niet uit de waarheid, is voor God vreemd vuur. "Het koninkrijk Gods komt niet met uiterlijk gelaat."

Maar God, "wiens ogen zijn als vuurvlammen", laat zich door geen vreemd vuur misleiden. "*Toen ging een vuur uit van het aangezicht des Heeren, en verteerde hen; en zij stierven voor het aangezicht des Heeren.*" Indien het thans niet nog de tijd der genade en der lankmoedigheid was van God, die geduldig wacht, of wij ons bekeren, eer de eindgerichten komen, indien Jehovah nog in de vuurkolom onder ons wandelde, hoe zou er vuur van Hem uitgaan en rondom verteren! En van hoeveel fraaie kerken, wier bouw veel geld gekost heeft, zouden dan nog slechts zwarte muren overblijven, verkoolde kansels met verzengde lijken van predikers en ouderlingen der kerk, rijke uitdelers van aalmoezen en stichters van jongelings- en jongedochters verenigingen, die vreemd vuur in het heiligdom hebben gebracht!

De zonen van Aäron stierven voor het aangezicht des Heeren. Daar lagen voor hun verschrikte broederen, voor de hogepriester in zijn prachtvol ambtsgewaad deze jonge priesters, één ogenblik te voren nog vol leven en hoge zin, thans half verkoolde lijken! Hier moet de gisteren in zijn ambt gestelde hogepriester, wiens ambt het is zoen- en dank- en brandoffers te brengen voor het volk, aan zich zelf ervaren wat offeren is. Daar staat hij voor zijn dode zonen, in het hart getroffen, innerlijk als vernietigd, sprakeloos; tot luid weklagen is zijn ziel te zeer verlamd. Hij kan niet, zoals Job, zeggen: De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de naam des Heeren zij geloofd!" Want zijn rouw gaat gepaard met de schrikkelijke bewustheid van de schuld der gedoden, en hij staat niet voor een blote beproeving, maar voor een rechtvaardig gericht.

En streng, onbuigzaam, staat naast hem, voor de lijken zijner neven, Mozes, de man uit brons, die het aardse reeds sedert lang slechts in het licht der eeuwigheid ziet, voor wie, sedert hij de donder van de Sinai heeft doorgemaakt, en veertig dagen en veertig nachten met Jehovah doorgebracht heeft, vader en zonen, moeder en zusters slechts diegenen zijn, die Jehovah met getrouwheid dienen; die bidt: "Uw recht en uw licht (in de Statenbijbel, zijn die woorden - Thummim en Urim - onvertaald gebleven.) zij aan de man, Uw gunstgenoot, die tot zijn vader en zijn moeder zei: Ik zie hem niet, en die zijn broederen niet kende, en zijn zonen niet achtte, want zij onderhielden Uw woord, en bewaarden Uw verbond" (Deuteronomium 33 : 89) En met majesteit en ernst wendt hij zich tot de verslagen vader en zegt: "Dit is het wat de Heere gesproken heeft: *In degenen, die tot Mij naderen, zal Ik geheiligd worden, en voor het aangezicht van al het volk zal Ik verheerlijkt worden.*" Hoe! geen enkel woord van deelneming, van medelijden, tot de eigen broeder, ook niet van ontsteltenis of droefheid over zodanig een Godsgericht aan de eigen neven? Neen! Mozes staat hier niet voor mensen, maar voor Jehovah, in Zijn dienst; om Zijn heilige wil, Zijn wet, Zijn eer is het hem te doen. Wat betekent daartegenover al het aardse, menselijke, wat de allernauwste familiebetrekkingen, ja, wat enige vergankelijke mensenlevens? "Alle zielen zijn Mijne", spreekt de Heere, "de ziel, die zondigt, zal sterven." En Aäron zal het in dit ontzettend ogenblik ervaren, zal het leren: "Dit is het wat de Heere gesproken heeft: *In degenen, die tot Mij naderen, zal Ik geheiligd worden.*"

Hoe werpt dit woord een licht over geheel het levensbeginsel van Mozes en over zijn standpunt! "De Heere, voor wiens aangezicht ik sta." Want niet slechts brengt het de mens de hoogste eer, macht en zielevreugde, als hij God van zeer nabij mag dienen, maar

het brengt hem ook in het grootste gevaar. "Onze God is een verterend vuur." Hoe hebben dit Zijn trouwste dienaren en vrienden moeten ervaren, mogen ervaren: Wie dit leven voor, met, ja in Jehovah vatten kan, die vatte het! Aan iedereen is dit niet gegeven. Hoe is zelfs de discipel, die Jezus liefhad, in zijn aardse lichamelijke als dood ter aarde gevallen bij de aanblik van de geliefden Meester in Zijn heerlijkheid! (Openbaring 1 : 17) Hoe hoger het ambt, hoe ernstiger de positie, hoe groter de verantwoordelijkheid, en hoe onverbiddelijker het gericht. Dat mogen vele Christenen wel bedenken, die zich altijd slechts met genoeg voorstellen, hoe hoog en heerlijk zij na de dood in de hemel zullen schitteren. "De hemel", zegt een man Gods, is een reine vlam; het is zeer gevaarlijk, daarin te komen." Hoe flikkeren in deze vlam het hout en de stoppelen op van het bouwen der mensen, en hij zelf zal niet dan "alzo als door vuur behouden worden"!

Alzo moet Aäron in zijn hogepriester-ambt treden, en in de naam van Jehovah verootmoedigt Mozes hem nog staande voor de rokende lijken zijner Zonen. "*Doch Aäron zweeg stil.*" Een woord van grote betekenis! dat evenals het bovenstaande van Mozes geheel de persoonlijkheid en houding van Aäron kenmerkt. Hij klaagt niet, hij weent niet, hij mort niet; tot in het diepst der ziel door Gods gericht en Mozes' woord getroffen, zwijgt hij. Het is niet het starre stilzwijgen van de vertwijfelende, of van de somber morrende, maar het voor God zwijgen van de mens, die de hand van Jehovah en Zijn rechtvaardig gericht erkent, en toch mens is, menselijk gevoelt en Hem daar niet in vermag te loven en te prijzen. Broeders, als Jehovah tot ons in het vuur spreekt, en naast ons en vóór ons onze geliefden, hetzij om hun of onze zonden, nedervelt, zo laat ons indien wij niet kunnen loven, ten minste zwijgen! Wilt gij - grootste van alle dwaasheden! - met de Almachtige twisten, een wormpje kampen met de bliksemstraal? "*Doch Aäron zweeg stil.*" Voor God, die hem doorgrondde, iets groots. Ach! dat er meer van zulk stilzwijgen onder ons ware! Waartoe het vele klagen? Waartoe de mensen met zelfzuchtig, zelfbehagend pathos lange verhalen te doen van alles wat wij al zo hebben doorgemaakt, wat wij al zo geleden hebben? Waartoe die spijt, dat leedwezen: "Had ik toen!" ... "Als dat nu maar niet gebeurd ware!" ... "had ik geweten! had ik gehad!" Waartoe dat jammeren en morren over omstandigheden en mensen! Waartoe het treuren over verloren tijd, verloren geld, verloren gezondheid, verloren geliefden, die tot aan het wederzien goed in de hemel bewaard worden? Het klagen over mislukte ondernemingen, treurige ervaringen, over het verleden brengt er geen verandering in; klagen over het tegenwoordige verlamt ons, klagen over het toekomstige is dwaasheid; weet gij, of gij er morgen nog zijn zult, en hoe God dan uw lot zal regelen? Een Christen klaagt slechts over zijn zonde, en met dat klagen gat hij tot zijn God en Zaligmaker.

En de terneergebogen Aäron en zijnen twee anderen zonen, Eleasar en Ithamar, beveelt Mozes: Gij zult uw hoofden niet ontbloten, noch uw kleren verscheuren, opdat gij niet sterft, en grote toorn over de ganse vergadering kome!" Gij zijt thans Jehovah's verkoren priesters. Hij moet voortaan uw erfdeel, uw vader en moeder, zoon en dochter, broeder en zuster zijn. Wee u, zo gij ook maar één mens boven Hem stelt, zo gij ook maar een schaduw van misnoegen over Zijn gericht toont! Gij moogt zelfs uit de deur van de tent der samenkomst niet uitgaan tot uw volksgenoten om met hen te wenen, "opdat gij niet sterft: want de zalfolie des Heeren is op u." (Vers 17) Zegt: Volkomen heilig, volkomen rechtvaardig zijn Uw gerichten! Heilige Heere en God! U en Uw heilige naam zij de eer!

"Maar de anderen, aan wie Ik Mij niet aldus openbaar in het heiligdom, die Ik Mij niet afgezonderd heb, uw broederen, *het ganse huis van Israël, zullen deze brand, die de Heere aangestoken heeft, bewenen.*"

Er is verschil onder hen, die tot Jehovah naderen, graden der heiliging en van de plicht, en ook voor God verschillende standpunten en verschillende verantwoordelijkheid. Ook dat vergeten zij, die aan alle leden van Christus gemeente hetzelfde willen opleggen, dezelfde heiliging, of in de naam van Luther of Calvijn, van Wesley of Darby hetzelfde geloof van hen verlangen. Een Christen is alleen aan God verantwoordelijk. "Gij zijt duur gekocht, wordt geen dienstknechten der mensen!" En tot hen, die God bevordert tot Zijn dienst, zegt Hij: "Verscheurt uw kleren niet, opdat gij niet sterft, en grote toorn over *de ganse vergadering kome*. Want, gelijk gij voor haar moogt offeren en bidden, en haar kunt zegenen, en het zegen is, zo brengt uw zonde Mijn toorn over de ganse vergadering. Maar uw broederen zullen deze brand, die de Heere aangestoken heeft, bewenen." Laat ons ook hier zwijgen en niet oordelen. De hogen moeten van de geringen niet vergen, wat alleen aan hen is opgelegd; de geringen moeten aan het anders doen van, en gericht over, de hogeren, geen aanstoot nemen.

Het gericht is volbracht. Het vuur van Jehovah heeft de misdadigers aan het heiligdom verteerd. En gelijk alles in de Schrift symbolisch, een beeld, een profetie is van iets groters en van het grootste, en ons daarop heenwijst, zo is het ook hier. De mensheid, de Christelijke volken bovenal, die met de mond tot God naderen, terwijl hun hart verre van Hem is, die varren en vette rammen op Zijn altaar offeren, terwijl in hun hart een vreemd vuur brandt, het vreemde vuur der aanbidding van het eigen-ik en van het geld, der eigengerechtigheid en van de hoogmoed, het vuur des duivels - eenmaal zullen zij allen door het vuur van Jehovah verteerd worden. "De volken arbeiden ten vure, en de lieden vermoeien zich te vergeefs." (Habakuk 2 : 13) Van alle volken der aarde is het einde het vuur. "Er kwam vuur neer van God uit de hemel, en heeft hen verslonden." (Openbaring 20 : 9) Daarbij is dit vuur op aarde ook een beeld, een voorsmaak van het eeuwige vuur, waarmee ook de zachtmoedige Jezus hen dreigt, die de heilige schepping Gods met vreemd vuur ontwijfd hebben. "Gaaf weg van Mij, gij vervloekten! in het eeuwige vuur, het welk de duivel en zijnen engelen bereid is." (Mattheüs 25 : 41)

Laat ons God ernstig smeken, dat Hij het vreemde vuur in ons uitblust, en Zijn vuur op het altaar onzes harten aansteekt, opdat wij eenmaal in het vuur des gerichtts zullen kunnen bestaan, en het eeuwige vuur niet meer te vrezen hebben.

5 - BALAK EN BILEAM

Numeri 22-24

De kinderen Israëls trekken daarheen. Gedurende hun omwandelingen in de vreselijke woestijn hebben zij veel doorleefd, veel geklaagd, veel gemurmureerd, veel gezondigd, maar met grootse, Goddelijke pedagogiek, met ontferming en met strengheid, met brood van de hemel en met verterend vuur heeft Jehovah Zijn volk gedragen, geleid en opgevoed. En ter bevestiging van het woord: Ik ben Jehovah, uw God! rust de wolk- en vuurkolom op "de tent der samenkomst" en verheft zich tot zichtbaar bevel van vertrek. Om het heiligdom heen legeren in machtige carré's en schone rangschikking, 3 van voren, 3 rechts, 3 links, 3 van achteren, de 12 legercorpsen, elk van 50.000 door jarenlange omzwerving en strijd gestaalde, geharde krijgers, die God ter schrikkelijke verdelging der Kanaänieten had verkoren, nadat deze door eeuwenlange gruwelen de aarde hadden ontwaard.

"Zij legerden zich in de vlakke velden van Moab, aan deze zijde der Jordaan van Jericho." Maar nog rust onbeweeglijk de wolkkolom op het heiligdom, en de zilveren bazuinen zwijgen. Met huivering en schrik zien de Heidense koning Balak, de zoon van Zippor, zijn vorsten, de oudsten der Midianieten en zijn woest, afgodisch, zinnelijk, in bloedschande geteeld volk, waarover het gericht staat te komen, van hun bergen en rotswooningen neer op het naderend onweer en het dreigende heirleger, aan hetwelk de tijding, hoe zij de Kanaänieten bij Horma en de koningen Sihon en Og met hun volken meedogenloos hadden verslagen, vooruitgesneld was. Verschrikt zien zij elkaar aan en zeggen: "Nu zal deze gemeente oplikken al wat rondom ons is, gelijk de os de groente des velds oplikt." Wat te doen? En Balak zond boden aan Bileam, de zoon van Beor te Pethor, hetwelk aan de rivier is..., om hem te roepen, zeggende: Zie, er is een volk uit Egypte getogen; zie, het heeft het gezicht des lands bedekt, en het blijft liggen recht tegenover mij. En nu, kom toch, vervloek mij dit volk, want het is machtiger dan ik; misschien zal ik het kunnen slaan, of zal het uit het land verdrijven: want ik weet, dat, wie gij zegent, die zal gezegend zijn, en wie gij vervloekt, die zal vervloekt zijn."

Opmerkelijk! In het midden van afgodische, woeste volken, - evenals vroeger een Melchizedek, een Job, - een man van een machtige geest, een ziener, wiens roem ver verbreid is, een waarzegger en profeet der toekomst, wiens vloek de enkele, ja geheel een volk trof als een dondersteen, en wiens zegen, zegen was. En deze man kende Jehovah, en zegende en vervloekte in Zijn naam en in Zijn kracht en noemt hen: "mijn God". (Numeri 22 : 18) Deze grootse, huiveringwekkende gestalte zullen wij nu nader leren kennen. En zo weet dan ook de Heidense koning, de zoon van Zippor, dat er woorden des zegens zijn, die kracht en welslagen teweegbrengen, en woorden des vloeks, die de blik troebel maken, en de arm verlammen, zodat er het zwaard aan ontvalt, en in de slag de moed uit het hart wijkt. Dat geloofden de ouden, en dat geloven nog heden de natuurvolken, een geloof, dat bij hen soms overweldigend tot uitdrukking komt; zoals in de [Scandinavische Edda](#), en zoals in het lied der [Eumeniden van Eschylos](#). De Bijbel leert hetzelfde en verhaalt van de vloek van Noach, die nog heden ten dage op de zwarte bewoners van Afrika rust; van in vervulling gekomen zegen van Izak en van Jakob. Maar

wij arme, door beschaving en velerlei kunst in ons verstand over-ontwikkelde, maar naar de geest verzwakte mensen, met onze benevelde innerlijke aanschouwing, geloven dat niet meer, omdat *ons* woord de kracht des zegens en des vloeks verloren heeft. Eens wenste ik een tamelijk bijgelovige vrouw geluk en Gods zegen in het Nieuwe Jaar. "Och kom!" zei zij, al die gelukwensen helpen toch niet." "Zo!" antwoordde ik, maar indien ik u van ganser harte veel ongeluk, Gods vloek, en verdoemenis, en dat de duivel u nog in dit jaar zal halen, zu toegewenst hebben, zoudt gij dat ook met een gerust glimlachje hebben opgenomen? Zou u dan geen huivering hebben bevangen?" Wij geloven niet aan de zegen, maar wel aan de vloek, omdat er iets in ons is, dat ons zegt, dat wij niet de zegen, maar de vloek verdiend hebben.

Zij trokken heen, zeker wel op "snelle kamelen" de rijdieren der boden, de "vorsten, de oudsten der Moabieten, en de oudsten der Midianieten", eerwaardige grijsaards, "en hadden het loon der waarzeggingen in hun hand." Zij komen en buigen zich neer voor de gevreesde man, doen hem hun boodschap, en luisteren met spanning naar zijn antwoord: "Vernacht hier deze nacht, zo zal ik ulieden een antwoord weerbrenge, gelijk als Jehovah tot mij zal gesproken hebben." "En God kwam tot Bileam." Kan *God* tot een mens komen? vraagt twijfelend de van Hem vervreemde, en hij voelt zich niet bijzonder vrolijk door deze mogelijkheid. Maar waarom niet? Zou de Heere iets onmogelijk zijn? Het is voorzeker overeenkomstig de tijd, om over de onmogelijkheid van onmiddellijke openbaringen Gods met grote en geleerde woorden ongerijmde beweringen aan te voeren. Er kunnen geen tweeërlei openbaringen zijn, die der profeten en die van Mozes, ja Christus zelf is niets anders dan de innerlijke openbaring der waarheid, zoals zij min of meer tot iedere mens komt enzovoorts. Neen, maar gelijk God een oneindig God is, volkomen onbepert in Zijn doen, zo zijn ook Zijn openbaringen. Gelijk Hij zich *in* de schepselen op zo oneindig verschillende wijze openbaart, zo ook *aan* de schepselen. Hij openbaart zich *in* de plant, en *aan* de plant anders dan *in* het dier en *aan* het dier; *aan* het dier anders dan *in* de mens en *aan* de mens, en *aan* deze weer anders dan *aan* de engelen der kinderen, die altijd het aangezicht des Vaders aanschouwen, en *aan* deze weer anders dan *aan* de cherubim met de Goddelijke krachten in het wereldal bliksemende raderen. Deze Jehovah-Christus (zoals Luther zegt: Christus is de Heere Zebaoth) heeft zich anders *aan* Adam in het paradijs dan *aan* Abraham voor de tent bij de eikenbossen var Mamre geopenbaard, heeft met profeten in nachtgezichten en dromen gesproken, doch met Mozes van aangezicht tot aangezicht. (Exodus 33 : 11) Hij is *aan* Elia op Horeb, *aan* Jesaja in Zijn tempel, op vleugelen der serafim *aan* Ezechiël, *aan* Johannes, als die dood geweest is, maar nu van eeuwigheid tot eeuwigheid levende, anders verschenen. En elke andere openbaring openbaart een andere en nieuwe waarheid, een andere zijde der Godheid. En weer anders was de hoogste openbaring op aarde in de Zoon, in het Woord, uiterlijk gering en zonder schoonheid, en toch "vol van genade en waarheid."

"En God kwam tot Bileam." Hoe, en of, gelijk waarschijnlijk is, het in de nacht was, in droom, of visioen, (Numeri 12 : 6) weten wij niet. "En Hij zei: Wie zijn die mannen, die bij u zijn?" God, die alles weet, vraagt steeds, zoals *aan* Adam, *aan* Kain, en ook hier; gelijk een vader zijn kind vraagt: Wat hebt gij gedaan, wat wilt gij? al weet hij het ook. Dat behoort tot de Goddelijke pedagogiek. Tussen denken en uitspreken is een kloof. De

mens moet zeggen, spreken, berichten, opdat zijn woord vóór of tegen hem getuige, onophoudelijk tot aan de dag des gericht. Bileam antwoordt. En God zei: "Gij zult met hen niet trekken, gij zult dat volk niet vloeken, want het is gezegend. Teleurgesteld gaan de boden van Balak weer terug. Maar voor Balak is het een levensvraag, en hij "voer nog voort vorsten te zenden, meer en eerlijker dan die waren", en geeft hem nog heerlijker loon in vooruitzicht. "Kom toch, vervloek mij dit volk!" En Bileam antwoordt: Wanneer Balak mij zijn huis vol zilver en goud gave, zo vermocht ik niet het bevel des Heeren, mijns Gods, te overtreden, en onbewust geeft hij te kennen wat hem het hoogste zou zijn: "een huis vol goud en zilver". Zo zegt menigeen! "Al gaf je mij een miljoen." ... De eierzuchtige zegt: "Al zoudt gij mij ook het hoogste ambt bezorgen" en menig arme mens kan men tot veel verleiden, als men hem naar welgevallen "vele pintjes" of borrels belooft.

"Blijft gijlieden toch ook hier deze nacht, opdat ik wete wat Jehovah tot mij verder spreken zal." Hoe hoopt hij in stilte, in de grond zijns harten, dáár waar bij ons allen zoveel slijk ligt, dat Jehovah hem ten slotte het goud van Balak zal laten verdienen. En Jehovah zegt: "Sta op, ga met hen!" Gij wilt het, zo trek dan henen uw verderf tegemoet. Mijn raadsbesluit zult gij echter niet veranderen.

Bileam reist heen met de vorsten. Hij heeft de schatten in uitzicht, waarnaar hij zo zeer verlangt. Reeds zwelgt hij in dat bezit; wij weten immers, hoe een aardse, lang gekoesterde wens, waarvan wij de vervulling voor ons zien, met kracht ons hart vervult en het doet overvloeien, zodat er voor niets anders meer plaats is. Maar dat innerlijk juichen, die vurige begeerte naar geld, dat gevoel van triomf van de aan de mammon verslaafde profeet, verwekken Jehovah tot toorn; "en de engel des Heeren stelde zich in de weg, hem tot een tegenpartij." Gelijk eens in de herberg aan Mozes, die, naar het schijnt, nog altijd ontevreden met zijn zending, er in zijn hart met God over twist, dat Hij hem, de man, zwaar van mond, die zijn leven in stille eenzaamheid dacht te besluiten, wederom in de gevaren van Egypte heenzendt. Daar ging dit murmureren op ten hemel, verwekte de donder des Goddelijken toorns, en Jehovah kwam hem tegen en zocht hem te doden. Gelijk toen een Herodes op zijn troon zijn hart op het geroep des volks: een stem Gods en niet eens mensen! door Satanische hoogmoed liet vervullen: "En van stonde aan sloeg hem een engel des Heeren, daarom dat Hij Gode de eer niet gaf, en hij werd van de wormen gegeten, en gaf de geest." Ook de wereldgeschiedenis kent daar de voorbeelden van. Hoeden wij ons!

"De engel des Heeren stelde zich in de weg, hem tot een tegenpartij." Van deze machtigen engel spreekt Jehovah-Christus tot het volk Israël na zijn afgoderij: "Ik zal in het midden van u niet optrekken, want gij zijt een hardnekkig volk; dat Ik u op deze weg niet vertere. Ziet, ik zend een engel voor uw aangezicht, om u te behoeden op deze weg, en om u te brengen tot de plaats, die Ik bereid heb. Hoed u voor zijn aangezicht, en wees zijner stem gehoorzaam, verbitter hem niet: want hij zal ulieder overtredingen niet vergeven, want *Mijn Naam is in het binnenste van hem*. Om die reden heet deze engel ook kortweg, gelijk hier bij Bileam, Jehovah. Als hij werkt, werkt hij niet uit zich, maar *in de naam en door de naam des Heeren*.

Deze machtige engel schijnt "Michaël, die grote vorst" te zijn, die met Satan twistte, en handelde van het lichaam van Mozes, van wie tot Daniël gezegd werd, dat hij zal "opstaan voor de kinderen zijns volks", en beloofd is, dat hij in de laatste, grote tijd der benauwdheid voor Israël zal opstaan. (Daniël 12 : 1) Van deze hemelse vorsten, tronen, heerschappijen, die Paulus herhaaldelijk van de algemene engelen onderscheidt, zoals in Romeinen 8 : 38, mogen wij hier beneden weinig weten; hoe licht zouden wij anders in de dwaling vervallen om deze hoge wezens te gaan aanbidden. Eenmaal zullen wij hen echter in hun onuitsprekelijke heerlijkheid mogen aanschouwen. Hoe loopt en rent op aarde niet de menigte, en wacht urenlang om een vorst, een koning of keizer te zien - een sterflijke, zondige mens, evenals wij - die begeleid door enige gegalonneerde (*gekleed in met galon versierd kostuum. Galon: lint- of koordvormig weefsel; versiering van uniformen en livreeën*) dienaren voorbijrijdt! Gans anders is de hemelse pracht en macht dezer lichtvorsten en "elohim" (Psalm 97 : 7) en toch, evenals wij, kinderen en dienaren van dezelfde God en Vader!

Raadselachtig schijnt ons het doen van de engel des Heeren, zoals hij zich driemaal Bileam in de weg stelt. Zo ook later, als hij aan Jozua verschijnt, en op diens vraag antwoordt: "Ik ben de Vorst van het heil des Heeren, ik ben nu gekomen", en hem slechts beveelt: "Trek uw schoenen af van uw voeten, want de plaats waar gij staat is heilig." Hier zijn andere krachten, hoofdgetallen, natuurwetten dan de aardse. Toen de Eskimo's in hun sneeuwwoestenijen zagen hoe Sir John Franklin en zijn metgezellen door metalen instrumenten naar de zon keken, kwam hun dit als iets onzinnigs, ja waanzinnigs voor. "Komen de blanke mannen met levensgevaar hierheen reizen, om de zon te zien, die zij toch ook in hun eigen land hebben?" Wij zien hier slechts de keerzijde van het Goddelijk wereldweefsel; allerlei kleurige korte en lange draden lopen heen en weer, en schijnen zonder enig plan samenverbonden. Aan gene zijde des doods zullen wij de prachtige, wondervolle kunstrijke tekening bewonderen. Laat ons toch ophouden met ons "waarom?" en "hoe?" en "waartoe?" ook tegenover verschijningen uit een andere en hogere wereld, die ons verstandje niet vat, want daartoe is het ons niet gegeven.

Bileams ezelin ziet de engel, waarbij niet gezegd wordt, dat God haar, gelijk later de profeet, de ogen er voor geopend heeft. Iedere [pneumatoloog](#) weet, dat dieren, in het bijzonder de zo nerveuze paarden, ook honden, in de nabijheid van de mens verschijningen zien, die ons anders verborgen zijn, en in Schotland het zogenaamde "second sight" (Het vermogen om toekomstige, of ver verwijderde dingen te zien.) met de zienden delen. Driemaal wijkt zij uit. *Daar opent God haar de mond, en zij brengt verstaanbare geluiden voort.*

Het dier wordt in zijn dromerig leven door een sterk voelen bewogen. Hoe geeft niet een trouwe hond door blaffen, kermen, knorren, kwispelstaarten, vreugde, smart, ontevredenheid, dankbaarheid, aanhankelijkheid te kennen! Hoe kent hij niet zijn naam en verstaat hij niet voortreffelijk vele woorden, die, ook zonder gebaren, door zijn meester worden gesproken. Hij toont schaamtegevoel bij een verdiend verwijt, doet zijn uiterste best om lof te verdienen en volbrengt getrouw, ook in de verte, de last, die hem wordt opgedragen. En ook bij andere afgerichte dieren, leeuwen, olifanten of vogels, kan men verbazingwekkende dingen opmerken. Hoe ver het verstaan der menselijke spraak door

dieren wel gaan kan, daarvan weten vele ontwikkelde mensen voorzeker niets, maar wel de verzorgers van zulke dieren in zoölogische tuinen, en ook jagers, en herders, die de hond jarenlang tot vriend en metgezel hebben gehad, en er schier (*bijna*) ongelooflijke, maar ten dele volkomen bevestigde en zich dagelijks herhalende voorbeelden van kunnen verhalen. Ik hoorde eens iemand van zijn hond zeggen: "Hij verstaat alles wat ik hem zeg, het spreken alleen ontbreekt hem." Ja aan het dier ontbreekt de spraak, en het voelt dit. Welke een moeite doet het niet dikwijls om zijn wens uit te drukken, en zijn ogen zeggen: Verstaat gij mij nu *nog* niet? Kon ik het u toch maar zeggen! En welk een blijdschap, als het zich begrepen voelt! Intussen zijn er dierenspraken, die de dieren onder elkaar zeer goed verstaan, gelijk er ook mensen- en engelentalen zijn, (1 Korinthe 13 : 1) waarvoor ons, meestal zo ontoereikend woord, nauwelijks hoger staat dan het herhaalde blaffen van een hond; daar vele mensen hun verhoogde stemming helaas niet anders dan door dierlijk gebrul en gekrijs weten uit te drukken.

Nu staat hier geschreven: Jehovah opende de mond der ezelin. En uit deze, voor een ogenblik slechts van hun boeien bevrijde organen, kwamen enige Hebreeuwse klanken te voorschijn. Dit losmaken van de tong der ezelin was voorzeker een - zoals de engelen het zullen noemen - "natuurlijke" werking der kracht, die van de engel des Heeren uitstroomde. Uit verschillende plaatsen in de Bijbel zien wij, dat wanneer de hemelse wereld in deze wereld intreedt, zij een, ook ongewilde, openbaring bewerkt van hetgeen in de mens is, een vrij worden, als het ware, van de goeden of de boze geest; ook een natuurwet van de [physica sacra](#). En wat dit dier zegt, beantwoordt ook volkomen aan het geestelijk standpunt van zodanig een wezen. Het zijn voorzeker geen hoge denkbeelden. Zo vraagt zij niet eens: Ziet gij de engel niet met het vlammeende zwaard? Zover reikte haar spraakvorming niet; maar het dier, welks levenstaak dienen is, gelijk wij het aan velen zo treffend zien, en er zo weinig op letten, vraagt: "Ben ik niet uw ezelin? op welke gij gereden hebt van toen af, dat gij mijn heer geweest zijt tot op deze dag? Waarom slaat gij mij? Hoe natuurlijk en in overeenstemming met haar aard!

Wij laten ons niet in met de critici, die voor al het bovennatuurlijke blind, hier slechts nog een dom glimlachje hebben. Maar van vele welopgevoede, ontwikkelde en denkende mensen, en helaas ook van vele onzelfstandige, door de tijdgeest heen en weer bewogen Christenen zeggen wij: de mens, wiens God niet met bewustheid van zijn doel alle dieren met doelmatige organen geschapen heeft, en die, na ze geschapen te hebben, deze organen en zintuigen niet naar Zijn welgevallen plotseling veranderen kan; de mens, in wiens wereld geen zogenaamde wonderen kunnen plaatshebben - laat ons het kort en bondig zeggen - in wiens natuur en schepping Jehovah aan een ezelin of aan een stomme de tong voor korte of lange tijd niet los kan maken: *deze mens slaat innerlijk op een lage trap*, al zou hij naar buiten ook nog zo zeer door verstand en gaven schitteren en waardering en roem verwerven. Het ontbreekt hem aan die zielsgemeenschap met God, die slechts door voortdurende boete en gebed mogelijk is, en die alleen ons Zijn heerlijk en onbegrensd kunnen openbaart, en zonder welke alle nog zo geleerde en vrome verhandelingen over God, Zijn wezen en Zijn eigenschappen waardeloos zijn. Nooit heeft een menselijke geest door nóg zo diepzinnige bespiegelingen God kunnen begrijpen. Slechts aan diegenen openbaart Hij zich, die in het vernietigend gevoel van hun schuld en van hun onmacht voor Hem ter aarde nederzinken en stamelen: O God wees mij zondaar

genadig! Geeft het op, gij wijzen en geleerden, om uit uw wijsheid God naar uw beeld te formeren. Het erbarmelijke, onpersoonlijke, blinde, doofstomme, door natuurkrachten gebonden, onmachtige ding, dat gij ons als Hoogste Wezen voorstelt, is in het geheel geen God, niet eens een afgod, tot wie Heidenen in het vertrouwen bidden, dat hij hun goed of kwaad kan doen. "Eer God gekend gekend wil zijn, zoals Hij is", zegt Pascal, "wil Hij bemind zijn, zoals Hij het verdient."

Bileam, die de toverij wel toevertrouwd is, die geestvervoeringen en wonderen beleefd heeft, verbaast zich niet over de woorden van het dier; maar wél komt in de toorn van de profeet en in zijn woord: "Och! of ik een zwaard in mijn hand had! want ik zou u nu doden", de sombere, wrokkende stemming, de innerlijke zielestrijd, het opkomend besef van de toorn van Jehovah uit, die hem op zijn onzalige weg begeleiden.

Maar Jehovah ontdekte ook hem de ogen. Ja bedekt zijn zij ons, zondaren, in en door bedekkingen van vlees en bloed, van het aardse leven, die slechts de materiële, vergankelijke lichtstraal, maar niet de fijnere, hemelse doorlaten. Ach! indien ook onze ogen ontdekt werden, wat zouden wij dan niet zien? Door welk een wereld van wezens en sehepselen des lichts en der duisternis zouden wij ons, verbaasd, aangegrepen, verschrikt, opgeheven, omringd bevinden! Hoe zouden wij met vreugde en met ontsteltenis bespeuren, dat liefhebbende, zorgende, gediensstige geesten uitgezonden zijn, om ons, die de zaligheid beërven zullen, te dienen; en dreigende demonen, die zoeken wie zij kunnen verslinden, en steeds om ons heen waren! Voor deze ware, wezenlijke realiteiten van een eeuwige wereld, zou de stoffelijke schijn, die ons bedriegt, tot beelden uit een toverlantaarn verbleken en verdwijnen. Maar zo zal het niet wezen, en onze blindheid als straf onzer zonde maakt God tot een genade. Waren wij ziende, wij zouden niet rustig meer voor onze aardse roeping kunnen leven, en het aardse niet meer kunnen gebruiken voor hetgeen, waartoe het ons is gegeven.

De profeet ziet de vertoornde engel des Heeren. Hij buigt zich ter aarde, en met Goddelijken hoon moet de hoogmoedige - want hij, die naar aards loon streeft, is altijd hoogmoedig - zich laten zeggen, dat hij zijn leven aan zijn door hem zo gesmaad lastdier te danken heeft. Zo speelt God met ons trots zelfbewustzijn, met ons standpunt, met onze opvatting van de wereld, en hemelhoog verheft zich Zijn dwaasheid boven onze wijsheid. Ongaarne laat de profeet echter het uitzicht varen op het koninklijke loon, waarvan hij zich reeds zeker waande. Hij zegt niet: ik heb verkeerd voor U gehandeld, vergeef Uw dienstknecht! maar: "is het kwaad in Uw ogen; ik zal wederkeren." En met nauwelijks verholten verachting - kan men wel zeggen - voor zijn karakterloosheid en hebzucht, die hij doorgrondt, zegt de engel, die hem tot zijn heilige doeleinden gebruiken wil: "Ga heen! Maar", voegt hij er dreigend en waarschuwend bij, "alleen dat woord, wat ik tot u spreken zal, dat zult gij spreken." Wie herkent hier niet de schier aandoenlijke Goddelijke opvoeding en tucht, zoals zij menigmaal de mens toegeeft, om hem zo mogelijk nog van het verderf te redden, en dan nog zijn fouten tot verwezenlijking van Zijn eeuwige raadsbesluiten gebruikt!

Bileam is aangekomen; de beroemde, van verre gehaalde, vurig verlangde en tegelijk gevreesde ziener, wiens woorden voor Moabs koning en zijn volk zege of nederlaag

betekenen, is nu in hun midden. Balak staat op, en de vorsten van Moab buigen zich diep neer. De koning vraagt verwijtend: "Waarom zijt gij niet (terstond) tot mij gekomen? kan ik u niet terecht vereren?" In de oudheid was een ziener een met bovenmenselijke gaven toegeruste, die daar gans natuurlijk eer en rijkdom voor zich mee verwierf, en dus ook voor eer en goud te krijgen was. Wie met rijke geschenken naar Delphi kwam, vorderde als zijn recht een spreuk van Apollo, en hij, die bij zijn priester missen bestelt en betaalt, meent, dat deze er voor is, om ze tegen betaling te lezen. Zo ook Balak.

Naar Oosters gebruik wordt nu door de koning rund- en kleinvee de goden geofferd, en het vlees aan de gast en aan de vorsten rijkelijk toebedeeld tot een groot gastmaal, maar de gewichtige zaak tot de volgende dag uitgesteld.

"En het geschiedde des morgens." Ach, hoe volgen onze dagen elkaar op, en brengen het weinige en het vele, waaruit het arme en rijke, eentonige en afwisselende mensenleven bestaat! Eens op een dag geschiedde het, en wij kwamen ter wereld. Van waar deze ziel? Ons leven verloopt naar ons onbekende stalen wetten, en "geen macht verbreekt de wet, die levend zich ontwikkelt". Het zal geschieden! en plotseling zijn wij er niet meer. Waar? daar zal de wereld zich niet om bekommeren, waarin onophoudelijk verder geschieden zal.

"Des morgens" begeeft men zich nu tot het grote werk. Balak voert Bileam op de hoogten van Baäl, op de aan Baäl gewijde bergtoppen. Van oudsher heeft de mensheid gevoeld, dat deze hoogten der aarde tot altaren der Godheid geschikt zijn, en de Bijbel verhaalt daar veel over, zoals van Noachs offer op de Ararat, van Abrahams offer op Moria, van de wet op de Sinai, van Elia op de Karmel, van Christus zelf, opvarende van de Olijfberg naar de hemel. Nog heden ten dage zien wij op talloze bergen en hoogten en rotsen bij allerlei volken bouwvallen van tempels, oude kerken en kapellen aan God gewijd, meestal vervallen en verlaten. Wij vlakke en platte mensen, die het liefst in de vlakke ons bedrijf oefenen en ons genot vinden, bouwen ook gemakshalve onze kerken in de vlakke. Laat men ons niet doen geloven, dat dit uit medelijdende voorzorg geschiedt voor de zwakken, de ouden van dagen, de kinderen; juist deze ziet men dikwijls, bijvoorbeeld in Roomse landen, urenlange bedevaartstochten afleggen zonder vermoeienis te schuwen.

Toen zei Bileam tot Balak: "Bouw mij hier zeven altaren, en bereid mij hier zeven varren, en zeven rammen." Ook hier de geheimnisvolle, door alle volken, in alle tijden erkende betekenis van het getal. De Bijbel, de wet en de profetie is daarvan vervuld. Hoe bijvoorbeeld treedt niet voortdurend het getal 40 op als getal der beproeving, der woestijn, der eenzaamheid, ook met God; zoals herhaaldelijk met Mozes, zo met Elia, zo ook met Christus. Zo zien wij dit getal het leven van Mozes beheersen: 40 jaren leeft hij aan het hof van Farao, 40 jaren hoedt hij in de eenzaamheid de kudde van Jethro, 40 jaren is hij de grote aanvoerder en wetgever van Israël. Bij Jezus is het getal 3 bepalend. Zo verloopt ieder mensenleven, evenals de gesternten in hun loopbanen, in bepaalde perioden en wentelingen, in ons meestal onbekende getallen. Maar gelijk wij de macht des woords niet meer hebben, zo hebben wij ook het begrip van het nog diepzinniger getal verloren; wel zien wij, dat, gelijk in Gods Woord ook in alle religies en mythologieën een gelijksoortige symboliek ervan bestaat. Dat 3 een Goddelijk getal, 4 het getal der

schepping, 7 als 3 en 4, als God en de wereld, of de driehoek over de vierhoek, terwijl 12 als 3 maal 4 het getal van Gods volk en van het hemelse Jeruzalem is; zien wij wel, maar kennen er de diepere zin, de betekenis en waarde niet van. En toch bidt zelfs bij de Zigeuners, aan wie zij, die hun spraak niet kennen, alle Godsdienst willen ontzeggen, de tovernares van de stam: "Almachtige God op Uw 7 gouden bergen, op Uw 7 gouden stoelen, ontferm U onzer!" Eens zullen wij het zien, hoe uit het getal, uit de aanvang der schepping, het Woord, en uit en door het Woord het Al ontstaan is.

Toen zei Bileam tot de koning: "Blijf staan bij uw brandoffer en ik zal heengaan, misschien zal Jehovah mij tegemoet komen" ... "Toen ging hij op de hoogte (eigenlijk de naaste hoge plaats). Ja, de mens kan Jehovah tegemoet gaan, als hij de wereld en haar hoogten, haar pracht en macht verlaat, en op een kale, naakte hoogte stijgt. Er staat geschreven: "Naakt tot God en Hij zal tot u naken." En God heeft Bileam ontmoet. Welke mens, welke Christen zou kunnen zeggen, dat God hem nooit merkbaar tegen is gekomen, in de diepe nood, in de eenzaamheid, als het gedruis der wereld verstomde, en de ziel zich haar oorsprong herinnerde, en zich bewust was een adem Gods te zijn? Krachtig blaast de Geest Gods Bileam aan, en legt hem het woord in de mond, en zegt: Keer weer tot Balak en spreek aldus." Dat is *inspiratie*, ingeving, o gij wijzen en verstandigen dezer wereld, die dat woord uit uw spraak bant, omdat *u* de zaak onbekend is, omdat de adem des Geestes *u* nooit doorwaaid heeft, zoals de storm door de eiken van Bazan blies, noch *u* ooit "een woord in de mond gelegd heeft."

"Er zijn woorden, die van boven zijn ingegeven", erkenden de wijzen van ouds en de dichters der Heidenen. Wee ons, dat onze zich wijs wanende hedendaagse godgeleerden dat niet meer erkennen, en het volk alzo leren!

En zich tot Balak en tot alle oversten der Moabieten bij het brandoffer wendende, heft Bileam zijn spreuk op. "Uit Aram heeft mij Balak, de koning der Moabieten, laten halen, van het gebergte tegen het Oosten, zeggende: Kom, vervloek mij Jakob! en kom, scheld Israël! Wat zal ik vloeken, dien God niet vloekt? en wat zal ik schelden, waar de Heere niet scheldt? ... Ziet, dat volk zal alleen wonen, en het zal onder de Heidenen niet gerekend worden. Wie zal het stof van Jakob tellen? En het getal, ja het vierde deel van Israël? Mijne ziel sterve de dood der oprechten, en mijn uiterste zij gelijk het zijne!" Heeft Bileam hier onwillekeurig woorden gesproken, of was het een zucht uit het diepst zijner ziel, die hem door het voorgevoel van zijn schrikkelijk einde ontworpen werd? Ach! hij is de dood der oprechten niet gestorven, en zijn uiterste was niet gelijk het zijne!

"Wat hebt gij mij gedaan?" zegt de verbaasde en vertoornde koning. "Ik heb u genomen, om mijn vijanden te vloeken, maar zie, gij hebt hen doorgaans gezegend," En in echt Heidens bijgeloof voert hij hem naar een andere plaats, waar hij Israël misschien vervloeken mag. Maar wederom heft Bileam zijn spreuk op: "Sta op, Balak, en hoor! neig uw oren tot mij, gij zoon van Zippor! God is geen man, dat Hij liegen zou, nóch eens mensenkind, dat het Hem berouwen zou! Zou Hij het zeggen en niet doen? of spreken, en niet bestendig maken? Zie, ik heb ontvangen te zegenen; dewijl Hij zegent, zo zal ik het niet keren. Hij schouwt niet aan de ongerechtigheid in Jakob, ook ziet Hij niet aan de boosheid in Israël. Jehovah, zijn God is met hem ... Zie, het volk zal opstaan als een oude

leeuw, en het zal zich verheffen als een leeuw; het zal zich niet nederleggen, totdat het de roof gegeten, en het bloed der verslagenen gedronken zal hebben." Woorden, waarin men, gelijk in geheel het verhaal, in hun vorm en monumentale waarheid hun oorsprong hoort, hoog verheven boven het hooggeleerd klinkende, lege gepraat vol van zelfbehagen van zo menige criticus der Schrift, waarvan het dagelijks horen en lezen de Christen al meer en meer tot een ware pijniging wordt.

Nu spreekt de aan Bileam vertwijfelende Balak: "Gij zult het ganselijk noch vloeken, noch geenszins zegenen." En Bileam, die wel ziet, dat God het volk wil zegenen, gaat niet meer uit om een teken te ontvangen, dat hij niet meer nodig heeft, maar geeft zich over aan de Geest en weer ontvloeien grote woorden des zegens aan zijn mond. Hij hief zijn spreuk op, en zei: "Bileam, de zoon van Beor, spreekt, en de man, van wie de ogen geopend zijn, spreekt. De hoorder der redenen Gods spreekt, en die de wetenschap des Allerhoogsten weet; die het gezicht des Almachtigen ziet, die verrukt wordt, en van wie de ogen ontdekt worden. "De man, van wie de ogen geopend zijn." De grondtekst heeft eigenlijk: de man met gesloten ogen, of wiens ogen niet "openen". Ja, gelijk in de telescoop, zal hij ons de verte doen zien, de nabijheid verdwijnen moet, en gelijk reeds een gewoon mens de ogen onwillekeurig sluit, als hij zich gans en al onder een indruk wil laten blijven, of een schone muziek op zich wil laten inwerken, of zich aan nadenken en gepeins wil overgeven, zo moet het aardse oog van de ziener zich sluiten voor hetgeen voor hem ligt, zo hij het ver verwijderde en hemelse wil zien; en dan alleen kan hij van zichzelf zeggen: De man, die het gezicht van de Almachtige ziet, die verrukt wordt, en wien de ogen *ontdekt* worden."

En Bileam besluit met het machtwoord: "Wie u zegent, die zij gezegend, en vervloekt zij, wie u vervloekt!" Daarmee spreekt hij, door de Geest gedreven, het oordeel over zich zelf uit. Want om aan Balaks wens te voldoen en zijn goud te verkrijgen, was hij gekomen, had bij met tegenzin en in weerwil van zichzelf gezegend, en bleef zelf vervloekt.

Zelfs het zo vurig begeerde "loon der ongerechtigheid", (2 Petrus 2 : 15) blijft uit. Het goud van Balak, om welks wille hij Jehovah's toorn had opgewekt, en zich in gevaar van zijn leven en van zijn ziel had begeven, valt de profeet niet ten deel. Te vergeefs alle moeite, alle gevaar, alle zielestrijd! Zelfs moet hij zonder eer afreizen. "Ik had gezegd, dat ik u hoog vereren zou!, zegt de vertoornde koning, maar Jehovah heeft die eer van u geweerd. En nu, pak u weg naar uw plaats!"

Maar de Geest Gods, die zelfs duivelen kan dwingen om van de waarheid te getuigen, blaast ten slotte de verloren, ten verderve overgegeven man nog machtig aan en onthult hem de verre toekomst. Toornig richt de gesmade, met schande weggejaagde profeet zich op, en zegt tot de zoon van Zippor: "Zie ik ga tot mijn volk; kom, ik zal u raad geven en zeggen wat dit volk uw volk doen zal in de laatste dagen! Toen hief hij zijn spreuk op, en zei: Bileam, de zoon van Beor spreekt, en die man, wien de ogen geopend zijn, spreekt! De hoorder der redenen Gods spreekt, en die de wetenschap des Allerhoogsten weet; die het gezicht des Almachtigen ziet, die verrukt wordt, en wien de ogen ontdekt worden: *Ik zal hem zien, maar nu niet; ik zal hem aanschouwen, maar niet nabij. Er zal een ster voortgaan uit Jakob, er zal een scepter uit Israël opkomen; die zal de palen der Moabieten verslaan, en zal al de kinderen van Seth verstoren.* En Edom zal een erfelijke

bezitting zijn; en Seïr zal zijn vijanden een erfelijke bezitting zijn, doch Israël zal kracht doen. En er zal één uit Jakob heersen, en hij zal de overigen uit de steden ombrengen."

En als van een ontzettend voorgevoel, een onzalig aanschouwen, bevangen en aangegrepen, heft Bileam weer aan, en zucht: "Och! wie zal leven, als God dit doen zal!" Waar zal ik, verworpene, dan zijn?

Een profetie dus van de man, "die het gezicht des Almachtigen ziet, die verrukt wordt, en van wie de ogen ontdekt worden." *Is er een profetie?* Zodanig een vraag op te werpen, niet slechts de Bijbel, maar der duizendjarige ervaring van alle volken ten hoon, was aan ons, steeds meer in de stof verzinkend, en daardoor bij en met alle beschaving, kunst en wetenschap, vooruitgang, wereldverkeer en wereldtentoonstellingen, voor al het hoge en ware blinde geslacht voorbehouden. En dat op deze vraag zelfs door dezulken, die zich Christenen, en zelfs Godgeleerden noemen, een ontkenkend antwoord wordt gegeven, dat is een ontzettend teken des tijds en van het groot bederf van de kerk van Christus.

Elke ziel heeft, onder andere krachten, die ons even onbegrijpelijk zijn - want wie zal vatten, hoe de wil, het kenvermogen, het gevoel, de verbeelding in de ziel ontstaan en werken - het vermogen om iets van de toekomst te kennen. Wij allen zouden van voorgevoelens, van onwillekeurig gesproken woorden, die zich op verbazingwekkende wijze vervulden, en ook wel van zulke dromen kunnen vertellen, gelijk [Tertullianus](#) uitriep: "Is er dan ergens iemand, die zó buiten de mensheid staat, dat hij nog nooit een voorzeggende droom gehad heeft?" Voorzeker vordert deze natuurlijke aanleg ter zijner ontwikkeling een innerlijke rust der ziel en het hieraan beantwoordende leven in en met de natuur, was derhalve in de oudheid en is nu nog bij de natuurvölker meer ontwikkeld, maar gans en al verwoest bij de hedendaagse geldmensen, die in het gewoel en gedruis van de markt des levens slechts de mammon en de zelfzucht dienen, De hedendaagse beschaafde mens is ook niet de normaal-mens. In de ruimste zin genomen is voorzegging een eigenschap, een verschijnsel, dat aan alle mensen gemeen is.

Voorzeker is er een ontzaglijk grote afstand tussen zodanig een vooraf gevoelen of voorzien van kleinere of grotere omstandigheden in ons eigen leven, en het door Gods Geest gewerkte, ingegevene aanschouwen van de lotgevallen van gehele volken door de eeuwen heen, zoals dit aan een Jesaja, Ezechiël, Daniël, en hier ook aan Bileam ten deel viel. Wij zijn klein geworden. Waar is thans, bij alle ernstige vroomheid, ook bij alle arbeid voor Gods koninkrijk, een Christen, die, gelijk Noach, of Jakob, de macht heeft om de lotgevallen van ganse natiën, of ook maar van het eigen volk van te voren te noemen? En omdat wij die macht verloren hebben, valt het ons zwaar, er bij anderen, bijvoorbeeld bij de vroegere grote mannen Gods aan te geloven. Wee hun, wier arme, gevangene, blinde ziel niet meer aan haar eigen krachten vermag te geloven! Hun geschiedt naar hun ongelooft.

Voorzegging! Een zien dus der toekomst, der eeuwige raadsbesluiten Gods, die onverbiddelijk in vervulling gaan. Hier ontstaat nu de grote vraag: Als de lotgevallen der volken, en daarmee ook van het individu, vooraf bestemd en vastgesteld zijn, waartoe dan mijn doen en handelen, mijn arbeid en moeite, ja mijn smeking en gebed? Een vraag,

welke, evenals die omtrent de oorsprong van het kwaad, de mens, en het kind Gods evenmin als de goddeloze, nooit op aarde beantwoorden kan, omdat God ons het antwoord niet medegedeeld heeft, anders gezegd, omdat de door het eten van de boom der kennis des goeds en des kwaads verblinde ziel zulke vraagstukken der hoogste, hemelse wiskunde niet meer begrijpen, en veel minder oplossen kan, maar zich slechts met de kleine rekenkunst des dagelijkse levens moet tevreden stellen. Er zich tegen te verzetten, of er een oplossing aan te willen geven, door dat men óf deze Goddelijke voorbeschikking, óf de vrije wil des mensen eenvoudig loochent, is dwaasheid. Deze onze onmacht heeft God ons tot straf en ook uit genade toebeschikt. Wij moeten er onze val en de beperktheid van ons verstand in zien, en tegelijk opwassen in het geloof, dat God vertrouwt, waar wij niets zien. De eengeboren Zoon van God, moest sterven, moest dorsten en edik drinken in Zijn doodsnoed; Zijn kleren werden verloot, en geen van Zijn ledematen werd gebroken, "*opdat de Schrift zou vervuld worden*", "*Want de Schrift*", zegt Hij, "kan niet gebroken worden."

Zwijgt ook, gij Christenen, met uw welgemeende redevoeringen en verhandelingen, met uw uiteenzettingen en beschouwingen over uitverkiezing en vrije wil. Als men ze gehoord of gelezen heeft, dan weet men niets méér dan te voren.

Zoveel is duidelijk: God eist, dat wij onze wil geheel en volstrekt aan de zijnen onderwerpen, en dan wel van ganser harte, niet als een hard *moeten*, maar als een zalig *mogen*, uit het besef, dat *Zijn* wil goed, heilig en volmaakt is, maar dat de onze boos is van onze jeugd af. Maar als de mens nu zijn wil in de wil van God stelt, dan schenkt God hem daarvoor een macht van de eigen wil, en wederom in, en met God. Omdat Jezus zei: "Niet mijn wil, maar uw wil geschiede", kon Hij ook zeggen: "Vader, *Ik wil*, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen." Zo zullen de zaligen in de hemel krachtens hun aan God overgegeven, en weer door Hem aan hen geschonken wil, almachtig zijn, (Openbaring 3 : 21) en Goddelijke voorbeschikking en vrijheid van de wil zullen dan één zijn.

De profeet heeft nu voor de laatste maal in de naam, van Jehovah gesproken. De Geest wijkt van hem, de geestvervoering houdt op, het innerlijk oog wordt beneveld, het uitwendige laat zich weer gelden; en daarmede bruisen weer de zondige hartstochten in de man, die eerst zo groot voor ons stond.

Bestraft door zijn geweten, bestraft door "het jukdragende, stomme dier, dat sprekende met mensenstem, des profeten dwaasheid verhinderd heeft, bestraft door Jehovah en zelfs door de Heiden Balak, trekt de verslagen profeet af, terwijl toorn en wrok zijn hart vervullen. Dat het geen berouw, diep, oprecht berouw en een zich verootmoedigen voor God is, dat hem op de thuisreis bezielt, zien wij aan de arglistige, roekeloze raad, die hij óf vóór zijn afreizen, óf bij een vernieuwd bezoek bij Balak, gegeven heeft. "Niet met wapenen moet gij tegen Israël strijden, gij zoudt er niets mee uitrichten. Roep een feest uit voor [Baäl Peor](#), en laat dan de schone dochteren van Moab de jongelingen Israëls ten dans en feestmaaltijd nodigen. Zij zullen hen verstrikken en ten val brengen. De mannen zullen zich met haar verontreinigen, en afgodenoffer eten! De zinsbedwelming zal hun kracht en hun trots breken, Israëls weerstandsvermogen wordt verzwakt, Jehovah zal

vertoord worden, en Zijn volk slaan en gij wordt aan uw vijand gewroken." Welk een diepte van Satan in Bileams ziel wordt ons in deze raad van Bileam blootgelegd, die beknopt in Numeri 31 : 16 wordt vermeld, en waarop door Christus zelfs als een der afschuwelijkste daden in de Bijbelse geschiedenis gewezen wordt! Op arglistige wijze wil ook hij zich op Israël wreken, omdat hem het verwachte loon ontging, en zo stelt hij duizenden aan de vloek van Jehovah en het verderf bloot.

Hij trekt naar zijn land als een ongelukkig verloren man.

En kort en scherp klinkt het slotwoord, als de houw van een slagzwaard, van dit groots, huiveringwekkend bestaan: "Daartoe hebben de kinderen Israëls met het zwaard gedood Bileam, de zoon van Beor, de voorzegger, nevens degenen, die van hen verslagen zijn." (Jozua 13 : 22)

Die arme mens wilde - en vele anderen doen het hem na, - het onmogelijke doen, Jehovah en de mammon, God en de duivel dienen.

6 - GIDEON

Richteren 6-8 - 1. De Zending

"De kinderen Israëls deden dat kwaad was in de ogen des Heeren." Zo is het doen der mensheid. Onophoudelijk doet zij wat kwaad is in de ogen des Heeren. Haar hart is boos van de jeugd af. Zij rent en jaagt en streeft; zij eet en drinkt, bouwt en verzorgt; zij koopt en verkoopt, zij geeft en neemt ten huwelijk, en dat alles met grote ijver en veel geschreeuw. En dat alles is goed in haar ogen. En niet genoeg kunnen wij onze industrie en wereldhandel en rijkdom en politieke wijsheid, onze kunst en wetenschap en geheel ons doen bewonderen. Maar dat alles is kwaad in de ogen van Jehovah. Waarom? Omdat het doortrokken, door en door besmet is van zelfzucht, eigengerechtigheid, eigen lof en eigenliefde; omdat wij er onze eer, onze roem, ons genot en welzijn mee zoeken, daarbij ons leven in lust der ogen, lust des vleeses en hovaardij willen behouden, al is het ook dat wij daarbij "fatsoenlijke en achtenswaardige mensen" blijven. En dat zijn dingen, die kwaad zijn in de ogen van Jehovah. *Hem* moeten wij liefhebben met geheel ons hart, met geheel onze ziel, met al onze gedachten; het koninkrijk Gods behoren wij te zoeken, en dan valt al het andere, alles wat wij in dit arme leven nodig hebben, ons zonder moeite en zonder zorg ten deel. Maar wij doen anders, eerst zoeken wij met geheel ons hart en met al onze gedachten naar "dit alles", en denken, dat zo wij van de onrechtvaardige mammon voor kerk en zending geven, en des zondags vroom zijn, het koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid wel van zelf tot ons zullen komen.

"Zo gaf hen Jehovah in de hand der Midianieten zeven jaren." Dat is een andere, hogere opvatting der wereldgeschiedenis dan de onze. Wat spreken wij bij de lotgevallen der volken, hun oorlogen en veroveringen niet van krijgsgeluk en gunstige omstandigheden, van dapperheid en goede legeraanvoering, van grote veldheren en wijze staatsmannen, van slechte of van voortreffelijke leger- en vloottoerusting, en geven schrandere beschouwingen ten beste, waarom de Romeinen eens over de Karthagers *moesten* zegevieren, en hoe, waarom het zo in de oorlog tussen Engeland en Amerika gaan moest! Gods woord maakt het korter, en zegt van de Bestuurder der wereldgeschiedenis: "Jehovah gaf Israël in de hand der Midianieten." De volken, die voor Hem zijn als een druppel aan de emmer, geeft Hij hier en ginds in de hand van hun vijanden, of verleent hun de overwinning, verhoogt of vernedert ze, verrijkt of verarmt ze naar Zijn welgevallen. Niet alsof de verslagenen en overwonnenen altijd grotere zondaren waren dan hun overwinnaars. Neen, dat was niet eens met het volk van Israël het geval, hoewel het voor dat volk vaststaat, dat, indien het gehoorzaam en trouw gebleven ware aan God, geen volk vermocht zou hebben hen te onderwerpen. De Midianieten waren voorzeker niet beter dan de Israëlieten, maar God gebruikte hen als de roede Zijns toorns, en stelde, gelijk eenmaal voor koning Nebukadnezar, zeven jaren vast als straftijd voor Zijn afgedwaald volk. En toen die tijd voleindigd was, verbrak Hij deze roede en wierp haar weg.

"Als nu de hand der Midianieten sterk werd over Israël." Hun hand werd sterk, want God sterkte haar; en dan is er voor de mensen geen ontkoming, geen hulp, "maakten zich de kinderen Israëls, vanwege de Midianieten, de holen, die in de bergen zijn, en de

spelonken, en de vestingen. Want het geschiedde, als Israël gezaaid had, zo kwamen de kinderen van het Oosten (grondtekst), gelijk de sprinkhanen in menigte, en zij kwamen in het land, om dat te verderven, en zij lieten geen leeftocht (*proviand*) over in Israël, noch klein vee, noch os, noch ezel. Alzo werd Israël zeer verarmd, vanwege de Midianieten." Aangrijpende schildering van een volk, dat door zijn God verlaten, en in de handen van zijn vijand overgeleverd werd! Zo staat het geschapen, als Gods volk en de gemeente van Christus Hem, hun Toevlucht en Beschermmer, verlaat; hoe geeft Hij hen dan over in de handen der vijanden, die tegen hen en de hof Gods opkomen als sprinkhanen, hem verwoesten, en geen levensmiddelen meer over laten! Wij zien het immers: Duitsland, dat ten tijde der hervorming, en ook nadat God er in het jaar 1870 de overwinning aan had gegeven, zijn God nog dankbaar herdacht, heeft zich van Hem afgewend; en nu heeft Hij hen in de handen van boze herders overgegeven, en er is nog slechts weinig brood en water des levens in het land meer overgebleven. Zij zullen, dreigt de profeet, het woord Gods zoeken, en zullen het niet vinden. Het is geschied. Zij zoeken het in Babylon en Indië, zij bladeren in hun Bijbel, en vinden er Gods woord niet in. Hun ogen worden gehouden, zodat zij het niet zien, en voor hun verduisterde ogen tovert Satan verwrongen beelden van mythen en Heidense overleveringen, vervalsingen, onechte plaatsen en onbekende, leugenachtige schrijvers. Als sprinkhanen verderven de critici van de Bijbel het gewas des lands, en laten geen' leeftocht (*etenswaren*) meer over in Israël. En Israël wordt zeer verarmd vanwege de Midianieten.

"Toen riepen de kinderen Israëls tot Jehovah." Waar is er zoveel leed en droefenis, smart en kwelling in de wereld? Zou een God der liefde ons niet veel daarvan kunnen besparen? Neen, want het is het enige, dat het steenharde, verstokte hart dwingt om tot God te roepen. "In benauwdheid hebben zij U bezocht." (Jesaja 26 : 16) Wél smartte het de Heere, dat Hij Zijn bemind volk aldus moest slaan. "In al hun benauwdheid was Hij benauwd, en de Engel Zijns aangezichts heeft hen behouden." (Jesaja 63 : 9) Wél is het voor God een grote smart, als Hij ook ons in de handen der Midianieten moet geven; maar Hij wil niets onbeproefd laten, om de zielen te redden, al is het dan ook ten koste van het lichaam. Toen zond de Heere een profeet, tot de kinderen Israëls, die in Zijn naam sprak: "Ik heb u uit Egypte doen opkomen, en Ik heb u verlost van de hand van allen, die u drukten, maar gij zijt Mijner stem niet gehoorzaam geweest." Toen God Israël in het land voerde, dat overvloedig was van melk en honing, en het hun ten erfdeel gaf, gebod Hij: "Gij zult alle stammen der Kanaänieten ganselijk verbannen. Ik heb hen vanwege hun gruwelen aan het verderf overgegeven, en ulieden zouden zij doen zondigen." Maar Israël gehoorzaamde niet. De strijd moe, verlangend naar rust en genot, ook wel door een vals medelijden bewogen, lieten zij de thans verschrikte, onderworpen Kanaänieten in het leven; weldra namen zij hun dochteren voor hun zonen ter vrouw en wandelden hun afgoden na. Daar kwam de engel Gods te Bochim, en hij zei: Waarom hebt gij dit gedaan Daarom zal ik hen (deze volken) voor uw aangezicht niet uitdrijven.

Christenen, herkent gij u zelf hier niet? God bekeert ons, en voert ons uit de slavernij van Egypte, brengt ons naar de Sinaï en daarna in het Beloofde Land, en beveelt ons de Kanaänieten en hun afgoden uit te roeien uit ons hart. En enigmatische doen wij het, zolang zij dreigend en gewapend tegenover ons staan. Kruipen zij echter schuw weg in de hoeken en rotsspleten van onze ziel, dan laten wij, fier op onze overwinning, en aan valse

gerustheid overgegeven, hen weldra in het leven blijven. Dan zegt de engel van Jehovah: "Waarom hebt gij dit gedaan? Nu zal Ik ze niet meer voor uw aangezicht verdrijven en verdelgen. Omdat gij Mij niet gehoorzaam zijt geweest, zullen deze vleselijke lusten en troetelzonden tot doornen in uw ogen en tot prikken in uw zijden zijn." Dan roept de Christen: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?" En de kinderen Israëls leren roepen tot Jehovah, als de hand der Midianieten sterk over hen wordt.

Toch verlaat de getrouwe God Zijn volk, Zijn kinderen niet. "Toen kwam een Engel des Heeren, en zette zich onder de eik die te Ofra is," Als de adelaar Gods naar beneden zweeft, en zich bij de verdrukten nederzet, is de redding reeds daar, al is het ook dat niemand haar ziet. "En Gideon, de zoon van Joas, dorste tarwe bij de pers, om die te vluchten voor het aangezicht der Midianieten." Het hart vol van kommer en angst, gebogen en versaagd onder het ongeluk zijns volks, in vreze voor de inval des vijands, arbeidde hij snel en gehaast, om nog iets te redden en nabij hem, ongezien en onbemerkt, zat reeds de engel van Jehovah onder de eik. - Nu openbaarde hij zich. - "Toen verscheen hem de Engel van Jehovah, en zei tot hem: Jehovah is met u, gij strijdbare held!" En met dit woord deed hij zegen en moed in zijn hart stromen, en maakte hij hem tot een held.

Toen een groot veldheer eens op het slagveld een gewone soldaat als kapitein aansprak, hebben diens ogen geschitterd een blijde fierheid; want hij wist: Nu ben ik het! Zo is het ook als God ons met een naam noemt, want dan benoemt Hij ons tot de waardigheid van dien naam.

Het hart nog vol weemoed en rouw, zegt Gideon: "Och, mijn Heere, zo Jehovah met ons is, waarom is ons dan dit alles wedervaren? En waar zijn al Zijn wonderen, die onze vaders ons verteld hebben? Doch nu heeft Jehovah ons verlaten, en heeft ons in der Midianieten hand gegeven." Dat Gideon erkent: Jehovah heeft het gedaan, is het begin der redding en een staan in de waarheid. Daarom verwijt de Engel hem ook niet lang meer de ongehoorzaamheid van zijn volk. "Toen keerde zich Jehovah (dit is hier de Engel van wie het in Exodus 23 : 21 heet: Verbitter hem niet, want Mijn naam is in het binnenste van hem) tot hem, en zei: Ga heen in deze uw kracht, en gij zult Israël uit der Midianieten hand verlossen: Heb Ik u niet gezonden?"

Een groot, een machtig woord, gesproken door Hem, wiens woorden rotsen der waarheid zijn; die wat Hij belooft doen kan, en doen wil. "Hij keerde zich tot hem." *Of Hij zag hem aan* (Naar de kanttekening op de Statenbijbel). "Zie mij aan, wees mij genadig", roept David zeer dikwijls. "Als de Heere zich gewend zal hebben tot het gebed desgenen, die gans ontbloot is, en niet versmaad zal hebben hunlieder gebed." (Psalm 102 : 17, 18) Hij zag hem in de ogen, en zei: "Ga heen in deze uw kracht." "Ik ken haar, Ik heb u haar gegeven, Ik zal haar u behouden. Ik weet, dat zij volstaat; red met deze uw kracht, Israël!" Wonderbaar doen van God! Kon de engel zelf Israël niet redden, de kinderen van het Oosten niet verslaan, en met bliksemend aangezicht Midian vernietigen? Waarom niet? Maar het behaagt Gode zich van ons te bedienen, om Zijn plannen ten uitvoer te brengen. "Wij zijn Gods medearbeiders!" roept de apostel juichend.

"Gaat henen in deze uw kracht; heb Ik ulieden niet gezonden?" zegt God tot de miljoenen van zonnen, aan welke Zijn vinger haar loopbaan in het wereldruim heeft getekend; en deze reusachtige scheppingen, deze licht- en vuur-oceanen ijlen en vliegen door de afgronden der ruimte onbekende doeleinden tegen, waarbij velen van hen 1 miljoen kilometers op één dag afleggen. Ga heen in deze uw kracht, zegt God tot het mugje, dat vrolijk in de zonnestraal danst en gonst. Zijn naam is *El-Gibbor, de sterke God*, en aanbiddend zeggen wij: "Want Uwe is de kracht!" "O God, onze sterkte!" Maar dikwijls willen wij niet in deze door Hem verleende kracht, maar in de schaduw van een slechts ingebeelde iets groots en goeds doen, en weldra vallen wij en ons werk jammerlijk ter aarde. Zien wij het niet dagelijks, dat valse profeten in valse kracht, en die niet van God gezonden zijn, Israël verlossen en Midian verslaan willen? Zij roepen ook velen ten strijde op, collecteren miljoenen, maken veel rumoer, en het einde is een ellendige ondergang. Als het u met nóg zo vrome ondernemingen evenzo gaat, zo weet, dat gij niet in de u door God verleende kracht zijt uitgegaan: Hij heeft u niet gezonden.

Nog half twijfelend verootmoedigt zich Gideon: Och, mijn Heere, waarmee zal ik Israël verlossen? Zie, mijn duizend is het armste in Manasse, en ik ben de kleinste in mijns vaders huis," Het is opmerkelijk hoe dikwijls God de kleinste, zoals onder de zonen van Isai, verkiest, om iets groots door hem te volbrengen! En terwijl Jehovah hem nu troost, doet hij een bede, welke door het zwakke, versagende mensenhart reeds zo vele duizenden malen tot Gods troon is opgezonden: "Indien ik nu genade gevonden heb in Uw ogen, zo doe mij een teken, dat Gij het zijt, die met mij spreekt." Hoe dikwijls zucht de ziel, half verheugd, schier juichend over door God bewezen vertroosting, over een belofte, een genadebetoning, en toch door de duivel aangevochten, die haar toefluistert: [Dat woord is niet voor u; deze belofte is niet voor u bedoeld, en deze vermeende genade is iets toevalligs, iets bloot natuurlijks", en tussen geloof en twijfel geslingerd, zegt zij: Doe mij een teken, dat Gij het zijt, die met mij spreekt."

Gideon wenste zijn geschenk te brengen; wordt dit aangenomen, dan weet hij, dat hij genade gevonden heeft. Er is een offer, een gave, waarvan God zelf verklaard heeft, dat Hij haar nooit zal afwijzen: "De offeranden Gods zijn een gebroken geest; een gebroken en verslagen hart zult gij, o God! niet verachten." (Psalm 51 : 19) Komt gij met deze gave, dan kunt gij weten, dat zij voorzeker aangenomen zal worden, en wordt zij aangenomen, dan hebt gij genade gevonden.

Het behaagt de engel van Jehovah te wachten; Gideon bereidt zijn gave, en komt er mee tot Hem. Nu beroert de Engel haar met zijn staf, er komt vuur op uit de rots, verteert het aangenomen offer, en de hemelbode verdwijnt van voor zijn ogen. Indien Gods barmhartigheid Zijn gerechtigheid niet weerhield, dan zou uit elke steen en iedere rots vuur te voorschijn komen, om onze gave en ons zelf te verteren, en de aarde met al haar werken zou door vuur vergaan. Want wij leven temidden van Gods toorn. Men denke slechts aan de stromen van mensenbloed, die reeds door mensen vergoten werden, zoals tijdens de volksverhuizing, in de verdelgingsoorlogen der Romeinen en van andere volken, aan de gruwelen der inquisitie, aan het uitmoorden van zo vele volksstammen. Is er ergens een aardkluit, die niet door mensenbloed is gedrenkt? En deze lucht, die ons zo

zacht omringd, hoe neemt zij niet sedert 6.000 jaren miljoenen van vloeken en verwensingen, vuile woorden, lasteringen, van haat en nijd en toorn vervulde woorden in zich op! Eenmaal, in de dag des oordeels, zal zij ze allen als in een grote fonograaf teruggeven.

Toen verschrikte Gideon en zei: "Ach Heere, Jehovah! daarom, omdat ik een Engel des Heeren gezien heb van aangezicht tot aangezicht, dat ik sterven zal?" Doch Jehovah zei tot Hem: "Vrede zij u, vrees niet, gij zult niet sterven. Toen bouwde Gideon aldaar Jehovah een altaar, en noemde het: "*Jehovah shalom, Jehovah is vrede.*" Ook dat, ook zulk een voorval kent iedere ziel, die in haar nood Jehovah van aangezicht tot aangezicht gezien heeft, en die Hij genadig is geweest.

Maar in diezelfde nacht zei Jehovah tot hem: "Neem een var van de ossen, die van uw vader zijn, te weten, de tweede var, van zeven jaren; en breek af het altaar van Baäl, dat van uw vader is, en houw af het bos, dat daarbij is, ... en offer een brandoffer met het hout van de haag, die gij zult hebben afgehouden." Zou een man in de naam van Jehovah uittrekken tegen de Midianieten, en te huis, in zijn hart, nog het afgodsbeeld van Baäl en het hem gewijde bos laten staan? Neen! zal God met u tegen de vijanden van buiten strijden, dan moet gij in de eerste plaats de vijanden van binnen wegdoen. Weg met de Baälim uit het huis uws vaders! Neem de zevenjarige var, het prachtstuk uit uw stal, en offer een brandoffer met het hout van het honderdjarige, afgehouden bos van overgeleverde gebruiken, van eerwaardige zeden, van met piëteit nageleefde menselijke voorschriften. Weg er mee! Dan eerst kunt gij vrij en frank met God ten strijde uittrekken.

"Toen nam Gideon tien mannen uit zijn knechten, en deed, gelijk als de Heere tot hem gesproken had. Doch het geschiedde, dewijl hij zijns vaders huis en de mannen van die stad vreesde, van het te doen bij dag, dat hij het deed bij nacht." Wij willen hem hier onze oprechte deelneming niet ontzeggen, wij, die reeds zo dikwijls, als het er om te doen was de Baälim te verderven en Jehovah te belijden, het huis onzes vaders en de mannen der stad gevreesd hebben. "Als nu de mannen van die stad des morgens vroeg opstonden, ziet, zo was het altaar van Baäl omgeworpen, en de haag, die daarbij was, afgehouden. ... Toen zeiden de mannen van die stad tot Joas: Breng uw zoon uit, dat hij sterve, omdat hij het altaar van Baäl heeft omgeworpen, en de haag heeft afgehouden." Maar nu ontwaakt in de oude held Joas, deze heer en vader van vele knechten, en vorst in zijn huis, de moed en de fierheid van de rechtschapene. Stoutmoedig en dreigend spreekt hij tot de tierende menigte, want in zijn hart heeft hij een welgevallen aan de daad zijns Zoons: "Zult gij voor de Baäl twisten? zult gij hem verlossen? Die voor hem zal twisten, zal nog deze morgen gedood worden! Indien hij een God is, hij twiste voor zich zelf, omdat men zijn altaar heeft omgeworpen." Deze logica heeft vat op de lieden, en de vastberadenheid van Joas overbluft de schreeuwers en maakt hen bang; zij verspreiden zich, noemen Joas al lachende Jerub-Baäl (Baäl twiste voor zichzelf), en van nu aan wordt het in Israël tot een spreekwoord en spotrede, wanneer men sprak van iemand, die zich zelf niet kon helpen: Jerub-Baäl! Baäl, help u zelf! Zo sterk de opgewonden schare dreigend eiste, zo snel werd zij tevreden gesteld en afgewezen. Hoe wankelmoedig ook de enkele was, nog veel versaagder (*moedelozer*) waren zij allen te zamen. Hoe heeft niet ook eenmaal het ganse volk "Hosanna" geroepen, en een paar dagen later "Kruis hem!"

Hoe hebben wij het in de Franse revolutie en ook bij andere gelegenheden gezien, hoe een woord, een kwinkslag, een ademtocht de volksmenigte ginds en her bewoog, in geestdrift bracht, in woede ontstak, of wel tot teruggaan neigde. Zij is juist daarom een spel der geesten, die onder bevel en aanvoering van de overste dezer wereld, "in de lucht zijn." Snel was bij de mannen der stad hun verering van, en vreze voor, hun Baäl vergeten. Ook zo konden zij verder leven, eten en drinken, kopen en verkopen. De Baälim der menigte, hoe zij ook met groot gedruis om hun altaren danst, zijn haar niet in het hart gewassen. Ook de hedendaagse: verlichting, vooruitgang, patriotisme, politieke partij, kunst en wetenschap - en hoe zij ook nog verder heten mogen - kunnen geen ware liefde inboezemen, en wordt de een of ander des nachts omvergeworpen, dan ziet zij - de menigte - met een licht hart om naar andere afgoden, zo slechts haar behaaglijke rust, haar genot, haar bestaan niet gestoord of bedreigd wordt.

De vijanden naderen. "Alle Midianieten nu, en Amalekieten, en de kinderen van het Oosten, waren saamvergaderd, en zij trokken over, en legerden zich in het dal van Jizreël." "Toen toog de Geest des Heeren Gideon aan, en hij blies met de bazuin, en de Abiezrieten werden achter hem bijeengeroepen. Ook zond hij boden in gans Manasse ... desgelijks zond hij boden in Aser, en in Zebulon, en in Nafthali. En Gideon zei tot God: Indien Gij Israël door mijn hand zult verlossen, gelijk als Gij gesproken hebt. Zie, ik zal een wollen vlies op de vloer leggen: indien er dauw op het vlies alleen zal zijn, en droogte op de ganse aarde, zo zal ik weten, dat Gij Israël door mijn hand zult verlossen, gelijk als Gij gesproken hebt." Nu de strijd zal aanvangen, en het leven ermee gemoeid zal zijn, versaagt, twijfelt, wankelt de held. Of is het geen wankelen, als de mens tot God zegt: "*Als Gij doen zult, wat Gij beloofd hebt, zo geef mij een teken, en dan zal ik weten, dat Gij het wezenlijk doen zult.*" Eigenlijk een oneerbiedig, vermetel staan tegenover God! Zal het erewoord des Scheppers niet volstaan voor het schepsel? Kan er tegenover Hem nog van een *indien* en een *maar* spraak zijn? Is er altijd een teken nodig, om de mens eindelijk te doen geloven, dat God wezenlijk doen wil "wat Hij gesproken heeft", en wordt ons door Zijn woord niet herhaaldelijk verzekerd: "Ik zal hem niet verlaten, die op Mij vertrouwt"; en hebben wij dan toch nog tekenen en wonderen nodig? O, wij zwakgelovigen! Toch komt deze bede hier niet voort uit trots, of hardnekkigheid, maar uit de angst van een arm mensenhart, waarom God het aan Gideon ook niet euvel duidt als "een verzoeken des Heeren", maar hem vriendelijk de kleine, schier kinderachtige bede toestaat; wat zijn enige dauwdruppels in vergelijking met het koninklijke machtwoord van Jehovah? Wél heeft Gideon het grootste teken gehad, Jehovah's engel heeft van aangezicht tot aangezicht met hem gesproken, en zich door vuur aan hem betuigd. Maar ach! Daar waren nu reeds vele dagen over heen gegaan, en sedert deze heerlijke openbaring heeft Gideon veel gezien dat aards is: de strijd met de mannen der stad, de afzending van boden, het aanrukken der gewapende manschappen, daarbij het nodige eten en drinken en slapen: zo kon de duivel Gideon wel toefluisteren: "hebt gij wezenlijk de engel gezien? Was het niet een mens, en was het vuur uit de rots geen zinsbedrog, of wel een natuurlijke bliksemstraal? Heeft bij u wezenlijk beloofd, dat gij Israël verlossen, en de Midianieten verslaan zult?"

Gideon was, gelijk zelfs een Elia, "een mens van gelijke beweging als wij", met dezelfde aan twijfel en aanvechting onderworpen ziel. Maar behalve nog dat hij voor een

onderneming stond, voor een waagstuk, zó groot als van geen onzer geveerd wordt; voor een strijd, waarin alles, zijn leven en het levens zijns volks op het spel stond, bezat hij niet wat wij hebben: het woord Gods in zijn volkomen voleinding, waarin ons Zijn voornemens en bedoelingen, Zijn plan, Zijn beloften en voorzeggingen duizendvoudig geschonken zijn. Het is nog zeer de vraag, of Gideon een afschrift der wet van Mozes bezat, want reeds was Israël van de rechte weg afgeweken, en nog slechts weinigen aanbaden Jehovah. "Zij deden wat kwaad was in de ogen des Heeren." Zo zien wij niet, dat Gideon zich op een woord der wet, of op een belofte beroept, maar vraagt: "Waar zijn al Zijn wonderen, die onze vaders ons verteld hebben, zeggende: *Heeft ons de Heere niet uit Egypte opgevoerd?*" Wij stellen ons niet genoegzaam voor, hoe weinig, bij ons vergeleken, aan deze mannen van het Oude Verbond gegeven was, daar wij dagelijks, ja ter ieder ure Gods Woord kunnen raadplegen; welk een sterk geloof zij nodig hadden, om op dat weinige vast te vertrouwen, hoe zij te midden van een weerstrevend, gewelddadig, genotzuchtig, door God verlaten geslacht van afgodendienaars geen andere hulpmiddelen hadden dan het zien van wonderen, het ervaren van directe openbaringen van Jehovah. En daaraan heeft de getrouwe God het ook niet laten ontbreken; Hij heeft met hen in dromen en nachtgezichten, door Zijn engelen gesproken, heeft hun tekenen en wonderen geschonken. Voor ons is dit niet in dezelfde mate nodig. Wij hebben het woord: "Er is geschreven." Maar daarom deze Oud-Testamentische directe openbaringen te loochenen, is even dwaas, als wanneer een volwassen zoon, die, sedert jaren in de vreemde, slechts door briefwisseling gemeenschap onderhield met zijn vader, zou zeggen: Nooit zal ik geloven, dat mijn vader, gelijk men mij vertelt, in mijn eerste kindsheid mijn handje in de zijne nam om mij te leiden, en dat ik van aangezicht tot aangezicht met hem gesproken heb."

Gideon, die toch kort geleden een wonder gezien, ervaren, heeft, verzoekt weer om een teken. Ach! zelfs Goddelijke wonderen verbleken in onze arme onmachtige ziel. Heeft de mens een persoonlijke, directe verlossing uit nood, een wonderbare beschikking ten zijnen gunste ervaren, waarvan zijn ziel toen aangegrepen werd, hoe spoedig zullen er de golven des dagelijkse, materiële levens over heengaan! Het hart, waaruit de fonteynen des levens voortkomen, heeft grote dingen beleefd; maar het hoofd, het verstand wil dit betwisten. Zie om u heen, zegt het, dáár staan de bekende bomen, dáár ligt de oude heuvel, en gij zelf zijt de mens, die gij altijd geweest zijt. Gij moet geld verdienen, om het dagelijks brood voor u en de uwen te betalen, dat valt niet voor u uit de hemel, en deze wereld, en het leven zijn geen wonderbare zaken, waar harde, nuchtere, natuurlijke, praktische werkelijkheden. Maar wat gij van gebedsverhoringen, en wonderbare leidingen gelooft beleefd te hebben, zijn ijdele, dwaze inbeeldingen; deze bewijzen, deze krachten der toekomstige wereld hebt gij, gelijk zovelen dit gedaan hebben, u zelf duidelijk gemaakt. Waar is uw wonderbare God? Roep naar de hemel; dáár drijven de grauwe wolken onverschillig voort, en er is stem noch teken; en vraagt gij, het hart vol van smachtend verlangen, de sterren daar boven, zij schitteren en fonkelen koel en koud voort, en "een dwaas wacht op antwoord." "Laat varen uw geloof; het is een waan, en leef en sterf verstandig als de anderen." Maar, die ons geroepen heeft, is getrouw; als wij wankelen, houdt Hij ons staande. Zijn Geest spreekt tot onze geest, en het geloof overwint en roept: "En toch geloof ik! Ik wil geloven! Toch zijt Gij, o God, mijn Toevlucht Uw woord is mij gewis! En als ik U slechts heb, vraag ik niet naar de hemel of de aarde!"

Gideon heeft het teken ontvangen. Is hij nu tevreden, overtuigd, dat God woord zal houden? Ach neen, nog niet geheel; naast alle blijdschap en dankbaarheid ligt er in de diepte zijner ziel nog een rest van twijfel. Hij gevoelt wel, dat hij daarmee God beledigt, en zegt derhalve beschroomd: "Uw toorn ontsteke niet tegen mij, dat ik alleenlijk ditmaal spreke: laat mij toch alleenlijk ditmaal met het vlies verzoeken." En de oneindig lankmoedige, barmhartige God vertoornt zich niet om dit wantrouwend kleingeloof, maar staat nog eens de bede toe, glimlachend, zou men wel kunnen zeggen, om het zwakke, erbarmelijke, in ieder windje sidderende ding, dat mensenziel heet; "Gij kleingelovigen!" was het enige verwijt van Jezus Zijn aan discipelen; dat was Hem in hen het verbazingwekkendste, onbegrijpelijkste, schier ongelooflijke; en dat is het voor de heilige engelen ook in ons.

7 - GIDEON

Richteren 6-8 - 2. De Daad

"Toen stond Jerubbaäl, (dewelke is Gideon) vroeg op, en al het volk, dat met hem was; en zij legerden zich aan de fontein van Harod; dat hij het heirleger der Midianieten had tegen het Noorden, achter de heuvel More, in het dal."

"En Jehovah zei tot Gideon: Des volks is te veel, dat met u is, dan dat Ik de Midianieten in hun hand zou geven; opdat zich Israël tegen Mij niet beroeme, zeggende: Mijn hand heeft mij verlost. Nu roep nu uit voor de oren des volks, zeggende: Wie bloode (*laf, angstig*) en versaagd is, die keert weer, en spoedt zich naar het gebergte van Gilead! Toen keerden uit het volk terug 22 duizend, dat er 10 duizend overbleven." (Richteren 7 : 1, 2) Ongetwijfeld hebben de tienduizend vastberaden krijgers met toorn en minachting de twee en twintig duizend zien vertrekken, die aan een leven in dienstbaarheid boven strijd en vrijheid de voorkeur gaven, en honende juichkreten zullen hen achterna geklonken hebben. Wel dunkten zich de huiswaarts kerenden verstandig te zijn, en waanden zij zich nu veiliger. Zij spraken ook zeker van de onmogelijkheid om over een zo veel talrijker heir (*leger*) te zegevieren, van de dwaasheid om een roekeloze, vermetele strijd aan te vangen, die slechts verderf en een nog hardere behandeling van de zijde der overmoedige krijgslieden tot gevolg zou hebben; ook van plichten tegenover vrouw en kinderen, of ook wel daarvan, dat hun het juk van Midian door Jehovah zelf tot straf voor hun zonden was opgelegd; want nog nooit heeft het de lafaards in de strijd voor Jehovah tegen Midian aan schoonschijnende, verstandig klinkende voorwendsels en verontschuldiging ontbroken. Maar als God aan de getrouwen een glorieus overwinning heeft geschonken, en zij met rijke buit beladen juichend huiswaarts gekeerd zijn, hoe zullen toen diegenen ternedergeslagen en beschaamd voor de deur hunner woningen gestaan hebben, die eens "bloode en versaagd" zijn geweest! Laat ons toezien, dat ook wij, al zijn wij ook door genade verlost, niet eenmaal beschaamd en ternedergeslagen de hemelse intocht zullen aanschouwen van hen die "overwonnen hebben door het bloed des Lams", op aarde geld en goed, gezondheid en leven de dienst des Heeren hebben gewijd, en "hun leven niet liefgehad hebben tot de dood toe."

"En Jehovah zei tot Gideon: Nog is des volks te veel!" God kan door weinigen of velen verlossen, helpen, overwinnen. Maar niets vreest Hij zo zeer, als dat de mens, dit Zijn arm, gevallen schepsel "zich tegen Hem beroeme, zeggende: Mijn hand heeft mij verlost"; want daarmee stort hij zich in het verderf, daar God dan ook niet meer kan helpen. Het was het oordeel van Satan en zijn val, toen hij zei: Ik heb macht om te doen en te laten, ook zonder de Almachtige. Ik heb Hem niet nodig. Toen werd het kwaad geboren, en baarde de volgende zonde: de gedachte: ook *tegen* Hem kan en wil ik mijn wil in mijn eigen macht doorzetten. Daarom spreekt God in goedertierenheid weer tot de mens: "Nog is des volks te veel", en ontnemt hen de steunselen zijner kracht en hen, met wie hij wilde overwinnen, en breekt zijn wapenen, eer Hij hem naar de strijd zendt. Des volks is te veel! zegt God in de hemel bij zovele glansrijke; "opheffende" door mensen hooggeroemde, ook vrome feesten, synoden, congressen ter bevordering van zedelijkheid, of "geheelonthouding", met geestdriftige begroetingen, met pakkende

redevoeringen, schitterende voordrachten, eenstemmige besluiten, van eigen roem en eigen lof gezwollen berichten en verslagen in de kranten. Maar klein, onrijp, dikwijls wormstekig (*aangetast door wormen*), blijven de vruchten. Voor God geldt niet de massa en de duizenden der aanwezigen, en de talrijke deelnemers, en ook niet de grootte en het aantal der giften. Duizenden en miljoenen doen het niet, en ook niet de paleizen voor de jeugd of voor de zieken en krankzinnigen. De Geest waakt levend". Bij hoeveel wereldlijke en Christelijke werken zegt God wellicht: des volks en des gelds is te veel? Maar als Hermann Francke in zijn kamer zes [thaler](#) op zijn tafel ziet en zegt: Met Gods hulp zal ik met dat geld beginnen wezen te helpen; als een George Müller evenzo met geringe middelen zijn arbeid aanvangt, als een Livingstone zich zelf aan de zending geeft, omdat hij niets anders heeft of bezit, dan pleegt God het werk te zegenen, en laat uit het kleine het grote geboren worden.

"Doe hen afgaan naar het water, en Ik zal ze u aldaar beproeven". Daar hebben drie honderd mannen het water met hun hand tot hun mond gelekt (*opgelikt*), maar alle overigen des volks hadden op hun knieën gebukt om water te drinken. En Jehovah zei tot Gideon: Door deze drie honderd mannen, die gelekt hebben, zal Ik ulieden verlossen, en de Midianieten in uw hand geven, ... en hij liet al die mannen van Israël gaan, een ieder naar zijn tent." Zonderlinge op de proefstelling en loutering aan het water! Er zijn lieve Christenen, die van alles een verklaring willen geven, en hier beweren, dat deze 300 in de ene hand hun wapenen vasthielden, en met de andere het water naar hun mond brachten, en dus strijdvaardiger waren dan de anderen, die hun wapenen naast zich neerlegden om zich op de knieën neer te kunnen laten. Maar zo nabij was de slag niet, en het bevel tot de strijd was nog niet gegeven, en er was dus nog tijd genoeg om te drinken. Zullen wij hier, evenals elders, niet liever bekennen: Wij weten het niet? Geheime, aan ons zelf verborgene, maar onverbreekelijke geestelijke draden verbinden ons doen, ook zelfs het onbeduidendste: onze dagelijkse handelingen, onze gewone manieren, onze lievelingsuitdrukkingen met de diepste aandoeningen en krachten onzer ziel. Wij mensen ontdekken daar voorzeker weinig genoeg van, al is het ook, dat fijngevoelige, voor de diepe symboliek van alle doen vatbare geesten, uit het uitwendige met juistheid oordelen over hetgeen in de ziel omgaat. Maar voor de engelen met hun helderziende, diepe blik is ieder, ook zelfs het kleinste, verschijnsel bij de mens een product, niet van een toevallig aanwensel, ook niet van toevallige omstandigheden, maar van de persoonlijkheid, de diamanten ik-heid, die God aan ieder der naar Zijn beeld geschapen mensen geschonken heeft.

Van de tienduizend bleven er dus drie honderd over, en deze zullen nu Midians talloze heirscharen in het dal stoutmoedig (*vastberaden*) aanvallen. De overige 9700, strijdlustige, offervaardige krijgers kunnen heengaan, een ieder naar zijn plaats. Er behoorde voor Gideon veel geloof toe om hen te ontslaan. Hoe! riep in hem het verstand: waarom zulke krachten niet te gebruiken, waarom ben tenminste niet als reserve behouden? Een beroemd veldheer heeft eens gezegd: het is een dwaas, die zonder reserve naar de veldslag heengaat. Maar de dwaasheid Gods weet niet van deze menselijke wijsheid, weet en wil niets van een reservefonds, van grote, soliede belegde kapitalen, van invloedrijke mannen, hooggeplaatste personen, beroemde namen der wetenschap, waarop men zich beroepen, of vorsten, op wier gunst men in de nood steunen kan, die

aan het werk, het boek, het tijdschrift, de onderneming achtung kunnen bezorgen van de wereld, of, als de nood aan de man is, de terugtocht zouden kunnen dekken. Zonder harnas of zwaard zendt zij een jonge David slechts met vijf steentjes uit de beek de reus Goliath tegen. En toch moet deze vallen, want alzo wil het God. Ach, dat wij niet steeds dachten, ten minste Sauls wapenrusting tot de strijd te moeten aandoen, waarin wij ons toch zo bezwaarlijk bewegen, en die ons de arm slechts verlamt. En nu nadert de beslissing.

Gideon had slechts driehonderd man bij zich gehouden. De nacht daalt neer. Nu zegt God tot hem: "sta op, ga henen af in het leger, want Ik heb het in uw hand gegeven. Vreest gij dan nog af te gaan (waar is de man, die niet gevreesd zou hebben zich in het vijandelijke leger, dat daar diep in het dal vóór hem lag, te begeven?) zo ga af, gij en Pura, uw jongen, naar het leger. En gij zult horen wat zij zullen spreken, en daarna zullen uw handen gesterkt worden." Wonderbaar is Gods wereld en Zijn bestuur? Op het ogenblik toen Gideon en Pura met omzichtigheid door de reien van tenten des vijands heengingen, heeft God een droom gezonden, en, een tent voorbijgaande, hoorden zij in de stilte van de nacht daar binnen spreken. Een soldaat was ontwaakt, beangstigd door een profetische droom over een nabij zijnde dood. En hij vertelde aan zijn makker hoe een gerstebrood de tenten van Midian omverwierp; en onwillekeurig, gedreven door de Geest, moest de tweede de uitlegging van de droom geven, en zeggen: "Dit is niet anders dan het zwaard Gideons, des zoons van Joas, des Israëlietische mans: God heeft de Midianieten en dit ganse leger in zijn hand gegeven." Thans ervaart het Gideon: Hier is geen merkwaardig toeval, of een willekeurige uitlegging; hier is inspiratie, ingeving door Gods Geest! Hoe versterkt Gij mij, o Jehovah! en aanbeddend werpt hij zich met het aangezicht ter aarde. Vervuld van moed en vurige geestdrift, gaat hij op naar het leger Israëls en roept luid: "Maakt u op, want Jehovah heeft het leger der Midianieten in ulieder hand gegeven!"

Hij verdeelt de driehonderd man in drie groepen, die gelijktijdig het leger van drie zijden moeten aanvallen, geeft hun bazuinen, fakkels en lege kruiken, die eensdeels dienen moeten om het licht der fakkels voor de wachters (vers 19) te verbergen. En nu, na middernacht, wanneer de slaap het zwaarst op de mensen neerkomt, weerklinkt van drie zijden in het leger het daverend geluid van drie honderd bazuinen, het geraas van stukgeslagen kruiken, de luide wapenkreet: Het zwaard van Jehovah en van Gideon! En als de ontwaakte krijgers verbaasd en bedremmeld opzien, komt hun het licht van vijandelijke fakkels tegen. "Toen verliep het ganse leger, en zij schreeuwden en vloden." "En Jehovah zette het zwaard van de ene tegen de ander, en dat in het ganse leger." Want gelijk God, de Almachtige, aan zwakke vrouwen, en tere kinderen ontembare heldenmoed en doodsverachting inblazen kan, zo kan Hij de fierste helden en gehardste krijgers met zulk een schrik en angst vervullen, dat zij, als van hun zinnen beroofd, vluchten, als over hen en tegen hen, de geesten in de lucht losgelaten worden. Toen snelden de 10.000 van de berg af, die naar hun tenten gezonden waren; toen werden door snelvoetige boden de mannen Israëls opgeroepen tot de strijd en ter vervolging van de door panische schrik, die van Boven ingegeven was, bevangen, schier zinloos geworden krijgers, die in de duisternis van de nacht ijlings op de vlucht slaan.

Nu woedde de slag; nu vielen de duizenden door het zwaard van het wrekende Israël, en dat van hun eigen volk. Want Jehovah zond verwarring, waanzin, vertwijfeling onder hen, gelijk eenmaal, toen Hij uit de vuurkolom in de nacht op het aanrukkende leger der Egyptenaren aan de Rode Zee neer zag. En toen de morgenschemering aanbrak, zag men hoe, gelijk haviken naar hun prooi, of gelijk zwermen van gieren naar lijken heenvliegen, de naar wraak dorstende, gewapende mannen van Nafthali en Aser, en gans Manasse van de bergen afstormden. Het waren verscheidene legercorpsen, die door bazuingeschal bijeengeroepen waren; en zij joegen de vluchtenden na en doodden de vijanden, die hen gedurende zo lange tijd verdrukt en gekweld hadden. Boven het wild en woest getier, en het gekerm der stervenden verhief zich steeds luider de wapenkreet: Het zwaard van Jehovah en van Gideon! Verward en bedwelmd vluchtten de vijanden. En als de ademloze schare aan de waadbare plaatsen van de Jordaan komt, tot aan Bethabara, en zich reeds gered waant, daar was de gehele oever door de meedogenloze mannen van Efraïm bezet, welke Gideon door ijlboden bijeen had geroepen! Daar vielen weer duizenden, en ook de twee vorsten van Midian, Oreb, "de raaf", en Zeëb, "de wolf" werden gevangen genomen en gedood. Met moeite redden de koningen van Midian, Zebah en Tsalmuna, 15.000 man "al de overgeblevenen van het ganse leger der kinderen van het Oosten", want het aantal der gesneuvelden bedroeg 120.000 man. Maar toen de afgematte, uitgeputte krijgers een weinig uitrustten, en "het leger zorgeloos was", verscheen, als een leeuw, die de vluchtende kudde met geweldige sprongen achtervolgt, Gideon en zijn met bloed en stof bedekte helden, die links en rechts wederom vijanden doodden en de koningen gevangen namen. Toen was het voor lange tijd met Midians macht en heerlijkheid gedaan. De Heere der heirscharen had met uitgestrekte hand voor Zijn volk gestreden; 120.000 Midianieten, Amalekieten en kinderen van het Oosten bedekten het slagveld. En toen de weinige ontkomenen thuis kwamen, was er weeklagen en rouw in de tenten van Midian.

Maar een onmetelijke buit, gouden sieraden en fraaie kleren, wapenen en talloze kamelen, die de vijand met koren, olie en wijn van Israël had gehoopt te beladen, vielen in handen van het zo lang door Midian geplunderde en beroofde, maar nu juichende Israël. Ongetwijfeld stierven de gevangen koningen van Midian, Zebah en Tsalmuna, deze bruine zonen der woestijn, koen en roofgierig als de Arabieren, de heldendood. Nog in ketenen hooghartig, erkenden zij het als vergelding en bloedwraak, dat zij, die te Thabor, de broeders van Gideon - van gedaante als koningszonen, - vermoord hadden, nu zelf moesten sterven en begeerden, als een laatste wens, slechts door de eigen hand des overwinnaars te sterven. Zij zeiden tot Gideon: Sta gij op, en val op ons aan, want naar dat de man is, zo is zijn macht." "Zo waarlijk als Jehovah leeft", riep hij, "zo gij hen - mijn broeders - had laten leven, ik zou ulieden niet doden." Maar nu verhief zich de held, trok zijn zwaard, en doodde Zebah en Tsalmuna. Als teken zijner overwinning, nam hij de gouden maantjes, die aan de halzen van hun kamelen waren.

Dat is een verhaal van een krijgsbedrijf, zo vol van wilde verhevenheid, als enigerlei zodanige beschrijving in de [Ilias](#), of [het lied der Nibelungen](#). Maar ons verwekelijkt (*zwak, week*) geslacht heeft veelal de smaak voor zulke, in haar eenvoudigheid en ontzaglijke ernst zo aangrijpende schilderingen des Ouden Testaments, verloren. Sentimentele zielen kunnen daar niets "stichtelijks" in vinden, ja zij nemen er aanstoot aan, en menen, dat Gods Woord zich meer naar hun gevoel en hun aandoeningen moest schikken. Zij zijn te

zwakkelijk, te flauw om met heldenkracht ingenomen te zijn, te wereldsgezind en te onbeslist, om ten volle en van harte in te stemmen met de rechtvaardige gerichten Gods over Zijn vijanden, zoals over de Baälpriesters op de Karmel. Maar wee hun, en wee ons, als het woord der waarheid niet meer naar onze smaak is! Het is een teken, dat wij, bij alle uitwendige vroomheid, in de leugen zijn dat wij de moed verloren hebben de mensen en de dingen, zoals zij zijn, onder de ogen te zien, en ons aanwennen om in een eigengemaakte, valse wereld van zelfbedrog en van geestelijke gemakzucht te leven. Hoe zullen zulke Christenen dan eenmaal de zo veel ontzettender apocalyptische gerichten van het einde, het zij in het lichaam, het zij als geesten, mede doormaken?

Wij leven tegenwoordig in een korte windstilte, en willen onszelf nu wijsmaken, dat de vooruitgang en de toenemende verlichting en beschaving der volken ons voortaan evenwicht en een normalen toestand der mensheid waarborgen. Maar eenmaal zullen stormen en onweders Gods losbarsten, die aan ons behaaglijk en fatsoenlijk Christendom een einde met verschrikking bereiden zullen. Er komt eenverdrukking, door God als rechtvaardige vergelding van haar zonden, over de mensheid besloten, "hoedanige niet is geweest van het begin der wereld tot nu toe." (Mattheüs 24 : 21) "En de mensen zal het hart bezwijken van vrees verwachting der dingen, die het aardrijk zullen overkomen." (Lukas 21 : 26) Wie zal dan kunnen bestaan? Waarlijk niet zij, die zich als een slak in hun huisje terugtrekken, zodra in Gods Woord in het leven, het strenge en krachtige, het harde en schrikkelijke, en onverbiddelijke ons schuldig bestaan tegentreedt. Zullen de zodanigen geschikt en gerechtigd zijn, om macht te hebben over de Heidenen, en ze te hoeden met een ijzeren staf en ze als pottenbakkersvaten te vermorzelen, gelijk Christus van Zijn Vader ontvangen heeft, en het de Zijnen belooft?

Leest men de uit veroveringen, oorlogen, veldslagen, overwinningen en nederlagen bestaande geschiedenis der mensheid, hoe ziet men dan niet reeds de apocalyptische verderfengelen om deze met broederbloed gedrenkte aarde heenvliegen, om een wegens zijn zonde aan de dood overgegeven geslacht als gras weg te maaien! Is dat Gods schuld? Neen! Hij heeft Kaïn niet geboden zijn broeder te doden; Hij heeft Adams nakomelingen niet bevolen, om ter wille van enige aardkluiten en vierkante mijlen van deze planeet, met woede en met aanwending van alle middelen der industrie en der wetenschap elkaar te land en ter zee op duizenderlei wijzen om te brengen, en daarbij nog hen als de grootsten te roemen, die het meeste mensenbloed hebben vergoten en de grootste ellende over hun medemensen hebben gebracht. Welke inconsequente dwazen zijn wij toch! Lezen de mensen van heden ten dage in de Bijbel, dat God aan Jozua gebod, de Kanaänieten wegens eeuwenlange gruwelen en afgoderij en Molochdienst met onverbiddelijke strengheid uit te roeien, dan spreken zij afkeurend en deugdzaam van "een somberen God der wrake van de Hebreëen." Begint echter hun, of onze natie om bloot politieke of zelfzuchtige redenen, een oorlog met een volk, dat ons geen leed heeft gedaan, dan geraken diezelfde mensen in geestdrift, baden zich in het heerlijk gevoel van patriotisme, en kunnen de helden niet genoeg loven, vieren, vereren en belonen, die te water of te land zeer vele duizenden van onschuldige mensen gedood, en, zo mogelijk, vele. werken van moeite en zweet, prachtige slagschepen, in de grond geboord, mooie stadjes en zeehavens platgeschoten hebben. En dan smeken ook de moderne geestelijken, voor wie de Jehovah des Ouden Testaments een harde, ja wrede God schijnt

te zijn, God om de overwinning voor de rechtvaardige zaak, en heffen Hem een "[Te deum](#)" aan, als Engeland de boeren heeft verpletterd, of Amerika de Filippijnse eilanden te onder gebracht heeft.

Maar God is een rechtvaardige God, en blijft zich gelijk. Hij heeft als onwrikbaar grondbeginsel der gerechtigheid vastgesteld: "Oog om oog, leven om leven." "Wie des mensen bloed vergiet, zijn bloed zal door de mens vergoten worden." En Christus bevestigt dit: Allen, die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan. Door overleg, door bloedvergieten gronden de volken hun rijken en hun macht, en is hun tijd voorbij, dan wordt hun bloed vergoten, en gaan zij onder in bloed. Zo ging het met de Assyriërs en Romeinen, en met alle vroegere wereldrijken. Ook die wereldrijken, welke zich heden zo fier voordoen, en zich houden alsof hun voortaan de aarde toebehoort, republiek, keizerrijk of koninkrijk zullen eenmaal naar diezelfde wet in bloed ondergaan, en hun wereldsteden, New-York en Londen, Parijs en Berlijn, zullen, indien God de aarde nog zo lang laat bestaan, gelijk Babylon en Memphis, als eenzame, verlaten bouwvallen daar nederliggen; en andere rijken, en andere steden zullen in pracht en macht, in ijdelheid en zonde pronken en pralen; en volken en nationaliteiten, waarvan wij nog nauwelijks de naam kennen, zullen de heren en meesters der wereld spelen. Of zijn wij beter dan onze vaders? Of zijn de Goddelijke wetten der vergankelijkheid van alle aardse dingen niet onverbreekelijk? Voorzeker wél! Wij gaan voorbij, maar *Gods woord blijft in der eeuwigheid*.

De lieden van Sukkoth en Pnuël, aan wie Gideon voor zijn afgematte, de vijand najagende manschappen om brood verzocht, hadden hem geantwoord: "Is dan de handpalm van Zebah en Tsalmana alreeds in uw hand, dat wij aan uw leger brood zouden geven?" Dat zijn de voorzichtigen, de lauwen en de halven, die achter hun muren, tot de trouwe Christenen, die afgemat zijnde, de vijand nog najagen, zeggen: Is de zege reeds van u, dat wij openlijk, voor geheel de wereld, tot u zullen komen om u ondersteuning te verlenen? - De lieden van Sukkoth en Pnuël hebben wellicht niet ongaarne Israël zien zegevieren. Maar zo lang de koningen nog niet gevangen waren, en de Midianieten nog de meerderheid hadden - zij konden toch ook weer met een groot leger terugkomen - is het toch verstandiger een voorzichtige onzijdigheid in acht te nemen, en met verdraagzaamheid en geduld, zonder enghartigheid zich openlijk noch voor Israël, noch voor Midian te verklaren. Hebt gij de koningen der wetenschap en der kritiek reeds in handen; reeds in uw macht? zeggen zij tot de vromen in Israël. Overtreffen hun aanhangers in aantal niet zeer ver uw driehonderd? Overstroomt de bijbelkritiek niet het land en de pers, en wordt zij niet in de hoge plaatsen, ja zelfs in de hoogste plaats, erkend en aangenomen? En zij sluiten hun poorten, en verlaten zich op de oude toren te Pnuël, en de met piëteit vereerde aloude toestanden van kerk en staat. Maar na de overwinning zal God de lieden van Sukkoth met doornen der woestijn en met distels dorsen, en het hen "door dezelve doen verstaan." (Richteren 8 : 16) En de toren van Pnuël zal Hij nederwerpen.

"Toen zeiden de mannen van Israël tot Gideon: Heers over ons, zo gij als uw zoon en uws zoons zoon, omdat gij ons van der Midianieten hand verlost hebt. Maar Gideon zei tot hen: "Ik zal over u niet heersen, ook zal mijn zoon over u niet heersen; Jehovah zal over u

heersen. De kinderen Israëls, hoogst verblijd over Gideons zege, bieden hem een erfelijk koningschap aan, omdat "*hij* hen van der Midianieten hand verlost heeft." Dus niet Jehovah, maar de mens Gideon heeft het gedaan! Gideon slaat die verleidelijke aanbieding af met het grote en schone woord: "Niet ik, noch mijn zoon, maar Jehovah zal over u heersen!" Maar tot een aandenken aan de overwinning verzoekt hij hun om de gouden buit, van omtrent een centenaar gewicht, die zij hem graag geven. "En Gideon maakte daarvan een efod," oorspronkelijk een hogepriesterlijk bovenkleed, wellicht voor een gegoten beeld, of "trofee". En terstond hangt Israël aan dat zichtbare beeld, en vergeet God, die hen geholpen heeft, en dit overwinningsteken werd zelfs "Gideon en zijn huis tot een valstrik."

Schoon is iedere zege, en moeilijk is het haar te behalen, maar veel moeilijker nog is het om er de vruchten van op de rechte wijze te gebruiken. Toen de Zwitsers bij Grandson en Murten over Karel de Stoute zegevierden, en een onmetelijke buit naar huis voerden, was het met de goede, oude zeden en de eendracht, die tot nu toe onder hen geheerst hadden, gedaan. Men heeft het gezien, hoe met de behaalde buit tot dank aan God zegekerken gebouwd werden, en het ongeloof trok er in, en besteedde de kansel. Ach! hoe treurig is het, dat wij zege en geluk zo weinig dragen kunnen, en God dwingen om er ons zo weinig van te schenken!

Ook bij Gideon was het einde des levens niet zo schoon in heldenkracht als het midden, Reeds dadelijk na de overwinning hebben de gemelijke (*slechtgehumeurde*), weerspannige mannen van Efraïm "sterk met hem getwist", en slechts met moeite kon hij hun toorn tot bedaren brengen. De kinderen Israëls hebben zijn woord: "Jehovah zal over u heersen" niet opgevolgd. Zij vielen af en bedreven afgoderij met de efod, dien Gideon wel met goede bedoeling, maar niet met verstandig inzicht, tot een aandenken aan de door Jehovah verleende overwinning gemaakt had. "En de kinderen Israëls deden geen weldadigheid bij het huis van Jerubbaäl, dat is Gideon, naar al het goede, dat hij bij Israël gedaan had." Wel hebben zij in de eerste geestdriftige opwinding aan Gideon koninklijke macht aangeboden, maar zeer snel waren dankbaarheid en verering verdwenen. Ondank is 's werelds loon, en "vervloekt is de man, die op een mens vertrouwt."

Welk een geheimenisvolle wet is het, dat het einde van alle aardse dingen zo treurig is! Gelijk de eens zo frisse bloem, en de plant, en het gras verdorren, eer zij sterven, zo ook de mens, en het einde zijns levens is zwakheid, teleurstelling, en meestal verdriet en zorg. Na de overwinning voelt men pas de wond, en telt men de verliezen; na de roem en de lof komt de nijd en de vijandschap, na de bewezen dienst de ondank, na de nóg zo schone daad, het inzicht, dat zij nog schoner, beter anders had kunnen en moeten zijn. Na het hosanna, roept de schare al heel spoedig: kruis hem! Eer de avond komt, en de zon, dikwijls achter donkere wolken, ondergaat, is haar licht en haar glans reeds afgenomen. Zelfs een Abraham wordt des levens zat, en ook een Salomo met al zijn heerlijkheid zucht: Ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid! Het schijnt Gods wil te zijn, dat alle wezens vóór hun einde iets van deze levensmoetheid zullen voelen, opdat aldus vele wortels en vezels allengs (*langzaam maar zeker*) opdrogen en afbreken, en de laatste scheur niet zo smartelijk is, en de laatste wond niet zo heftig bloedt. Maar ook afgezien

daarvan, behoort dit alles tot de volle betekenis van het ontzaglijke en opheffende woord: "De bezoldiging der zonde is de dood, maar de genadegifte Gods is het eeuwige leven."

Ook Gideon, de held, stierf; ook de 300, die met hem gezegevierd hebben, ook al de Midianieten, die toenmaals van de veldslag waren ontkomen, ook gans Israël, dat toenmaals vreemde goden nawandelde. Sedert eeuwen leven deze doden, thans onsterfelijk, in Sheol, in het paradijs, of in de pijn. En welke myriaden bevolken met hen de grote rijken dezes doods, waarvan beloofd is: de dood gaf de doden. "En de dood en de hel werden geworpen in de poel des vuurs." Wat doen deze talloze zaligen en onzaligen sedert eeuwen, sedert duizenden van jaren, die na een kort bezoek op aarde, weer van de oppervlakte zijn verdwenen? Welk zieleleven leiden zij? Welke ervaringen hebben zij? Welke kennis verkrijgen zij? Door welke ontwikkelingen gaan zij heen? Wat zijn Gods wegen met hen, en Zijn openbaringen tegenover hen? En zo er velen zijn, die sluimeren, door welke bange dromen door "eene schrikkelijke verwachting des oordeels", verwekt, worden zij in hun slaap verontrust? En rusten anderen in Abrahams schoot, wat weten zij van ons en van het voortschrijden der wereldgeschiedenis naar het bestel Gods? Waaraan denkt, wat zegt thans deze Gideon, met wiens geschiedenis wij ons een ogenblik hebben bezig gehouden? Door welke sombere gevoelens worden thans "de raaf" en "de wolf", Zebah en Talmuna bewogen, die hij heeft nedergehouden? Wij zullen het weldra wel enigermate te weten komen. Dit, ons zo gewichtig toeschijnende leven, zal weldra, wellicht snel, misschien plotseling, verbleken; deze, naar wij geloven, vaste, zekere, reële wereld zal vergaan, en met verbazing zullen wij daar achter een ware, eeuwige wereld ontdekken, waaraan wij veel te weinig denken, en om welke wij ons veel te weinig bekommeren. Onafzienbare horizonnen der eeuwigheid zullen ons geopend worden, zoals wanneer op hoge bergtoppen de nevelen zich opheffen of opgelost worden, en de verbaasde wandelaar zijn oog over honderden van bergtoppen en diepe dalen laat weiden. En door talloze menigten zullen wij deze nieuwe kusten verlevendigd, bewoond vinden, en verbaasd zo velen als reële, zichtbare persoonlijkheden, als nog levende, ja eeuwige, mensen leren kennen, die in Gods woord en in de wereldgeschiedenis ons slechts silhouetten, ja blote namen dunkten. En met hen zullen wij - hoe lang? - op de opstanding der doden en de schepping der nieuwe aarde wachten. Een zeer kleine gemeente zijn wij, sterfelijken, die ons zelf de levenden noemen, in vergelijking met deze, die daar ginds vergeten wat sterven heet. "Leer ons bedenken, dat wij sterven moeten opdat wij wijs worden." (Psalm 90 : 12) (Naar Luthers overzetting.)

Intussen gaan op aarde de jaren en de eeuwen, en duizenden van jaren voorbij; mensen, en huisgezinnen, en geslachten, en volken konen en gaan, en op de slagvelden, waar tienduizenden doodbloeden, ontstaan en vergaan rusteloos de wereldrijken. Met veel gedruis en geschreeuw, met harteleed en ongeluk, met toorn en haat duwt de mensheid de torenhoge Jaggernautswagen, de afgoden Mammon, Zelfzucht-Genotzucht voort, die hun aanbidders onder hun raderen verpletteren. Duistere raadsele, ontzettende geheimenissen van deze wereld en haar bestemming! Maar wij, kinderen des almachtige en alwijze God, geloven, waar wij niet zien, hopen, waar de wereld versaaft, en "verwachten een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woont."

Moge God ons in Zijn genade weldra een Gideon zenden, tot wie Hij zegt: "Ga heen in deze uw kracht! Gij zult Israël verlossen. Heb Ik u niet gezonden!" Want waarlijk, "de Midianieten en de kinderen des ongeloofs verwoesten het ganse land, en komen neer als een menigte sprinkhanen, en hun kamelen zijn talloos." En toch kan Gods zaak niet teniet gaan, kan Hij Zijn volk niet vergeten. Israël hoopt op de Heere, want bij de Heere is goedertierenheid, en bij Hem is veel verlossing. En Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden.
